

**UCHWAŁA NR XV-119-25
RADY MIEJSKIEJ W ANDRYCHOWIE**

z dnia 21 maja 2025 r.

**zmiany Uchwały Nr XXX-226-20 Rady Miejskiej
w Andrychowie z dnia 17 grudnia 2020 roku w sprawie przyjęcia
Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Andrychów na
lata 2021-2027**

Na podstawie artykułu 18 ustęp 2 punkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dziennik Ustaw z 2024 roku, pozycja 1465 z późniejszymi zmianami) w związku z artykułem 16b i artykułem 17 ustęp 1 punkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dziennik Ustaw z 2024 roku, pozycja 1283 z późniejszymi zmianami)

Rada Miejska uchwała, co następuje:

§ 1. Uchyla się Załącznik do Uchwały Nr XXX-226-20 Rady Miejskiej w Andrychowie z dnia 17 grudnia 2020 roku w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Andrychów na lata 2021-2027, a w to miejsce wprowadza się nowy Załącznik w brzmieniu jak Załącznik do niniejszej Uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Andrychowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty.

ANDRYCHÓW.eu
miejsce utkane z atrakcji

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Andrychów

na lata 2021-2027

Andrychów, 2021

Opracowanie :

Opracowanie aktualizacji:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Andrychowie

ul. Starowiejska 22b, 34-120 Andrychów
tel. 33 875 33 00, fax. 33 870 89 90
e-mail: ops@opsandrychow.pl
www.opsandrychow.pl

SPIS TREŚCI

Wstęp	5
I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII	6
1.1. Podstawy prawne tworzenia strategii rozwiązywania problemów społecznych	6
1.2. Zgodność strategii z dokumentami programowymi na poziomie europejskim, krajowym i regionalnym.....	14
II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE ANDRYCHÓW	18
2.1. Charakterystyka Gminy Andrychów	18
2.2. Demografia	18
2.3. Gospodarka gminy.....	21
2.4. Rynek pracy	24
2.5. Ekonomia społeczna	28
2.6. Zasoby mieszkaniowe	31
2.7. Edukacja.....	32
2.8. Kultura i sport	36
2.9. Zdrowie.....	44
2.10. Przestępczość	46
2.11. Niepełnosprawność	47
2.12. Rodzina	50
2.13. Pomoc społeczna	57
2.14. Uzależnienia i przemoc domowa.....	61
2.15. Bezdomność	67
2.16. Seniorzy	68
2.17. Gmina Andrychów wobec pandemii COVID-19	71
2.18. Rosyjsko -- Ukraiński konflikt zbrojny	74
2.19. Kryzys gospodarczy	79
2.20. Diagnoza problemów społecznych w ujęciu ankietowym	81
2.21. Analiza SWOT	86
2.22. Wnioski z diagnozy	92
III. REALIZACJA STRATEGII.....	95
3.1. Misja i wizja Strategii	95
3.2. Cele strategiczne, operacyjne, kierunki działań	96
3.3. Harmonogram, monitoring i ewaluacja Strategii	104

3.4. Ramy finansowe	106
Spis tabel, wykresów i rysunków	111

Wstęp

Wobec dynamicznych zmian społeczno-gospodarczych oraz pojawienia się nowych wyzwań wynikających z pandemii COVID-19 oraz wojny w Ukrainie, konieczna jest modyfikacja dotychczasowej strategii społecznej Gminy Andrychów. Celem aktualizacji jest dostosowanie działań gminy do rzeczywistych potrzeb mieszkańców oraz zwiększenie odporności lokalnej społeczności na przyszłe kryzysy

Rozwiązywanie problemów społecznych stanowi jedno z najważniejszych zadań administracji publicznej wszystkich szczebli. Działania w obszarze polityki społecznej powinny być realizowane w ramach zintegrowanego systemu, w którym równorzędnym partnerem administracji samorządowej powinny być organizacje i instytucje należące do różnych sektorów życia publicznego. Odpowiedzią na te postulaty jest niniejsza Strategia. Celem głównym Strategii jest stworzenie wszystkim mieszkańcom Gminy Andrychów warunków do aktywnego udziału w życiu społeczności lokalnej na miarę potrzeb i możliwości. *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Andrychów na lata 2021-2027* obejmuje zasięgiem czasowym okres siedmiu lat i zakłada ciągłość w realizacji wytyczonych kierunków działań z zachowaniem wymogu wprowadzania niezbędnych zmian dostosowawczych, wynikających z aktualnej sytuacji ekonomicznej i społecznej w kolejnych latach. Zaplanowane działania skupiają się przede wszystkim na utrzymaniu i rozwoju funkcjonującego systemu pomocy społecznej, opartego na współpracy wielu instytucji i realizacji profesjonalnych rozwiązań problemów społecznych, aktywizacji środowisk i osób marginalizowanych, zagrożonych lub dotkniętych wyłączeniem społecznym. Wyznaczone cele strategiczne dotyczą najistotniejszych problemów występujących na terenie Gminy Andrychów.

Niniejsza Strategia składa się z trzech części: W pierwszej z nich zostały przedstawione podstawy prawne tworzenia Strategii oraz korelacji Strategii z innymi strategicznymi dokumentami unijnymi, krajowymi, powiatowymi i gminnymi. Druga część obejmuje podstawowe informacje na temat Gminy Andrychów oraz diagnozę sytuacji społecznej w gminie w szczególności zagadnienia: demografii, gospodarki, rynku pracy, edukacji, kultury i sportu, usług i zasobów społecznych. W drugiej części opracowano również odpowiedzi na badania ankietowe respondentów uczestniczących w badaniu, analizę SWOT oraz opracowanie wniosków z diagnozy problemów społecznych. W trzeciej części Strategii zdefiniowane zostały misja i wizja Strategii oraz wyzwania celów strategicznych i operacyjnych wraz z proponowanymi kierunkami działań dla polityki społecznej w gminie mającymi swoje źródło w zmieniających się uwarunkowaniach demograficznych, społecznych, ekonomicznych i gospodarczych. W dziale tym wskazano również sposoby oraz wskaźniki monitorowania stopnia realizacji Strategii, jej realizatorów, harmonogram realizacji oraz określenie ram finansowych i źródeł finansowania.

I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII

1.1. Podstawy prawne tworzenia strategii rozwiązywania problemów społecznych

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem uwarunkowanym zapisami ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Opracowanie i realizacja strategii ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób, rodzin z grup szczególnego ryzyka stanowi zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym. Tworząc Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Andrychów opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona komplementarna z obowiązującymi przepisami oraz wymogami prawnymi. Uwzględniono ponadto obligatoryjne elementy przedmiotowego dokumentu, a mianowicie: diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym strategią, określenie: celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych, wskaźników realizacji działań.

Na wstępie należy wspomnieć, że najważniejszym źródłem prawa w hierarchii aktów prawnych obowiązujących w Polsce jest **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 roku**. Oznacza to, że wszystkie przepisy prawne niższego rzędu (np. ustawy, rozporządzenia) winny być z nią zgodne. Określa ona m.in. wolności, prawa i obowiązki człowieka, a przede wszystkim wskazuje, że wszyscy obywatele są równi wobec praw i obowiązków, nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym i gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny. Konstytucja jest więc fundamentem wsparcia obywateli i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i gwarantujących życie w odpowiednich warunkach.

Poniżej natomiast została przedstawiona krótka charakterystyka przykładowych aktów prawnych, regulujących system pomocy społecznej.

Ustawa o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 roku określa zakres działania gminy, a także jej zadania własne. Do zakresu działania gminy należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, a kluczowym zadaniem własnym gminy jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty. Zadania własne obejmują m. in. „sprawy ochrony zdrowia, pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, edukacji publicznej, kultury, polityki prorodzinnej, w tym zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej”.

Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku jest najważniejszym aktem prawnym systemu pomocy społecznej, definiującym wprost pomoc społeczną jako „*instytucję polityki*”.

społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości". Ustawa wskazuje ponadto, że „pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi” i ma za zadanie „wspierać osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwić im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka”. Przeciwdziała także wykluczeniu społecznemu, kładąc nacisk na aktywizację osób, które znalazły się w trudnej sytuacji, dając gwarancję minimalnego świadczenia. Podkreślić trzeba, że obowiązek zapewnienia realizacji zadań pomocy społecznej spoczywa zarówno na jednostkach samorządu terytorialnego, jak i na organach administracji rządowej w zakresie ustalonym ustawą o pomocy społecznej.

Pomoc społeczna polega w szczególności na:

- 1) przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń pieniężnych (pod warunkiem m.in. spełnienia określonego kryterium dochodowego), jak i przyznawaniu świadczeń o charakterze niepieniężnym (np. usługi opiekuńcze, posiłek, schronienie);
- 2) pracy socjalnej rozumianej jako narzędzie, mające na celu poprawę funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym;
- 3) prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- 4) analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- 5) realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
- 6) rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

W art. 7 ustawy zostały wymienione przyczyny udzielania osobom i rodzinom pomocy społecznej, do których należą w szczególności:

1) ubóstwo;	8) potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
2) sieroctwo;	9) bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
3) bezdomność;	
4) bezrobocie;	
5) niepełnosprawność;	
6) długotrwała lub ciężka choroba;	
7) przemoc domowa;	
7a) potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi;	10) trudność w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej

Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy;

12) alkoholizm lub narkomania;
13) zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa;
14) klęska żywiołowa lub ekologiczna.

11) trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;

Katalog przyczyn jest jednak katalogiem otwartym, co nie wyklucza możliwości otrzymania pomocy w przypadku wystąpienia również innych, szczególnych okoliczności. Należy mieć na względzie fakt, iż sytuację danej osoby albo rodziny rozpatruje się każdorazowo indywidualnie.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku stanowi, że *„rodzina jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci”, a „skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami”*.

Ustawa określa:

- 1) zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- 2) zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków;
- 3) zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- 4) zasady finansowania wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- 5) zadania w zakresie postępowania adopcyjnego.

Do zadań własnych gminy w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny, tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny, tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym, sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Rodzinie, która przeżywa trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych udziela się wsparcia, które polega m.in. na analizie sytuacji rodziny i przyczyn kryzysu w rodzinie, wzmocnieniu rodziny, rozwinięciu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, podniesieniu świadomości w zakresie

funkcjonowania rodziny, jej integracji oraz przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej. Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. Jak wynika z ustawy, praca z rodziną jest prowadzona w szczególności poprzez tworzenie grup wsparcia i grup samopomocowych, prowadzenie konsultacji, terapii i poradnictwa specjalistycznego, organizację mediacji, pomocy prawnej, przydzielenie asystenta rodziny, natomiast pomoc w opiece i wychowywaniu dzieci oferują placówki wsparcia dziennego oraz rodziny wspierające.

Ustawa o świadczeniach rodzinnych z dnia 28 listopada 2003 roku określa warunki nabywania prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń. Świadczeniami rodzinnymi są: zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego, świadczenia opiekuńcze (zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy, świadczenie pielęgnacyjne), zapomoga wypłacana przez gminy, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka, świadczenie rodzicielskie, a także inne świadczenia przyjęte w drodze uchwały przez Radę Gminy przy uwzględnieniu lokalnych potrzeb w zakresie świadczeń na rzecz rodziny.

Ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci z dnia 11 lutego 2016 roku wprowadza Program „Rodzina 500 plus”, którego celem jest wsparcie rodziny i częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych, polegające na wypłacie świadczenia w wysokości 500 zł miesięcznie na dziecko. Świadczenie 500+ (ustawowo świadczenie wychowawcze) przysługuje matce albo ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka, opiekunowi prawnemu dziecka albo dyrektorowi domu pomocy społecznej.

Program wszedł w życie 1 kwietnia 2016 roku i przyczynił się do znacznej poprawy sytuacji materialnej rodzin. Program realizuje trzy podstawowe cele: wpływa na wzrost liczby urodzeń, ogranicza ubóstwo, w szczególności wśród dzieci oraz stanowi inwestycję w rodzinę. Zgodnie z wprowadzonymi zmianami, od dnia 1 lipca 2019 roku świadczenie wychowawcze przysługuje na każde dziecko do ukończenia 18 roku życia, bez względu na dochód osiągniany przez rodzinę.

Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” z dnia 4 listopada 2016 roku określa uprawnienia kobiet w ciąży i rodzin do wsparcia w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej oraz instrumentów polityki na rzecz rodziny. Dotyczy dzieci, u których stwierdzono ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Jedną z form wsparcia jest zapewnienie jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 4 000 zł. Podstawą do ubiegania się przyznanie świadczenia jest zaświadczenie potwierdzające ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu. Świadczenie przysługuje bez względu na osiągnięte dochody matce, ojcu, a także opiekunowi prawnemu, faktycznemu dziecka.

Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów z dnia 7 września 2007 roku określa m.in. zasady otrzymania świadczeń z funduszu alimentacyjnego, który stanowi system wspierania osób uprawnionych do alimentów środkami finansowymi z budżetu państwa. Zakres przedmiotowy ustawy obejmuje także: zasady pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, w przypadku bezskuteczności egzekucji, działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych. Jak wynika z założeń niniejszego aktu prawnego *„konstytucyjna zasada pomocniczości nakłada na państwo obowiązek wspierania jedynie tych osób ubogich, które nie są w stanie samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb i nie otrzymują należnego im wsparcia od osób należących do kręgu zobowiązanych wobec nich do alimentacji”*, a *„wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej z powodu niemożności wyegzekwowania alimentów należy łączyć z działaniami zmierzającymi do zwiększenia odpowiedzialności osób zobowiązanych do alimentacji”*.

Ustawa o dodatkach mieszkaniowych z dnia 21 czerwca 2001 roku reguluje zasady i tryb przyznawania, ustalania wysokości i wypłacania dodatków mieszkaniowych oraz właściwość organów w tych sprawach. Osoby, które ze względu na niski poziom dochodów nie są w stanie opłacać czynszu, mogą podjąć starania o uzyskanie specjalnej pomocy finansowej w formie dodatku mieszkaniowego. Świadczenie przysługuje najemcom oraz podnajemcom lokali mieszkalnych, osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych, do których przysługuje im spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego, osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach stanowiących ich własność i właścicielom samodzielnych lokali mieszkalnych, innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego i ponoszącym wydatki związane z jego zajmowaniem, osobom zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługujący im lokal zamienny albo najem socjalny lokalu. Przyznanie dodatku uwarunkowane jest m.in. wysokością osiąganego dochodu, normatywną powierzchnią użytkową lokalu mieszkalnego lub budynku mieszkalnego oraz wysokością ponoszonych wydatków, związanych z utrzymaniem lokalu lub budynku.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej z dnia 29 lipca 2005 roku określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą oraz osób stosujących przemoc w rodzinie. Akt prawny definiuje przemoc w rodzinie jako zjawisko, które *„narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności”*. Głównym celem ustawy jest stworzenie skutecznie działającego systemu pomocy osobom poszkodowanym w wyniku przemocy domowej oraz efektywne podejmowanie działań w odniesieniu do rodzin zagrożonych tym zjawiskiem. Do zadań własnych gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy należy tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej,

w tym: opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej oraz prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą miejsc w ośrodkach wsparcia, tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku określa zasady działania i kompetencje Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zasady sprzedaży napojów alkoholowych, zasady działania izb wytrzeźwień oraz sposób leczenia osób nadużywających alkoholu. Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin. W szczególności zadania te obejmują: zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie, prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych, wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej. Realizacja powyższych zadań jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych, stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego corocznie przez radę gminy.

Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 roku definiuje pojęcie narkomanii jako „*stałe lub okresowe używanie w celach innych niż medyczne środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich*”. Co jednak najistotniejsze, ustawa wskazuje przede wszystkim na zasady i tryb postępowania celem przeciwdziałania temu zjawisku, określa zadania i uprawnienia administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego (w tym gmin) w zakresie przeciwdziałania naruszeniom prawa dotyczącego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii. Przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy i obejmuje m.in.: „*pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego, udzielanie rodzinom, w których występują*

problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem”.

Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 roku gwarantuje ochronę zdrowia psychicznego poprzez działania organów administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. W preambule ustawy wskazano, że: *„zdrowie psychiczne jest fundamentalnym dobrem osobistym człowieka, a ochrona praw osób z zaburzeniami psychicznymi należy do obowiązków państwa”.* Ustawa zapewnia prawo udziału w działaniach na rzecz ochrony zdrowia psychicznego organizacjom pozarządowym, grupom samopomocy pacjentów i ich rodzin. Zakres ochrony zdrowia psychicznego obejmuje: profilaktykę i zapobieganie, leczenie osób z zaburzeniami psychicznymi i ich wsparcie w naturalnej rodzinie i otoczeniu społecznym, kampanie społeczne uczące zrozumienia i życzliwości dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W akcie tym zostały wyodrębnione zadania zlecone gminom przez administrację rządową w ramach pomocy społecznej, a mianowicie: organizacja usług opiekuńczych, udostępnianie miejsc w środowiskowych domach samopomocy lub kierowanie do domów pomocy społecznej.

Ustawa o zatrudnieniu socjalnym z dnia 13 czerwca 2003 roku skierowana jest do osób, które podlegają wykluczeniu społecznemu i ze względu na swoją sytuację życiową nie są w stanie własnym staraniem zaspokoić swoich podstawowych potrzeb życiowych i znajdują się w sytuacji powodującej ubóstwo oraz uniemożliwiającej lub ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym. Przepisy ustawy stosuje się w szczególności do osób bezdomnych, uzależnionych od alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających, chorych psychicznie, długotrwale bezrobotnych, zwalnianych z zakładów karnych, mających trudności w integracji ze środowiskiem, uchodźców, osób niepełnosprawnych.

Powyższa ustawa ma na celu walkę z ubóstwem i wykluczeniem społecznym i stwarza szansę na powrót do społeczeństwa osobom, które z różnych powodów zostały wykluczone z różnych form życia, bądź znalazły się na marginesie życia społecznego. Zadania określone w ustawie realizowane są poprzez zatrudnienie socjalne oraz zapewnianie możliwości uczestnictwa w zajęciach prowadzonych przez centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej i zatrudnienie wspierane. Ustawa kładzie nacisk na kształcenie umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych, nabywanie umiejętności zawodowych dostosowanych do potrzeb lokalnego rynku pracy, naukę planowania życia i zaspokajania potrzeb własnym staraniem, zwłaszcza przez możliwość osiągnięcia własnych dochodów przez zatrudnienie lub działalność gospodarczą, uczenie umiejętności racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami pieniężnymi.

Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 roku określa zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej, które są realizowane przez instytucje rynku pracy, działające w celu rozwoju zasobów ludzkich, produktywnego i pełnego zatrudnienia oraz wzmocnienia integracji społecznej.

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 roku reguluje system instytucji świadczących pomoc społeczną dla osób z niepełnosprawnościami, szczególną procedurę administracyjną dotyczącą orzekania o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, szczególne warunki zatrudniania osób z niepełnosprawnościami. Ustawa jest także podstawą prawną działania Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 roku opisuje zasady prowadzenia działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych, współpracy organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi, uzyskiwania przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz funkcjonowania organizacji pożytku publicznego, nadzór nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego, funkcjonowania rad działalności pożytku publicznego, wolontariat. W ramach współpracy z organizacją pozarządową, gmina może zlecić realizację zadania publicznego m.in.: w zakresie pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, działalności na rzecz osób niepełnosprawnych, przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym, działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Nadmienia się, że do pozostałych aktów prawnych regulujących treść strategii oraz wpływających na jej realizację należą również m.in.:

- 1) ustawa z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego,
- 2) ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- 3) ustawa z dnia 4 lutego 2011 roku o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,
- 4) ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- 5) ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych,
- 6) ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej,
- 7) ustawa z dnia 5 grudnia 2014 roku o Karcie Dużej Rodziny,

- 8) ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty,
- 9) ustawa z dnia 14 grudnia 2016 roku – Prawo oświatowe.

1.2. Zgodność strategii z dokumentami programowymi na poziomie europejskim, krajowym i regionalnym

Zaktualizowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Andrychów na lata 2021-2027 jest dokumentem zgodnym z założeniami polityki społecznej Unii Europejskiej, co stwarza możliwości korzystania z funduszy unijnych skierowanych na rozwiązanie różnych problemów społecznych. Politykę Społeczną Wspólnoty Europejskiej określają traktaty i inne dokumenty odnoszące się do zagadnień społecznych. W opisywanym zakresie, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Andrychów wpisuje się w elementy polityki spójności Unii Europejskiej, która ma wspierać rozwój inteligentny, zrównoważony i sprzyjający włączeniu społecznemu. Jest to jeden z głównych priorytetów Strategii „**Europa 2020**”, która zastąpiła „Strategię Lizbońską”. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu koncentruje się na zwiększeniu aktywności zawodowej społeczeństw UE, podnoszeniu kwalifikacji obywateli oraz walce z ubóstwem.

W ramach debaty o przyszłości Europy, Komisja Europejska opublikowała dokument otwierający debatę na temat stworzenia bardziej zrównoważonej Europy do 2030 roku. Dokument został zapowiedziany jako działanie następcze i odzwierciedlenie dla zdecydowanego zaangażowania UE w osiągnięciu celów zrównoważonego rozwoju. W dokumencie Komisja analizuje skalę wyzwań dla Europy i przedstawia scenariusze dotyczące przyszłości, kładzie nacisk na kluczowe podstawy polityki w związku z przejściem na zrównoważony rozwój, poprawę nierównowagi istniejącej w naszym systemie żywnościowym, dostosowanie zasobów energii oraz zapewnienie, aby przejście to było sprawiedliwe i aby nie pominięto żadnego miejsca. 25 września 2015 roku Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych przyjęło 17 celów zrównoważonego rozwoju, aby walczyć z ubóstwem i zapewnić dobrobyt wszystkim ludziom w ramach nowego programu na rzecz zrównoważonego rozwoju, zwanego **Agendą 2030**. W odpowiedzi na Agendę 2030, Komisja przyjęła 22 listopada 2016 roku komunikat pt. „Kolejne kroki w kierunku zrównoważonej przyszłości Europy”. Nakreśliła w nim działania, które UE podejmuje, aby zrealizować założenia Agendy 2030. Zwróciła uwagę na kluczowe obszary polityki UE w odniesieniu do każdego z 17 celów zrównoważonego rozwoju.

Kolejnym istotnym dokumentem strategicznym na poziomie UE jest **Europejska Strategia Zatrudnienia (ESZ)**. To zbiór naczelných zasad i priorytetów ukierunkowujących działania Unii Europejskiej na określone cele w zakresie polityki zatrudnienia. Jej celem jest koordynacja narodowych polityk zatrudnienia państw członkowskich, a także wyznaczanie kierunków rozwoju w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania

bezrobociu, rozwijania potencjału kadrowego oraz integracji społecznej rynku pracy. Obecnie ma fundamentalne znaczenie dla zastosowania **Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS)**, który jest jednym z pięciu głównych funduszy, poprzez które Unia Europejska wspiera rozwój społeczno-gospodarczy wszystkich krajów członkowskich. EFS wspiera dążenie do wysokiego poziomu zatrudnienia i wysokiej jakości miejsc pracy oraz poprawę dostępu do rynku pracy. Zachęca do wysokiego poziomu kształcenia, wspiera przechodzenie z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia, zwalcza ubóstwo, wzmacnia włączenie społeczne. W okresie 2014-2020 UE przeznaczyła na Europejski Fundusz Społeczny ponad 80 mld euro, czyli prawie jedną czwartą swoich wydatków na politykę rozwoju regionalnego. Dla Polski przyznano z tej puli ok. 13,2 mld euro.

Do istotnych z punktu widzenia niniejszego dokumentu programów należy zaliczyć również **Europejski program walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym**. Komisja Europejska umieściła walkę z ubóstwem w samym centrum swojej strategii gospodarczej i społecznej. Jej celem jest pomóc wyjść z ubóstwa i wykluczenia społecznego co najmniej 20 milionom osób w ciągu najbliższej dekady.

Na poziomie krajowym Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Andrychów wpisuje się w dokumenty strategiczne, które powstawały w okresie finalizacji prac nad raportem „**POLSKA 2030. Wyzwania rozwojowe**”, w którym wskazane zostały wyzwania rozwojowe stojące przed Polską w perspektywie do 2030 roku. Wśród wyzwań wymieniono m. in.: sytuację demograficzną, wysoką aktywność zawodową, poprawę spójności społecznej oraz wzrost kapitału społecznego Polski.

Lokalna strategia musi uwzględniać i brać pod uwagę przesłanki zawarte w dokumentach strategicznych podmiotów, z którymi gmina współpracuje na zasadzie partnerstwa. Jednym z nich jest Samorząd Województwa Małopolskiego. Na poziomie regionalnym, obowiązującym dokumentem strategicznym jest **Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”**. Strategia rozwoju jest zobowiązaniem Samorządu Województwa Małopolskiego, zgodnie z którą Małopolska ma stać się regionem równych szans, wszechstronnego rozwoju ludzi i nowoczesnej gospodarki, silnym aktywnością swych mieszkańców, czerpiącym z dziedzictwa przeszłości i zachowującym tożsamość w integrującej się Europie. Tak rozumiana wizja będzie realizowana poprzez cel główny sformułowany jako: *„Małopolska regionem zrównoważonego rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i terytorialnym”*, cel strategiczny: *„Rozwój społecznie wrażliwy sprzyjający rodzinie”*. Kluczowe kierunki działań to:

1. Małopolskie rodziny,
2. Opieka zdrowotna,
3. Edukacja,
4. Ochrona dziedzictwa i uczestnictwo w kulturze,

5. Wspieranie aktywności zawodowej,
6. Bezpieczeństwo mieszkańców.

Kolejnym dokumentem o zasięgu regionalnym z zakresu polityki społecznej do końca 2024 roku była **Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Wadowickiego na lata 2017–2024**, która formułowała misję polityki społecznej jako: „Włączenie w nurt życia społeczno-zawodowego wszystkich mieszkańców powiatu, gdzie powiat wadowicki jest powiatem o bogatym środowisku naturalnym i tradycjach historycznych wykorzystywanych do rozwoju przedsiębiorczości i turystyki, umożliwiania wysokiego poziomu życia mieszkańcom poprzez zrównoważony rozwój gospodarczy i społeczny, rozwiniętą infrastrukturę techniczną i komunikacyjną, bazę kulturalno - oświatowo - sportową, służbę zdrowia, wspiera rozwój organizacji pozarządowych oraz zapewnia swoim mieszkańcom profesjonalną opiekę socjalną”. Obecnie jest nim Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Wadowickiego na lata 2025–2030, na podstawie której misja została wyrażona w następujący sposób: „Zapewnienie wysokiej jakości życia wszystkim mieszkańcom poprzez wszechstronne wsparcie społeczne, efektywną pomoc rodzinom w sytuacjach kryzysowych, aktywne działania na rzecz niskiego poziomu bezrobocia oraz tworzenie inkluzywnego środowiska dla osób z niepełnosprawnościami i starszych.”.

Kluczowym zadaniem władz Powiatu Wadowickiego jest zapewnienie wysokiego poziomu życia swoim mieszkańcom poprzez stworzenie im możliwości i warunków rozwoju we wszystkich dziedzinach życia. W działaniach zmierzających do rozwoju społecznego powiatu, na szczególną uwagę zasługują osoby, które samodzielnie nie są w stanie włączyć się w nurt życia społeczno-zawodowego. Specjalistyczne wsparcie tych osób stworzy im szansę rozwoju i przełoży się na ograniczenie obszarów wykluczenia społecznego i zawodowego w powiecie.

W oparciu o przeprowadzoną diagnozę kluczowych problemów społecznych występujących w Powiecie Wadowickim w Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Wadowickiego na lata 2017–2024 wyznaczono następujące cele strategiczne:

1. Ograniczenie zjawiska bezrobocia poprzez skuteczną politykę rynku pracy w powiecie wadowickim;
2. Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych;
3. Rozwój systemu wspierania osób starszych, długotrwale lub ciężko chorych;
4. Wspieranie i rozwijanie działań na rzecz rodzin, rozwój systemu pieczy zastępczej oraz wsparcie osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej;
5. Partnerstwo służb społecznych.

Powyższe cele wskazywały główne pola działań w zakresie polityki społecznej, na których powinna się koncentrować aktywność Powiatu Wadowickiego.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Wadowickiego na lata 2017-2024 była realizowana w obszarze pomocy społecznej, w szczególności poprzez:

- 1) Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- 2) Program współpracy Powiatu Wadowickiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego,
- 3) Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2014-2020,
- 4) Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Wadowickim,
- 5) Program Ochrony Zdrowia Psychicznego.

Z kolei w Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Wadowickiego na lata 2025–2030 do celów strategicznych zaliczono:

- 1) Wysoką jakość życia osób z niepełnosprawnością i starszych;
- 2) Efektywne wspieranie rodzin, w tym w sytuacjach kryzysowych,
- 3) Niską stopę bezrobocia i dynamiczny rynek pracy;
- 4) Dobrze funkcjonujący system wsparcia społecznego.

Strategia Rozwoju Gminy Andrychów na lata 2021-2027 jest obowiązującym dokumentem planistycznym. Priorytety wyszczególnione w strategii wynikają z przyjętej wizji rozwoju Gminy Andrychów i zdefiniowanych wyzwań rozwojowych. Na potrzeby zbudowania kompleksowej interwencji planistycznej sformułowano trzy cele strategiczne, które z jednej strony budują ramy dla logiki zaplanowanej strategii rozwoju, a z drugiej natomiast są przyczynkiem do rozpoczęcia wdrażania tematycznego scenariusza rozwoju.

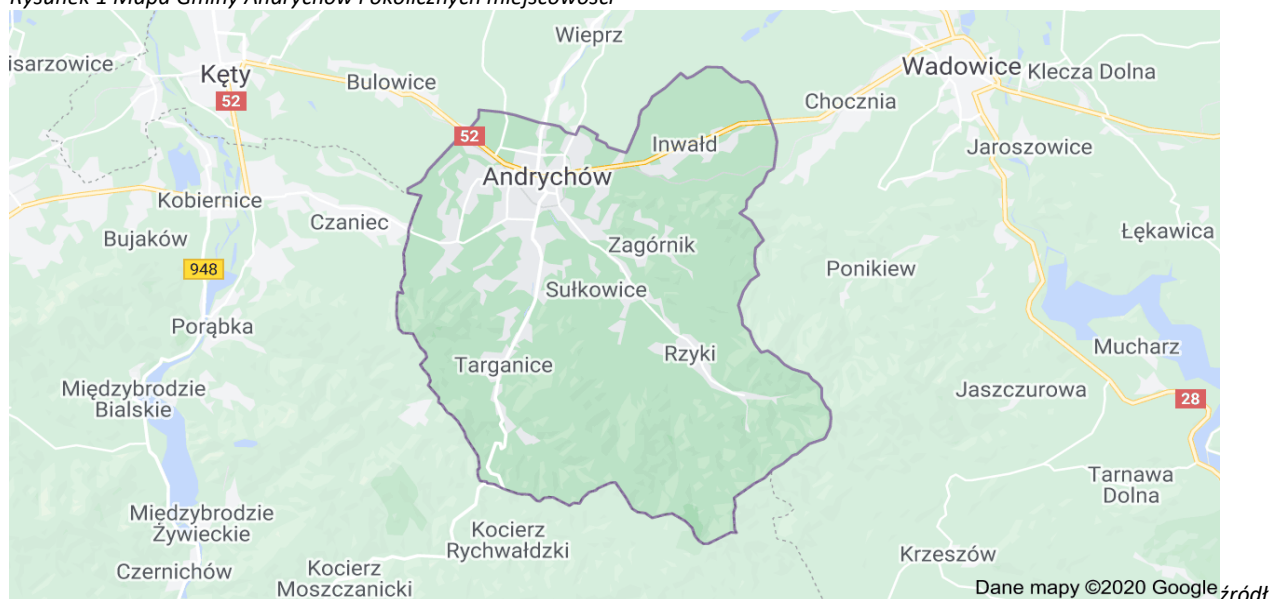
Społeczny	1.	Silna wspólnota lokalna	
Gospodarczy	2.	Efektywne wykorzystanie potencjału gospodarczego Gminy Andrychów	
Przestrzenny	3.	Wdrażanie zasad zrównoważonego rozwoju w oparciu o proces transformacji energetycznej oraz budowanie przyjaznych i dostępnych przestrzeni publicznych	

II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE ANDRYCHÓW

2.1. Charakterystyka Gminy Andrychów

Gmina Andrychów to gmina miejsko-wiejska położona na południu Polski w województwie małopolskim, w powiecie wadowickim. Miasto Andrychów jest siedzibą władz gminy, a w jej skład wchodzi 8 sołectw: Brzezinka, Inwałd, Roczyny, Rzyki, Sułkowice Bolęcina, Sułkowice Łęg, Targanice, Zagórnik. W najbliższym sąsiedztwie znajdują się takie miasta jak: Wadowice, Bielsko-Biała, Oświęcim oraz Kraków. Powierzchnia gminy zajmuje 100 km², co stanowi 15,6% powierzchni powiatu wadowickiego. W latach 1975-1998 gmina należała do województwa bielskiego. Północna część gminy leży na terenie Pogórza Śląskiego, południowa w Beskidzie Małym. Gmina leży w dorzeczu rzeki Wieprzówki. Przez jej teren biegnie droga krajowa nr 52 (Kraków – Bielsko-Biała), droga nr 781 (do Żywca) oraz linia kolejowa (Bielsko - Biała - Kalwaria - Lanckorona). Gmina jest bardzo atrakcyjnym ośrodkiem turystycznym, często określanym bramą Beskidu Małego. Teren gminy stanowi doskonałą bazę wypoczynkową i rekreacyjną.

Rysunek 1 Mapa Gminy Andrychów i okolicznych miejscowości

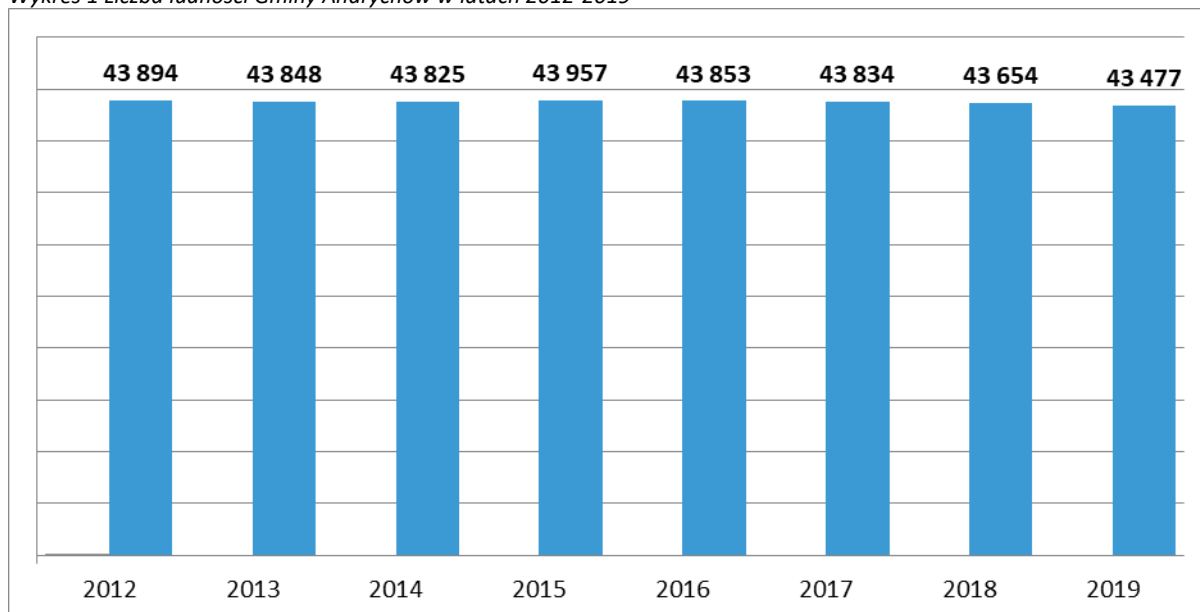

źródło: <https://www.google.com/maps/place/Andrychów>

2.2. Demografia

Liczba mieszkańców Gminy Andrychów wg stanu na koniec 2019 roku, wynosiła 43 477 osób, w tym 22 118 kobiet (51%). Mieszkańcy gminy stanowili 27,2% ludności powiatu wadowickiego. Biorąc pod uwagę okres od 2012 roku populacja mieszkańców sukcesywnie maleje, porównując dane na przestrzeni ostatnich 8 lat liczba mieszkańców zmalała o 417 osób. Szczegółowe kształtowanie się liczby mieszkańców Gminy Andrychów w latach 2012-2019 przedstawia poniższy wykres.

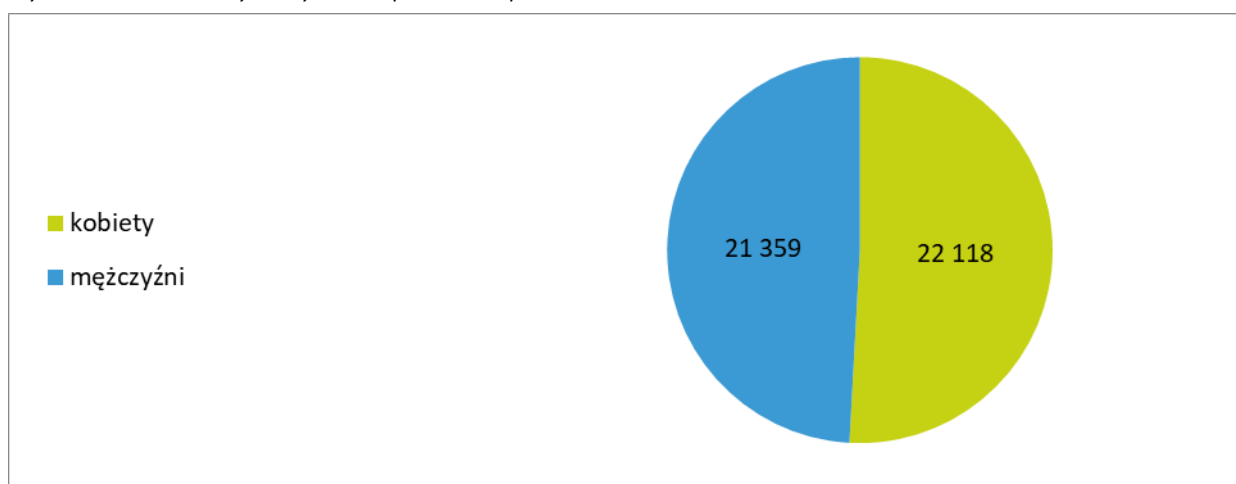
Wykres 1 Liczba ludności Gminy Andrychów w latach 2012-2019

źródło: Główny Urząd Statystyczny

Populacja mieszkańców gminy ze względu na płeć jest jednolita. Na przestrzeni lat nieznacznie większość wśród mieszkańców gminy stanowiły kobiety – 51%.

Wykres 2 Ludność Gminy Andrychów w podziale na płeć w roku 2019

źródło: Główny Urząd Statystyczny

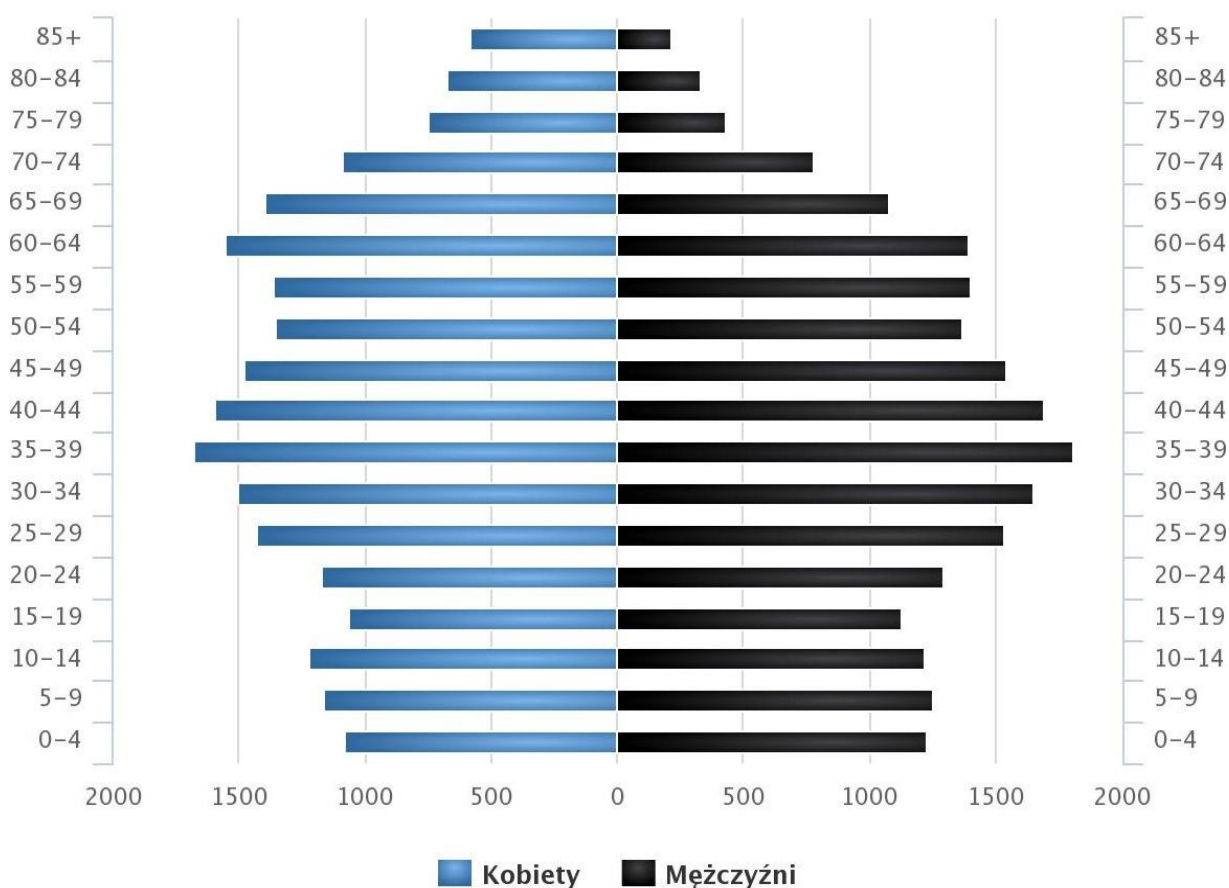
Analizując strukturę wiekową ludności Gminy Andrychów zauważa się większą ilość mężczyzn w stosunku do kobiet w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, dopiero w wieku poprodukcyjnym kobiet jest więcej w stosunku do mężczyzn. Największa różnica pomiędzy ilością kobiet i mężczyzn jest widoczna w przedziale wiekowym 80 lat i więcej. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 1 Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Andrychów w roku 2019

0-9	0-9	10-19	10-19	20-29	20-29	30-39	30-39	40-49
mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni
2 485	2 241	2 346	2 286	2 823	2 594	3 467	3 182	3 237
40-49	50-59	50-59	60-69	60-69	70-79	70-79	80 i więcej	80 i więcej
kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety
3 073	2 771	2 716	2 468	2 947	1 215	1 833	547	1 246

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Tabela 2 Piramida wieku mieszkańców Gminy Andrychów w 2019 roku

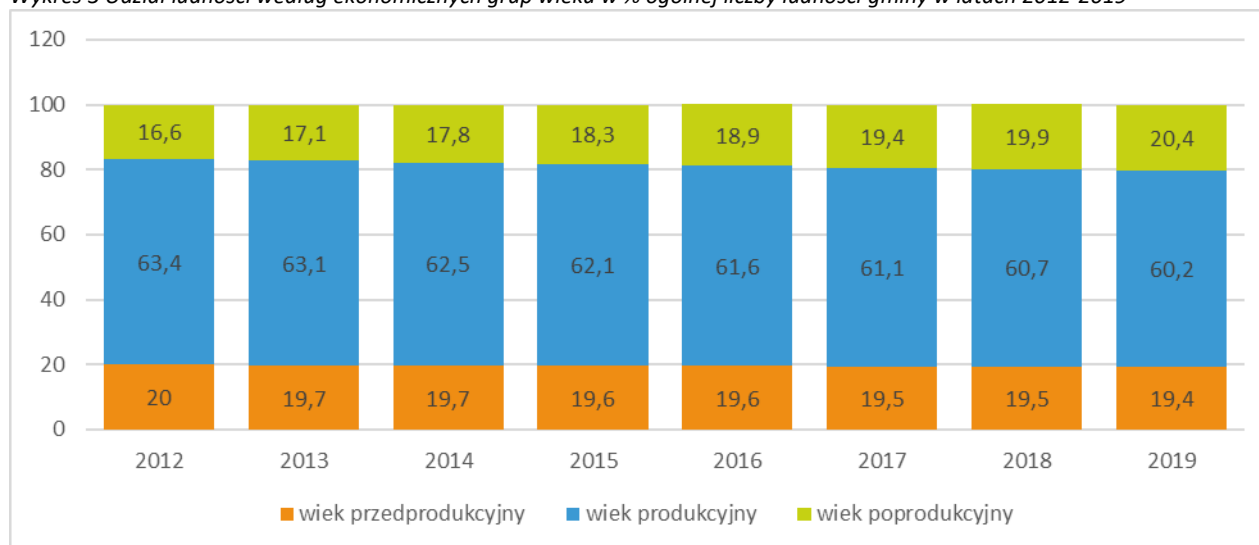
źródło: Główny Urząd Statystyczny

Mieszkańcy Gminy Andrychów zawarli w 2019 roku 199 małżeństw, co odpowiada 4,6 małżeństwom na 1 000 mieszkańców. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa małopolskiego oraz nieznacznie mniej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,3 rozwodów przypadających na 1 000 mieszkańców. 30,1% mieszkańców Gminy Andrychów jest stanu wolnego, 57,9% żyje w małżeństwie, 2,6% mieszkańców jest po rozwodzie, a 9,3% to wdowy/wdowcy.

W ciągu ostatnich 8 lat systematycznie maleje udział osób w wieku produkcyjnym w całkowitej populacji gminy. W roku 2012 było to 63,4%, zaś w roku 2019 jest to już 60,2%. Jednocześnie spada odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym. Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy

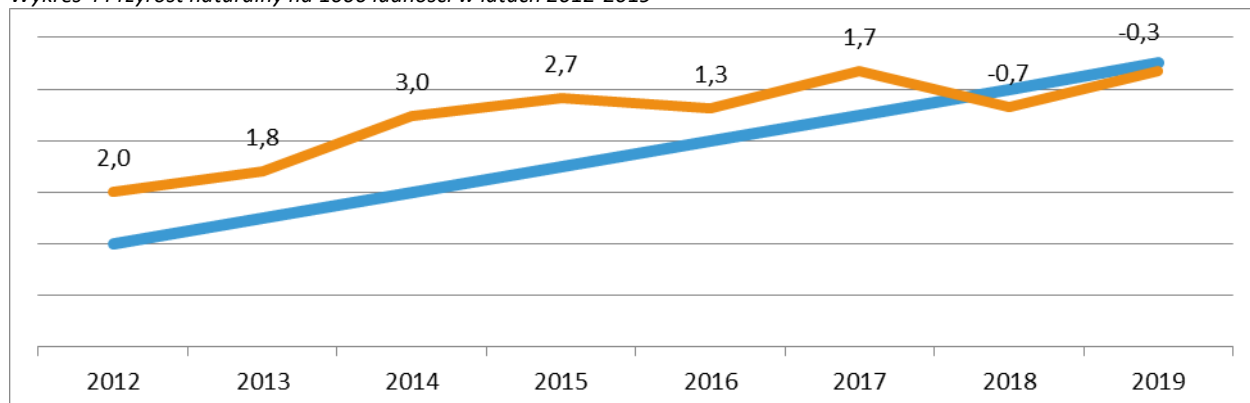
Andrychów w ciągu ostatnich 8 lat zwiększył się z 16,6% w 2012 roku, do 20,4% w 2019 roku, co potwierdza przyspieszającą tendencję procesu starzenia się mieszkańców.

Wykres 3 Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ogólnej liczby ludności gminy w latach 2012-2019

źródło: Główny Urząd Statystyczny

Wykres 4 Przyrost naturalny na 1000 ludności w latach 2012-2019

źródło: Główny Urząd Statystyczny

Utrzymująca się na podobnym poziomie liczba mieszkańców Gminy Andrychów była efektem korzystnego przyrostu naturalnego w latach 2012-2017. Od roku 2018 współczynnik przyrostu naturalnego jest ujemny. Analizując zachodzące w Gminie Andrychów zmiany demograficzne zauważa się systematyczny wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w populacji gminy oraz ujemny przyrost naturalny. Ludność gminy starzeje się, co wiąże się z potrzebą dostosowania polityki społecznej gminy do zmieniających się potrzeb mieszkańców.

2.3. Gospodarka gminy

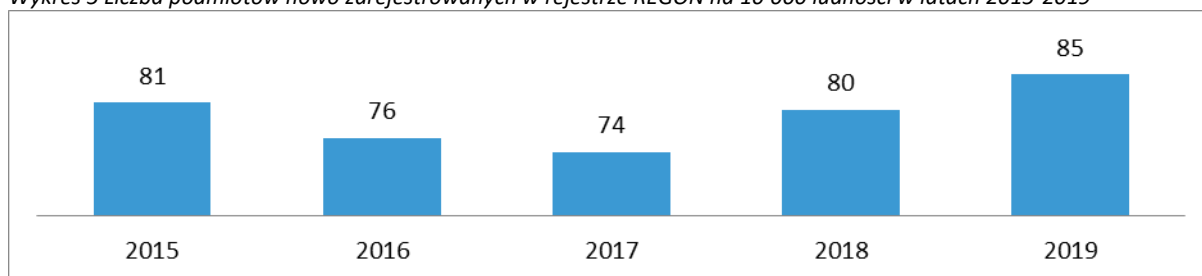
Andrychów jest jednym z głównych ośrodków Bielskiego Okręgu Przemysłowego. Dzięki aktywności władz samorządowych w 2007 roku na terenie Gminy Andrychów powstała Strefa Aktywności Gospodarczej, która zlokalizowana jest w obszarze Krakowskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, podstrefa Andrychów,

zarządzanej przez Krakowski Park Technologiczny Spółka z o.o. Władze Andrychowa dzięki uzyskanemu dofinansowaniu ze środków Unii Europejskiej, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014 – 2020 / Oś 3 Przedsiębiorcza Małopolska/ Działanie 3.1 Strefy aktywności gospodarczej realizowały projekt pn. „Rozbudowa strefy aktywności gospodarczej w Andrychowie poprzez uzbrojenie nowych terenów inwestycyjnych oraz rozbudowę i przebudowę infrastruktury drogowej w strefie”. Projekt objął obszar położony pomiędzy ulicami: Strefową, Białą Drogą, Przemysłową. Dzięki temu Andrychów przyciąga nowych inwestorów. Gospodarka gminy utrzymała przemysłowy charakter, jest nadal jednym z ważniejszych ośrodków gospodarczych w zachodniej części Małopolski. Na terenie Strefy Aktywności Gospodarczej działają: Andoria Sp. z o.o., Andropol S.A., Andrychowska Fabryka Maszyn DEFUM S.A., FUH Ansal-Bis S.C., BRYZEK F.H. Wyroby Hutnicze, CMC Sp. z o.o., FPUH „Grandzior” Babiński Mariusz, Granpak Sp. J. M. Korczak, R. Marczak, JCG Palety Sp. z o.o., Sp. k., KZWM Ogniochron S.A., PAWBOL Sp. z o.o., PiL-MET Sławomir Pasternak, Czesław Lachendro Sp. J., Plafor Sp. z o.o., Solidbox A. Gołba, D. Gołba Sp. J., Stalmark Sp. z o.o. Sp.k. , Wosana S.A., ZASŁAW TSS Sp. z o.o. Sp.k.

Ponadto na terenie Gminy działają m. in.: Androimpex Sp. z o.o., ARKONA Sp. z o.o., ADAH Sp. J., Bendiks S.c., CZARNY GROŃ Sp. z o. o. Sp. k., ECA Sp. z o.o., Elpida Sp. j. A Gibas, P. Rajda, Elpir S.c., F.H.U. Asmar, „Futrowis” Waldemar Sordyl, Good sport, HORECATEX, Karcz Sp. z o.o., Małopolska Spółdzielnia Handlowa „WIZAN”, PHUP Nowex Andrzej Nowak, STANMAR, Techplast Sp. z o.o., TXM S.A., WMC Tech Sp. z o.o. Sp. k., ZPHU „Inex” Sp. z o.o.

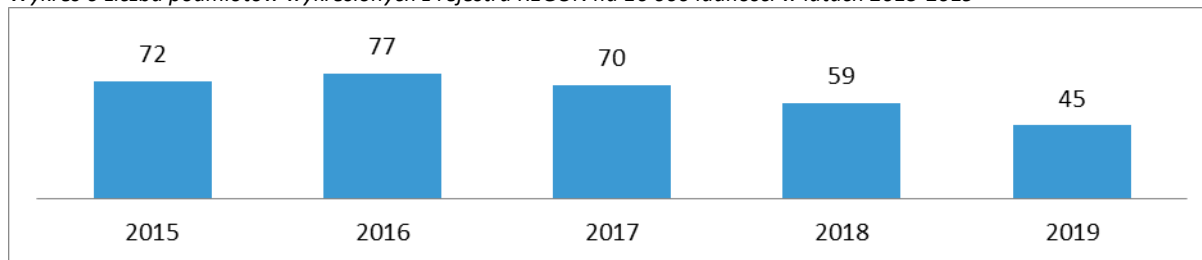
W gminie działa Cech Rzemiosł Różnych i Małej Przedsiębiorczości. Funkcjonuje mocno rozbudowany sektor handlowy, szczególnie handel detaliczny.

Wykres 5 Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 000 ludności w latach 2015-2019

źródło: Główny Urząd Statystyczny

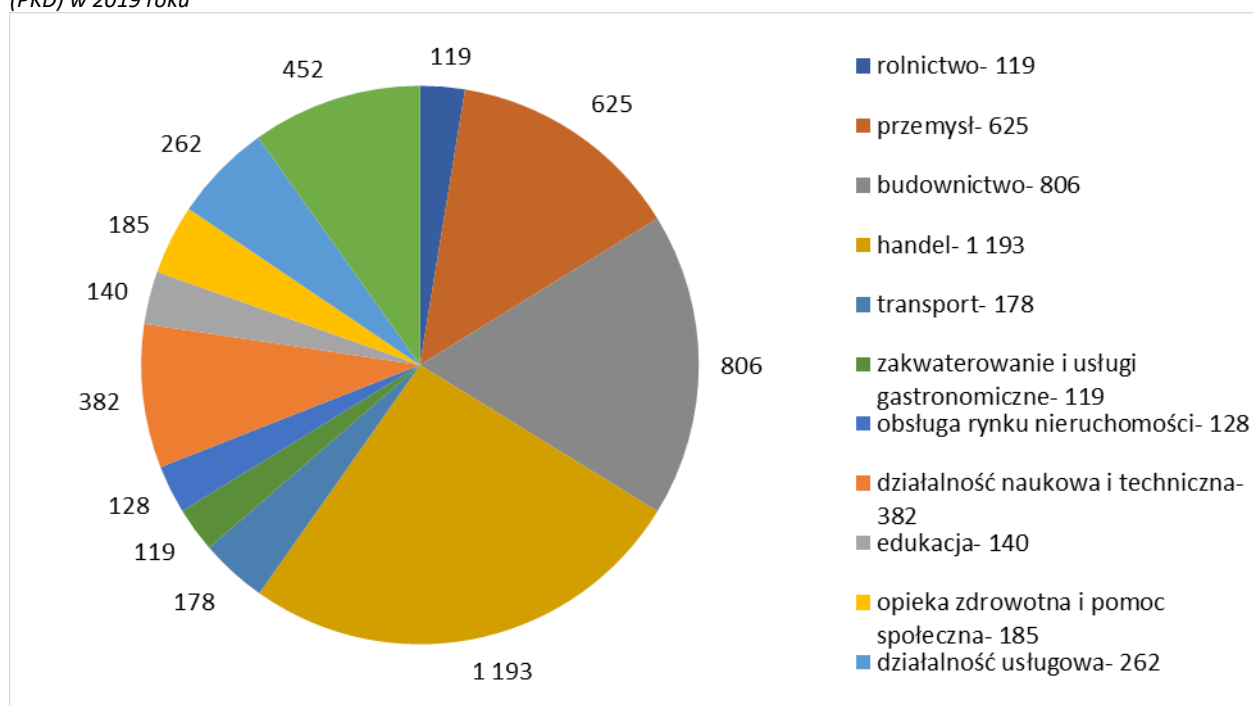
Wykres 6 Liczba podmiotów wykreślonych z rejestru REGON na 10 000 ludności w latach 2015-2019

źródło: Główny Urząd Statystyczny

Na koniec 2019 roku w Gminie Andrychów, w rejestrze REGON zarejestrowanych było 4 589 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 3 608 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 372 nowe podmioty, a 194 podmioty zostały wyrejestrowane. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w Gminie Andrychów najczęściej (376) stanowią spółki cywilne. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najczęściej (4 416) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. Najwięcej podmiotów działa w takich sekcjach, jak: handel hurtowy i detaliczny (1 193) oraz budownictwo (806). Znaczący jest także udział sektora przetwórstwa przemysłowego (625). Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 7 Podmioty gospodarcze działające w Gminie Andrychów w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2019 roku

źródło: Główny Urząd Statystyczny

Ważną gałęzią gospodarki andrychowskiej jest turystyka. Ze względu na położenie w Beskidzie Małym oraz inwestycje w infrastrukturę turystyczną, Gmina Andrychów jest jednym z najważniejszych ośrodków turystycznych w regionie. Stanowi miejsce docelowe wycieczek zarówno osób dorosłych, jak i rodzin podróżujących z dziećmi. Jest idealną propozycją szczególnie dla tych, którzy uwielbiają spędzać wolny czas na świeżym powietrzu i obcować z przyrodą, bowiem słynie z wielu wyjątkowych szlaków górskich, które warto odwiedzić.

Do głównych atrakcji Gminy Andrychów zaliczyć można m. in.:

1. Czarny Groń Hotel & Spa;
2. Hotel & Spa „Kocierz”;
3. Park Hotel Łysoń;
4. Warownia Inwałd;

5. Park Miniatur „Świat Marzeń”;	9. Stanica Hucuł;
6. Park Dinozaurów i Rozrywki Dinolandia;	10. Kryty basen w Andrychowie;
7. Ogród Jana Pawła II;	11. Odkryty basen kąpielowy.
8. Mini Zoo Kucyk;	

Na terenie gminy można wypoczywać przez cały rok. Gmina ma bardzo dobrze rozwiniętą bazę noclegową, którą tworzą hotele, domy gościnne, gospodarstwa agro i ekoturystyczne oraz schroniska. Różnorodność oferty pozwala na uprawianie pieszej turystyki górskiej, rowerowej turystyki górskiej i nizinnej, turystyki konnej, sportów zimowych, turystyki przyrodniczo-poznawczej oraz turystyki kulturowej i religijnej.

Infrastrukturę turystyczną, rekreacyjną i sportową tworzą również: wyciągi, liczne szlaki turystyczne, parki rozrywki, centra konferencyjno-wypoczynkowe, baseny, korty tenisowe, lodowisko, stadniny koni, hale, boiska i stadion sportowy.

Z danych ostatniego spisu rolnego (z 2010 roku) wynika, że w Gminie Andrychów ponad 60% gospodarstw uprawiało zboża podstawowe, czyli pszenicę, jęczmień i owies. W gminie było 2768 gospodarstw rolnych, 551 ciągników i 20 kombajnów zbożowych. Obecnie trwa Powszechny Spis Rolny, który zaktualizuje te dane. Użytki rolne zajmują 49,4%, a lasy 40,3% powierzchni gminy. Andrychów jest siedzibą Nadleśnictwa Andrychów. W gminie nie ma ludności, której głównym źródłem utrzymania jest rolnictwo. Intensywnie rozwija się pszczelarstwo, sadownictwo i gospodarstwa szklarniowe.

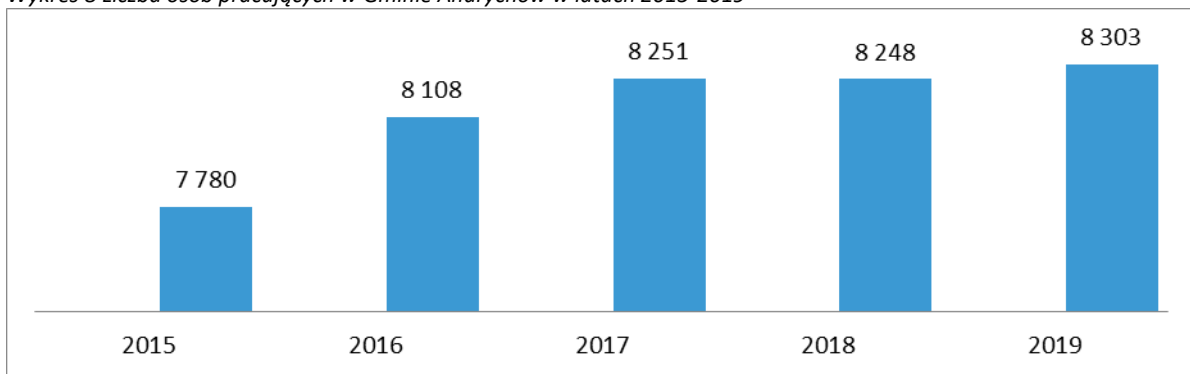
2.4. Rynek pracy

Istnieją silne zależności pomiędzy rynkiem pracy, a polityką społeczną oraz między rynkiem pracy, a gospodarką. Zagadnienia związane z problematyką bezrobocia, rynku pracy oraz ekonomii społecznej stanowią jeden z kluczowych obszarów diagnozy sytuacji społecznej Gminy Andrychów. Zjawisko bezrobocia nie jest jednak tylko i wyłącznie pochodną działań instytucji rynku pracy, ale wynika w dużym stopniu z czynników zewnętrznych, które na rynek pracy wpływają, a które swoje źródło mają w koniunkturze gospodarczej. Za kształtowanie polityki rynku pracy, a w szczególności stosowanie instrumentów pobudzających rynek pracy i aktywizujących osoby bezrobotne, odpowiada Powiatowy Urząd Pracy w Wadowicach. Przy Ośrodku Pomocy Społecznej funkcjonuje Klub Integracji Społecznej, który aktywizuje bezrobotnych. Na terenie gminy funkcjonują również instytucje szkoleniowe przygotowujące bezrobotnych do podjęcia pracy.

Jednym z podstawowych wskaźników bezrobocia jest udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców w wieku produkcyjnym. Dla Gminy Andrychów wskaźnik ten wynosił w 2015 roku 7,2%, rok później 4,9%, w roku 2017 stanowił 4,6%, w roku 2018 4,3%, na koniec roku 2019 udział bezrobotnych stanowił 4,2% liczby ludności w wieku produkcyjnym.

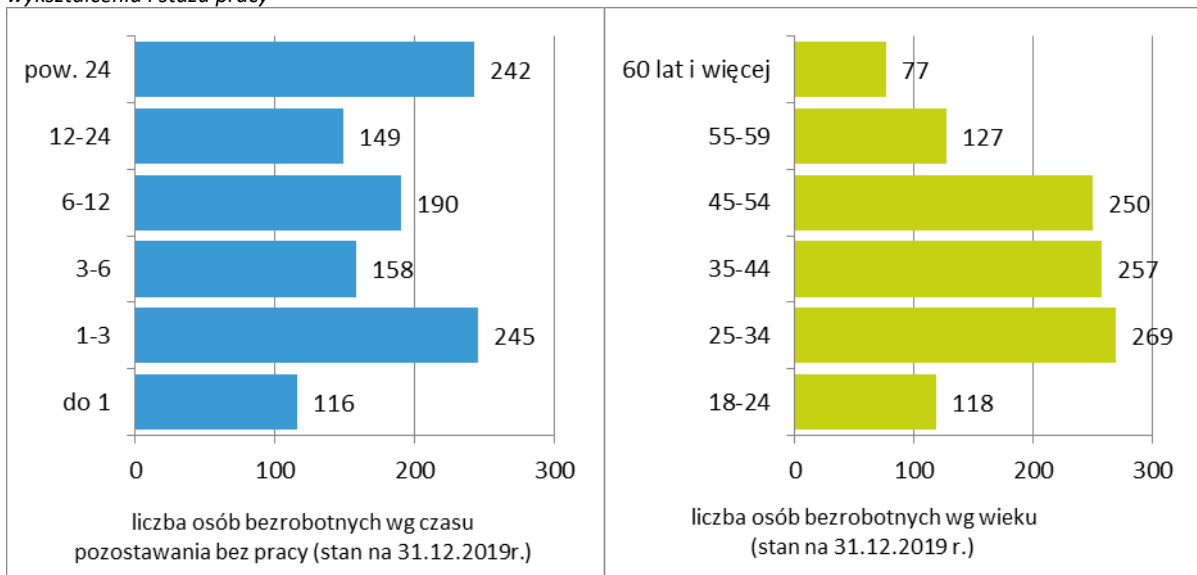
Według danych Głównego Urzędu Statystycznego i Powiatowego Urzędu Pracy w Wadowicach, w latach 2015-2019 liczba posiadających zatrudnienie mieszkańców Gminy Andrychów zwiększała się z roku na rok. W 2015 roku w Gminie Andrychów pracowało 7 780 osób, w 2016 roku – 8 108 mieszkańców, w 2017 roku było już 8 251 pracujących, na dzień 31.12.2019 roku pracowały 8 303 osoby. Wśród pracujących większość stanowiły kobiety (na dzień 31.12.2019 roku 52,4% wszystkich pracujących).

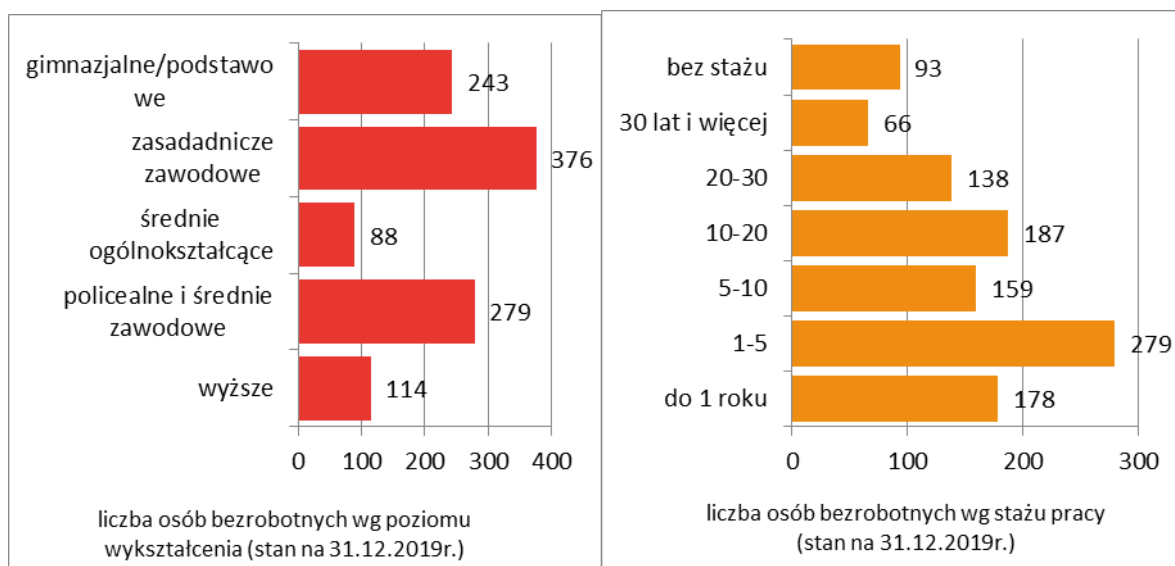
Wykres 8 Liczba osób pracujących w Gminie Andrychów w latach 2015-2019

źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Wadowicach

Wykres 9 10, 11, 12 Bezrobotni w Gminie Andrychów na koniec 2019 roku według czasu pozostawania bez pracy, wieku, poziomu wykształcenia i stażu pracy

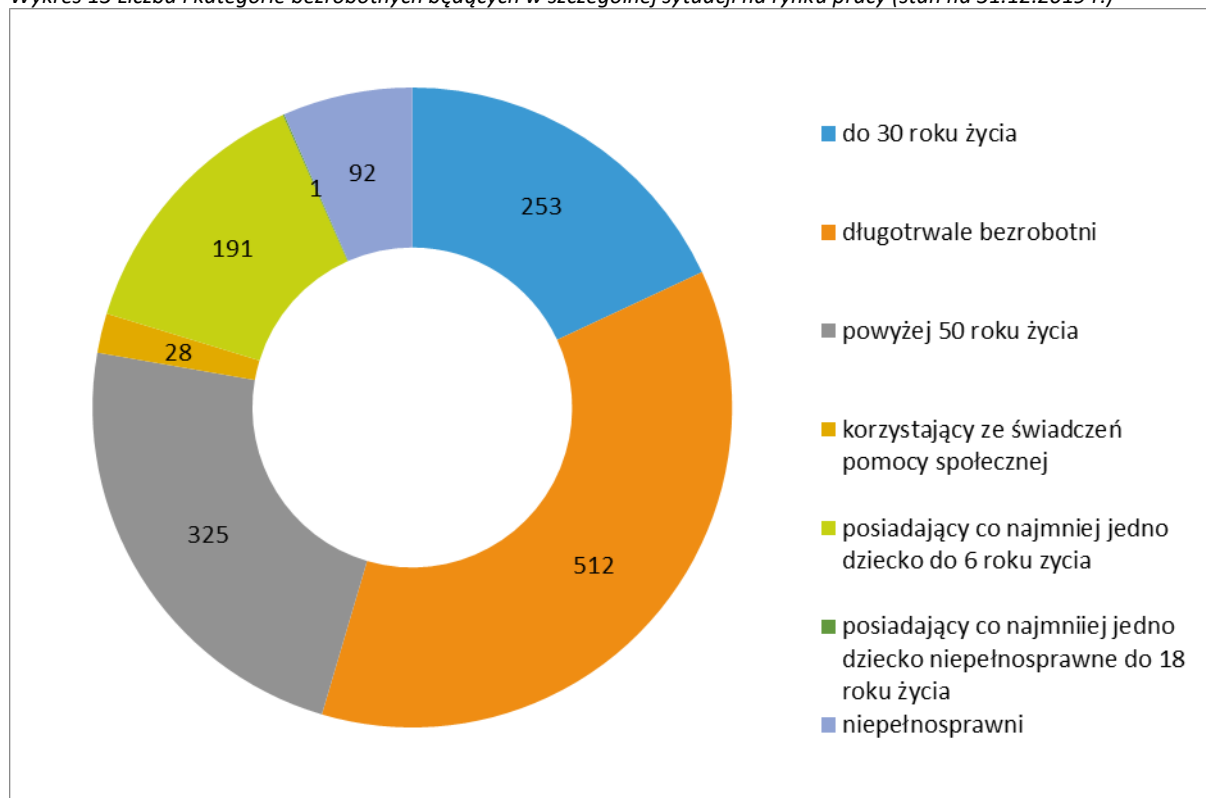

źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Wadowicach

Analizując powyższe dane można stwierdzić, że największą ilość osób wśród wszystkich bezrobotnych stanowią osoby, które pozostają bez pracy od 1 do 3 miesięcy (245 osób). Kolejną grupę stanowią osoby pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy (242 osoby). Osoby bezrobotne, to w przeważającej mierze ludzie młodzi. Największą grupę bezrobotnych stanowią osoby w przedziale 25-34 lat (269 osób) oraz osoby w przedziale wiekowym 35-44 lata (257 osób). Najmniej liczną grupą wiekową wśród bezrobotnych są osoby najstarsze w kategorii zawodowej „60 lat i więcej”, gdzie tylko 77 osób pozostaje bez pracy, ale jest to z drugiej strony najtrudniejsza grupa do aktywizacji. Ze względu na poziom wykształcenia, najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym (376 osób) oraz osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (279 osób). Mniej liczną grupę wśród bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem wyższym (114 osób). Zjawisko bezrobocia wśród osób z wykształceniem wyższym jest coraz bardziej powszechne. Rynek pracy Gminy Andrychów generuje dla osób z wykształceniem wyższym najmniej ofert pracy. Młodzi ludzie migrują do większych ośrodków miejskich, by znaleźć pracę. Według statystyk Głównego Urzędu Statystycznego najwięcej mieszkańców Gminy Andrychów dojeżdża do pracy do Wadowic (949 osób), Bielska - Białej (809 osób), Wieprza (719 osób). Najtrudniej znaleźć pracę osobom ze stażem pracy od 1-5 lat (279 osób bezrobotnych).

Wykres 13 Liczba i kategorie bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy (stan na 31.12.2019 r.)

źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Wadowicach

Według danych na koniec 2019 roku największą grupę wśród wszystkich bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy stanowiły osoby długotrwale bezrobotne (aż 512 osób) oraz osoby powyżej 50 roku życia (325 osób). Problem długotrwałego bezrobocia jest problemem społecznym daleko wykraczającym poza kompetencje i możliwości publicznych służb zatrudniania. Stąd konieczność poszukiwania nowych rozwiązań aktywizacji, realizacji projektów interdyscyplinarnych i międzyinstytucjonalnych. Osobom zarejestrowanym w powiatowych urzędach pracy, po uzyskaniu statusu osoby będącej w szczególnej sytuacji na rynku pracy, przysługuje pierwszeństwo w skierowaniu do udziału w programach specjalnych. Wsparcie dla osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, powiatowe urzędy pracy mogą realizować samodzielnie lub we współpracy z pracodawcą lub innym podmiotem, dzięki czemu pomoc może przyjąć między innymi formę: prac interwencyjnych, robót publicznych, jednorazowej refundacji kosztów składek na ubezpieczenia społeczne, refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, jednorazowych środków na założenie lub przystąpienie do spółdzielni socjalnej, środków dla spółdzielni socjalnej na sfinansowanie kosztów wynagrodzenia skierowanego bezrobotnego w okresie do 6 miesięcy.

2.5. Ekonomia społeczna

Ekonomia społeczna to sfera, w której ekonomiczna działalność służy realizacji celów społecznych. Chodzi przede wszystkim o zatrudnianie i reintegrację osób, które znajdują się w wyjątkowo trudnej sytuacji życiowej i są zagrożone wykluczeniem społecznym. To szczególnie osoby z niepełnosprawnością, bezrobotni oraz seniorzy. Lepiej dopasowane do ich potrzeb miejsca pracy to jednak nie wszystko. Wśród celów społecznych jest także wspieranie podmiotowości i samodzielności tych osób, odbudowa ich zdolności do pełniejszego uczestniczenia w życiu społecznym i zawodowym. To także działania na rzecz rozwoju lokalnego. Cele ekonomii społecznej i solidarnej realizowane są przez podmioty ekonomii społecznej. Zalicza się do nich m.in. przedsiębiorstwa społeczne (np. spółdzielnie socjalne), Zakłady Aktywności Zawodowej, Warsztaty Terapii Zajęciowej, podmioty działające w sferze pożytku publicznego takie stowarzyszenia, fundacje, spółki non-profit.

Uchwałą Nr XV-103-19 Rady Miejskiej w Andrychowie z dnia 31 października 2019 roku wprowadzono Program Współpracy Gminy Andrychów z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2020. Program współpracy z organizacjami pozarządowymi uchwalany jest jednak co roku. Przyjmując program, Rada Miejska w Andrychowie deklaruje wolę kontynuowania przez Gminę współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na zasadzie partnerstwa. Współdziałanie to ma na celu wykonywanie zadań ustawowo powierzonych Gminie przez organizacje pozarządowe. Wspólny wysiłek samorządu i tych organizacji daje możliwość lepszego zaspokajania potrzeb zbiorowych.

Celem głównym Programu Współpracy Gminy Andrychów z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego jest wprowadzenie jasnych i czytelnych rozwiązań, pozwalających włączyć organizacje pozarządowe w system demokracji lokalnej oraz kształtowanie długookresowej współpracy z tymi organizacjami.

Celem szczegółowym programu jest zdynamizowanie działań w sferze zadań publicznych, podniesienie ich efektywności oraz kształtowanie lokalnego społeczeństwa obywatelskiego poprzez:

1. rozwijanie poczucia przynależności do społeczności lokalnej gminy,
2. zwiększenie udziału mieszkańców Gminy Andrychów w rozwiązywaniu problemów lokalnych,
3. tworzenie warunków do zwiększenia aktywności społecznej,
4. organizowanie i wspieranie działań i inicjatyw społecznych na rzecz rozwoju gminy i więzi lokalnych,
5. prowadzenie nowatorskich i bardziej efektywnych działań na rzecz gminy i jej mieszkańców,
6. poprawa jakości życia poprzez pełniejsze zaspokojenie potrzeb społecznych,
7. umacnianie partnerstwa pomiędzy samorządem, a organizacjami pozarządowymi,

8. integracja podmiotów realizujących zadania publiczne.

Współpraca samorządu lokalnego z podmiotami należącymi do sektora pozarządowego nie tylko pozwala skuteczniej i efektywniej działać na rzecz rozwoju oraz poprawy warunków i jakości życia mieszkańców, lecz również umożliwia istotne odciążenie sektora publicznego w realizacji zadań.

Na terenie Gminy Andrychów funkcjonują między innymi takie instytucje ekonomii społecznej jak:

Tabela 3 Wykaz podmiotów ekonomii społecznej działającej na terenie Gminy Andrychów w 2019 roku

LP	Nazwa i adres organizacji
1	Klub Sportowy „Beskid”, ul. Kościuszki 1, Andrychów
2	Andrychowskie Stowarzyszenie Miłośników Motocrossu „Ostry Motocross”, ul. Wesoła 14, Targanice
3	Andrychowskie Stowarzyszenie Odnowy Psychiczej i Fizycznej Klub Integracji Społecznej – „ŚWIATŁO – NADZIEJA”, ul. 1 Maja 4, Andrychów
4	Andrychowskie Stowarzyszenie Trzeźwości Klub Integracji Społecznej „Watra”, ul. Metalowców 10, Andrychów
5	FUNDACJA „MEMO”, ul. Szkolna, nr 47, Roczyny, 34-120 Andrychów
6	Fundacja „Promyczek”, ul. Dobra 4, Targanice
7	FUNDACJA PRO FUTURO, Wspólna 27, 34-120 Sułkowice
8	Ludowy Klub Sportowy „Burza” w Roczynach, ul. Sportowa 14, Roczyny
9	Ludowy Klub Sportowy „Gronie”, ul. Szkolna, Zagórniki
10	Ludowy Klub Sportowy „Halniak”, ul. Floriańska 2, Targanice
11	Ludowy Klub Sportowy „Huragan” w Inwałdzie, ul. Miła 9, Inwałd
12	Ludowy Klub Sportowy „Leskowiec” w Rzykach, os. Szczęśniaki 1, Rzyki
13	Ludowy Klub Sportowy „Znicz” Sułkowice-Bolęcina, Rynek 27, skr. poczt. 21, Andrychów
14	Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Rzyki”, os. Szczęśniaki 1, Rzyki
15	Małopolski Klub Karate, ul. Starowiejska 22, Andrychów
16	Międzyszkolny Klub Sportowy w Andrychowie, ul. 1 Maja 4, Andrychów
17	Oddział Zakładowy PTTK przy AZPB „ANDROPOL” S.A. w Andrychowie, ul. Krakowska 83, Andrychów
18	Ognisko Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej „Motor”, ul. Lenartowicza 7, Andrychów
19	Orkiestra Dęta Ochotniczej Straży Pożarnej w Roczynach, ul. Bielska 157, Roczyny
20	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, ul. Krakowska 72, Andrychów
21	Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu Bielsko-Biała Koło Andrychów, ul. Krakowska 132, Andrychów
22	Rodzinne Towarzystwo Sportowe „Jawornica”, ul. Turystyczna 103, Sułkowice
23	Stowarzyszenie „Na Plus” na rzecz rozwoju społeczności i przedsiębiorczości, ul. Tkacka 32, Andrychów
24	Stowarzyszenie „Uniwersytet Trzeciego Wieku w Andrychowie”, ul. Krakowska 112, Andrychów
25	Stowarzyszenie Dajmy Dzieciom Radość, ul. Turystyczna 136, Sułkowice
26	Stowarzyszenie Gospodyń Wiejskich, ul. Krakowska 41, Andrychów
27	Stowarzyszenie Grupa Twórców „My”, ul. Szewska 7, Andrychów
28	Stowarzyszenie Inicjatyw na Rzecz Środowiska „MONTANUM”, ul. Lenartowicza 44/31, Andrychów
29	Stowarzyszenie Miejska Orkiestra Dęta „Andropol” Andrychów, ul. Krakowska 132, Andrychów
30	Stowarzyszenie na Rzecz Propagowania Kultury Fizycznej, Sportu i Rekreacji Klub Siatkarski „Beskid” Andrychów, ul. Graniczna 9b, Andrychów
31	Stowarzyszenie Osób Starszych, Niepełnosprawnych i Osób Samotnie Wychowujących Dziecko „Witalność”, ul. Lenartowicza 38/37, Andrychów
32	Stowarzyszenie Otwórzmy Drzwi na Świat, ul. Dąbrowskiego 49, 34-120 Andrychów
33	Stowarzyszenie Przyjaciół Zespołu DINO, ul. Słowackiego 15, Andrychów

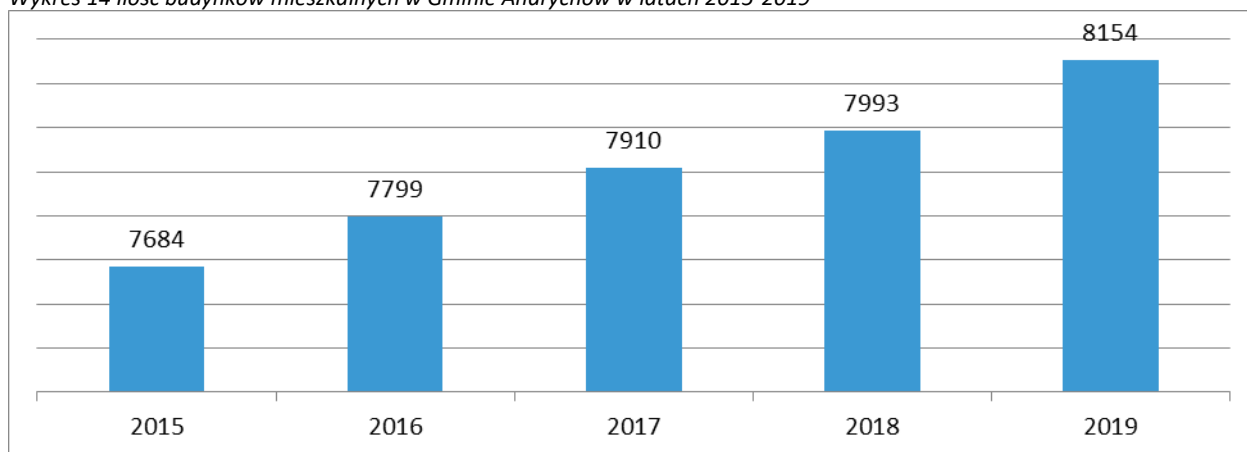
LP	Nazwa i adres organizacji
34	Towarzystwo Miłośników Andrychowa, ul. Krakowska 69, Andrychów
35	Uczniowski Klub Sportowy „Aktywni”, ul. Szkolna 10, Roczyny
36	Uczniowski Klub Sportowy „Black Dragon”, ul. Dąbrowskiego 2, Andrychów
37	Uczniowski Klub Sportowy „Roczyny”, ul. Szkolna 10, Roczyny
38	Uczniowski Klub Sportowy Beskidzianki, ul. Lenartowicza 14/28, Andrychów
39	Uczniowski Klub Sportowy Herkules Bis, ul. Dąbrowskiego 2, Andrychów
40	Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Krakowska Hufiec Andrychów, ul. Starowiejska 5, Andrychów

źródło:<http://andrychow.eu/nasze-miasto/organizacje-pozarządowe/organizacje-pozarządowe/>

2.6. Zasoby mieszkaniowe

W 2019 roku w Gminie Andrychów oddano do użytku 154 mieszkania. Na 1 000 mieszkańców oddano więc do użytku 3,54 nowych lokali. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa małopolskiego oraz od średniej dla całej Polski. Całkowite zasoby mieszkaniowe w Gminie Andrychów to 13 589 lokali. Na każdym 1 000 mieszkańców przypada zatem 311 mieszkań. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa małopolskiego oraz od średniej dla całej Polski. 64,9% mieszkań zostało przeznaczonych na cele indywidualne, 26,6% na sprzedaż lub wynajem, 8,4% jako mieszkania komunalne. Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach w Gminie Andrychów (4,37) jest znacznie większa od przeciętnej liczby izb dla województwa małopolskiego oraz od przeciętnej liczby pokoi w całej Polsce. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2019 roku w Gminie Andrychów (107,50 m²) jest znacznie większa od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa małopolskiego oraz od przeciętnej powierzchni nieruchomości w całej Polsce.

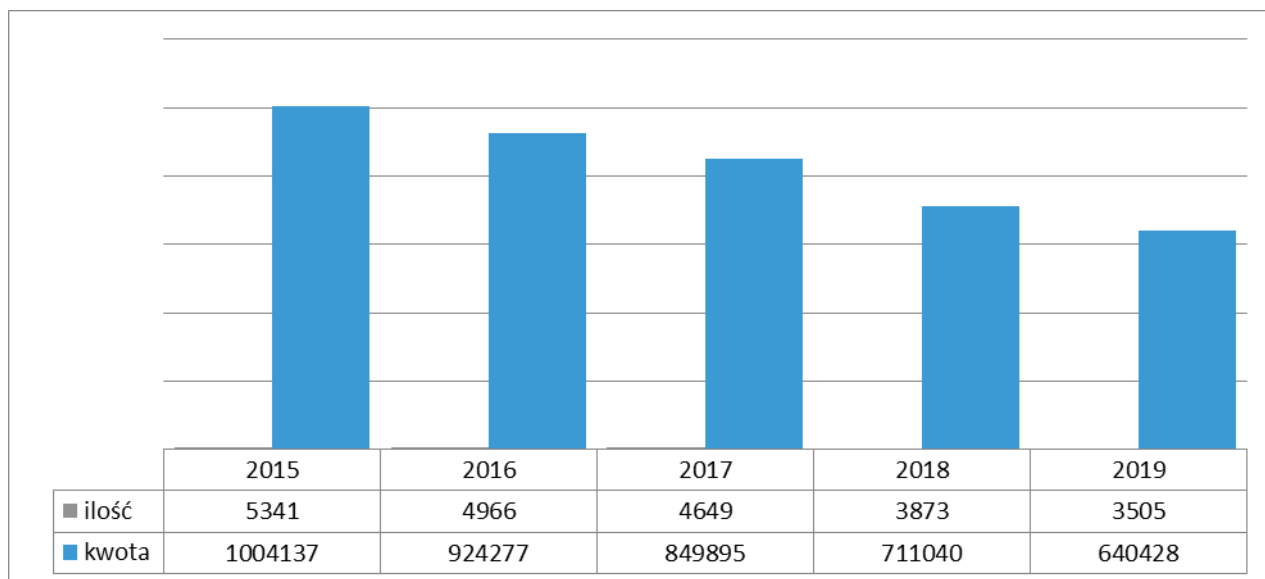
Wykres 14 Ilość budynków mieszkalnych w Gminie Andrychów w latach 2015-2019

źródło: dane Główny Urząd Statystyczny

Mieszkańcy gminy, którzy z uwagi na trudną sytuację materialną nie byli w stanie pokryć kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, otrzymywali, po spełnieniu określonych warunków, dodatki mieszkaniowe. Jest to świadczenie pieniężne udzielane w ramach zadań własnych gminy i realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 15 Liczba i kwota udzielonych dodatków mieszkaniowych w latach 2015-2019

źródło: dane Główny Urząd Statystyczny

W latach 2015-2019 liczba osób, którym przyznano dodatek mieszkaniowy znacząco spadła (5 341 osób w 2015 roku w stosunku do 3 505 osób w 2019 roku). Drastycznie spadła też kwota udzielonych dodatków mieszkaniowych (1 004 137 zł w 2015 roku do 640 428 zł w 2019 roku). Zmniejszająca się ilość przyznanych dodatków mieszkaniowych, a co za tym idzie oszczędności wydatkowanych na realizację tego zadania środków, wynikają z coraz lepszej sytuacji ekonomicznej rodzin w Gminie Andrychów.

2.7. Edukacja

Pośród obiektywnych wyznaczników jakości życia wskazać można możliwość rozwoju osobistego poprzez edukację. Poniżej przedstawiono ujęcie diagnostyczne określające edukację na terenie Gminy Andrychów. Uzyskane dane ilościowe i jakościowe pozwalają na stwierdzenie, iż placówki edukacyjne w Gminie Andrychów dysponują wysoko wykwalifikowaną kadrą i mają do zaproponowania swoim mieszkańcom szeroką, komplementarną i dostępną ofertę. Na terenie Gminy działają liczne placówki oświatowe i edukacyjne na każdym poziomie kształcenia. Według danych Systemu Informacji Oświatowej na terenie Gminy Andrychów zarejestrowanych jest 60 szkół i placówek oświatowych. Wśród nich funkcjonuje 16 przedszkoli, w tym 3 niepubliczne, 11 szkół podstawowych, 6 liceum, 3 technika, 13 zespołów szkół, szkoły zawodowe, 2 poradnie psychologiczno-pedagogiczne, szkoły branżowe, policealne i dla dorosłych. Organem prowadzącym 30 z tych podmiotów jest gmina, 13 podmiotów jest prowadzonych przez powiat, 8 placówek prowadzą stowarzyszenia, 3 podmioty są prowadzone przez spółki handlowe, 3 przez osoby fizyczne, 2 placówki są prowadzone przez organizacje wyznaniowe, 1 przez fundację.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie szkół i placówek oświatowych działających na terenie Gminy Andrychów z wyszczególnieniem adresu, statutu i organu prowadzącego.

Tabela 4 Zestawienie szkół i placówek oświatowych działających na terenie Gminy Andrychów

LP	Nazwa	Ulica	Statut	Typ organu prowadzącego
1	PRZEDSZKOLE NR 1 W ANDRYCHOWIE	ul. Floriańska 7A	Publiczna	Gmina
2	PRZEDSZKOLE NR 2 W ANDRYCHOWIE	ul. Metalowców 8	Publiczna	Gmina
3	PRZEDSZKOLE NR 3 W ANDRYCHOWIE	ul. Stanisława Lenartowicza 36	Publiczna	Gmina
4	PRZEDSZKOLE NR 4 W ANDRYCHOWIE	ul. Włókniarzy 28	Publiczna	Gmina
5	PRZEDSZKOLE NR 5 W ANDRYCHOWIE	ul. Słowackiego 9	Publiczna	Gmina
6	PRZEDSZKOLE PUBLICZNE W INWAŁDZIE	ul. Wadowicka 25	Publiczna	Gmina
7	PRZEDSZKOLE PUBLICZNE W ROCZYNACH	ul. Szkolna 10	Publiczna	Gmina
8	PRZEDSZKOLE PUBLICZNE W RZYKACH	os. Szczęśniaki 1	Publiczna	Gmina
9	PRZEDSZKOLE PUBLICZNE W SUŁKOWICACH - ŁĘGU	ul. Centralna 2	Publiczna	Gmina
10	PRZEDSZKOLE PUBLICZNE W SUŁKOWICACH - BOŁĘCINIE	ul. Raclawicka 188	Publiczna	Gmina
11	PRZEDSZKOLE PUBLICZNE W TARGANICACH	ul. Beskidzka 63	Publiczna	Gmina
12	PRZEDSZKOLE PUBLICZNE W ZAGÓRNIKU	ul. ks. Leszka Solakiewicza 70	Publiczna	Gmina
13	NIEPUBLICZNE PRZEDSZKOLE "MAŁY BYSTRZAK"	ul. Słowackiego 4e	Niepubliczna	Osoba fizyczna
14	NIEPUBLICZNE PRZEDSZKOLE JĘZYKOWE "DZIECI ŚWIATA"	ul. Stanisława Lenartowicza 3	Niepubliczna	Osoba fizyczna
15	NIEPUBLICZNE PRZEDSZKOLE ZGROMADZENIA SIÓSTR SŁUŻEBNICZEK IM. BŁOGOSŁAWIONEGO EDMUNDA BOJANOWSKIEGO	ul. Starowiejska 24	Niepubliczna	Organizacje Wyznaniowe
16	PUBLICZNE PRZEDSZKOLE PARAFIALNE IM. ŚW. JANA PAWŁA II W ANDRYCHOWIE	ul. Starowiejska 30	Publiczna	Organizacje Wyznaniowe
17	SZKOŁA PODSTAWOWA NR 2 IMIENIA MARIII KONOPNICKIEJ W ANDRYCHOWIE	ul. Jarosława Dąbrowskiego 2	Publiczna	Gmina
18	SZKOŁA PODSTAWOWA NR 4 IMIENIA MIKOŁAJA KOPERNIKA W ANDRYCHOWIE	ul. Włókniarzy 10A	Publiczna	Gmina
19	SZKOŁA PODSTAWOWA NR 5 W ANDRYCHOWIE	ul. Stanisława Lenartowicza 26	Publiczna	Gmina
20	SZKOŁA PODSTAWOWA IMIENIA MAJORA HENRYKA SUCHARSKIEGO W INWAŁDZIE	ul. Wadowicka 79	Publiczna	Gmina
21	SZKOŁA PODSTAWOWA IMIENIA MIESZKA I W ROCZYNACH	ul. Szkolna 10	Publiczna	Gmina
22	SZKOŁA PODSTAWOWA IMIENIA MARIANA KOWALSKIEGO W RZYKACH	os. Szczęśniaki 1	Publiczna	Gmina
23	SZKOŁA PODSTAWOWA IMIENIA TADEUSZA KOŚCIUSZKI W SUŁKOWICACH- BOŁĘCINIE	ul. Raclawicka 188	Publiczna	Gmina
24	SZKOŁA PODSTAWOWA IMIENIA KOMISJI EDUKACJI NARODOWEJ W SUŁKOWICACH- ŁĘGU	ul. Centralna 2	Publiczna	Gmina
25	SZKOŁA PODSTAWOWA IMIENIA JANA PAWŁA II W TARGANICACH	ul. Beskidzka 46	Publiczna	Gmina
26	SZKOŁA PODSTAWOWA IMIENIA LUDWIKA ZAMENHOFA W ZAGÓRNIKU	ul. Szkolna 12	Publiczna	Gmina
27	PUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA STOWARZYSZENIA PRZYJACIÓŁ SZKÓŁ KATOLICKICH W BRZEZINCE IM. ŚW. ANTONIEGO Z PADWY	ul. Stoneczna 5	Publiczna	Stowarzyszenia
28	I LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE IM. MARIII SKŁODOWSKIEJ-CURIE W ANDRYCHOWIE	ul. Ferdynanda Pachla 16	Publiczna	Powiat
29	II LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA DOROSŁYCH W ANDRYCHOWIE	ul. Starowiejska 22a	Publiczna	Powiat

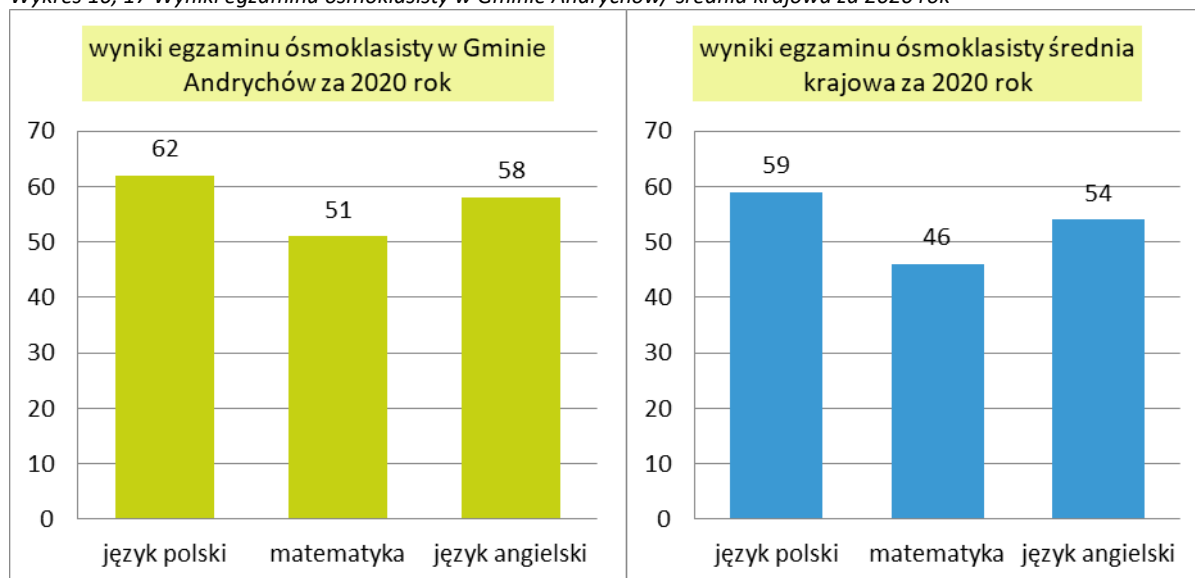
LP	Nazwa	Ulica	Statut	Typ organu prowadzącego
30	LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA DOROSŁYCH W ANDRYCHOWIE ZAKŁADU DOSKONALENIA ZAWODOWEGO W KATOWICACH	ul. Rynek 12	Niepubliczna	Stowarzyszenia
31	LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE W ANDRYCHOWIE ZAKŁADU DOSKONALENIA ZAWODOWEGO W KATOWICACH	ul. Rynek 12	Niepubliczna	Stowarzyszenia
32	BRANŻOWA SZKOŁA I STOPNIA W ANDRYCHOWIE ZAKŁADU DOSKONALENIA ZAWODOWEGO W KATOWICACH	ul. Rynek 12	Niepubliczna	Stowarzyszenia
33	BRANŻOWA SZKOŁA II STOPNIA W ANDRYCHOWIE ZAKŁADU DOSKONALENIA ZAWODOWEGO W KATOWICACH	ul. Rynek 12	Niepubliczna	Stowarzyszenia
34	CENTRUM KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO I USTAWICZNEGO W ANDRYCHOWIE	ul. Starowiejska 22a	Publiczna	Powiat
35	CENTRUM KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO I USTAWICZNEGO W ANDRYCHOWIE - II LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE W ANDRYCHOWIE	ul. Starowiejska 22a	Publiczna	Powiat
36	CENTRUM KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO I USTAWICZNEGO W ANDRYCHOWIE - TECHNIKUM NR 1 IM.PROF.TADEUSZA KOTARBIŃSKIEGO W ANDRYCHOWIE	ul. Starowiejska 22a	Publiczna	Powiat
37	CENTRUM KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO I USTAWICZNEGO W ANDRYCHOWIE -BRANŻOWA SZKOŁA I STOPNIA NR 1 IM. PROF. T. KOTARBIŃSKIEGO W ANDRYCHOWIE	ul. Starowiejska 22a	Publiczna	Powiat
38	CENTRUM KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO W ANDRYCHOWIE	ul. Starowiejska 22a	Publiczna	Powiat
39	CENTRUM SZKOLENIOWE "SYGNITIS"	ul. Grunwaldzka 4	Niepubliczna	Spółka handlowa
40	INCREMENTUM NIEPUBLICZNA PLACÓWKA KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO	ul. Wadowicka 79	Niepubliczna	Spółka handlowa
41	NIEPUBLICZNA PORADNIA PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNA "PROMYCZEK"	ul. Starowiejska 17a	Niepubliczna	Fundacje
42	NIEPUBLICZNE TECHNIKUM W ANDRYCHOWIE ZDZ W KATOWICACH	ul. Rynek 12	Niepubliczna	Stowarzyszenia
43	OGNIKO PRACY POZASZKOLNEJ W ANDRYCHOWIE	ul. Metalowców 10	Publiczna	Gmina
44	OŚRODEK KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO W ANDRYCHOWIE	ul. Starowiejska 22a	Niepubliczna	Osoba fizyczna
45	POGOTOWIE KOMPUTEROWE MEDICOMP BUD-NIEPUBLICZNA PLACÓWKA KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO W ANDRYCHOWIE	ul. Wadowicka 79	Niepubliczna	Spółka handlowa
46	PORADNIA PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNA W ANDRYCHOWIE	ul. Metalowców 10	Publiczna	Powiat
47	ZAKŁAD DOSKONALENIA ZAWODOWEGO W KATOWICACH OŚRODEK KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO W ANDRYCHOWIE	ul. Rynek 12	Niepubliczna	Stowarzyszenia
48	ZESPÓŁ SZKÓŁ NR 2 IM. ŚW. JADWIGI KRÓLOWEJ W ANDRYCHOWIE	ul. Stefana Batorego 9	Publiczna	Powiat
49	ZESPÓŁ SZKÓŁ NR 2 IM.ŚW.JADWIGI KRÓLOWEJ W ANDRYCHOWIE-SZKOŁA POLICEALNA	ul. Stefana Batorego 9	Publiczna	Powiat
50	ZESPÓŁ SZKÓŁ NR 2 W ANDRYCHOWIE IM. ŚW.JADWIGI KRÓLOWEJ-TECHNIKUM NR 2	ul. Stefana Batorego 9	Publiczna	Powiat
51	ZESPÓŁ SZKÓŁ SAMORZĄDOWYCH W INWAŁDZIE	ul. Wadowicka 79	Publiczna	Gmina
52	ZESPÓŁ SZKÓŁ SAMORZĄDOWYCH W ROCZYNAH	ul. Szkolna 10	Publiczna	Gmina
53	ZESPÓŁ SZKÓŁ SAMORZĄDOWYCH W RZYKACH	os. Szczęśniaki 1	Publiczna	Gmina
54	ZESPÓŁ SZKÓŁ SAMORZĄDOWYCH W SUŁKOWICACH BOLĘCINIE	ul. Raclawicka 188	Publiczna	Gmina
55	ZESPÓŁ SZKÓŁ SAMORZĄDOWYCH W SUŁKOWICACH- ŁĘGU	ul. Centralna 2	Publiczna	Gmina
56	ZESPÓŁ SZKÓŁ SAMORZĄDOWYCH W TARGANICACH	ul. Beskidzka 46	Publiczna	Gmina
57	ZESPÓŁ SZKÓŁ SAMORZĄDOWYCH W ZAGÓRNIKU	ul. Szkolna 12	Publiczna	Gmina
58	ZESPÓŁ SZKÓŁ W ANDRYCHOWIE ZDZ W KATOWICACH	ul. Rynek 12	Niepubliczna	Stowarzyszenia

LP	Nazwa	Ulica	Statut	Typ organu prowadzącego
59	ZESPÓŁ SZKÓŁ NR 2 W ANDRYCHOWIE IM. ŚW. JADWIGI KRÓLOWEJ-BRANŻOWA SZKOŁA I STOPNIA NR 2 W ANDRYCHOWIE	ul. Stefana Batorego 9	Publiczna	Powiat
60	ZESPÓŁ SZKÓŁ NR 2 IM. ŚW. JADWIGI KRÓLOWEJ W ANDRYCHOWIE - I LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA DOROSŁYCH	ul. Stefana Batorego 9	Publiczna	Powiat

źródło: <https://rspo.men.gov.pl>

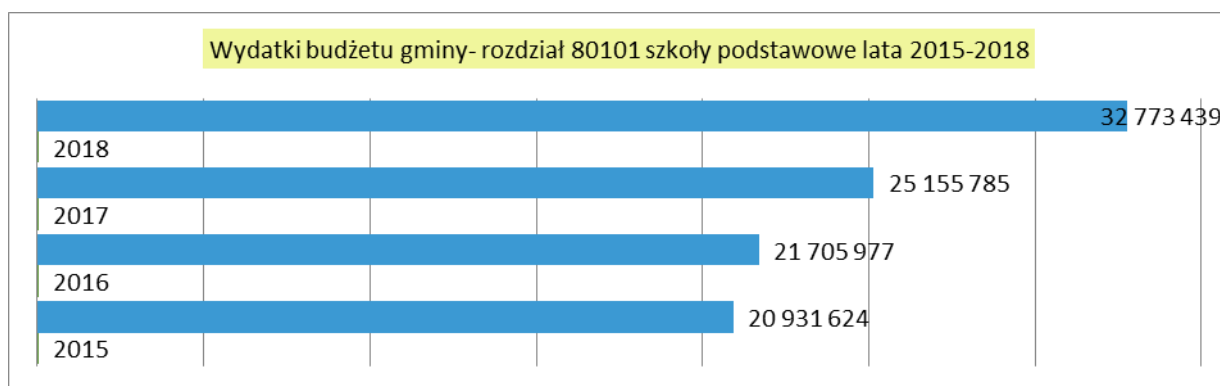
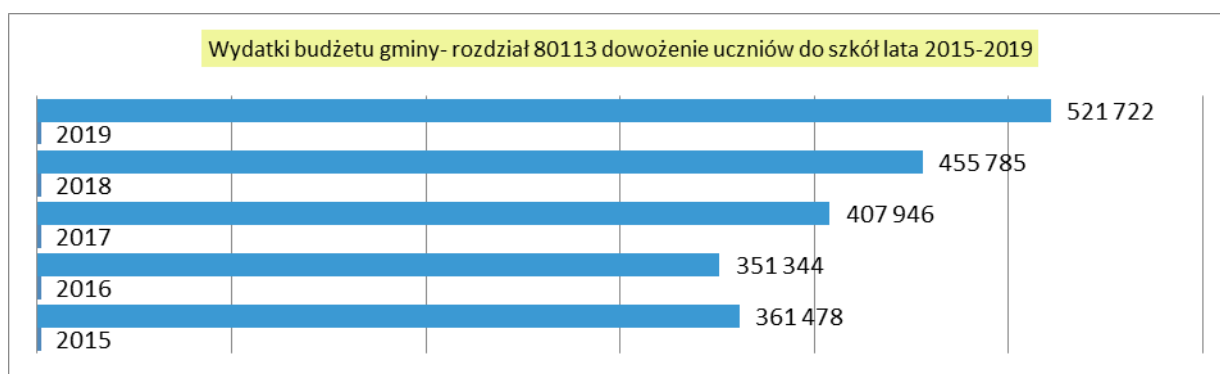
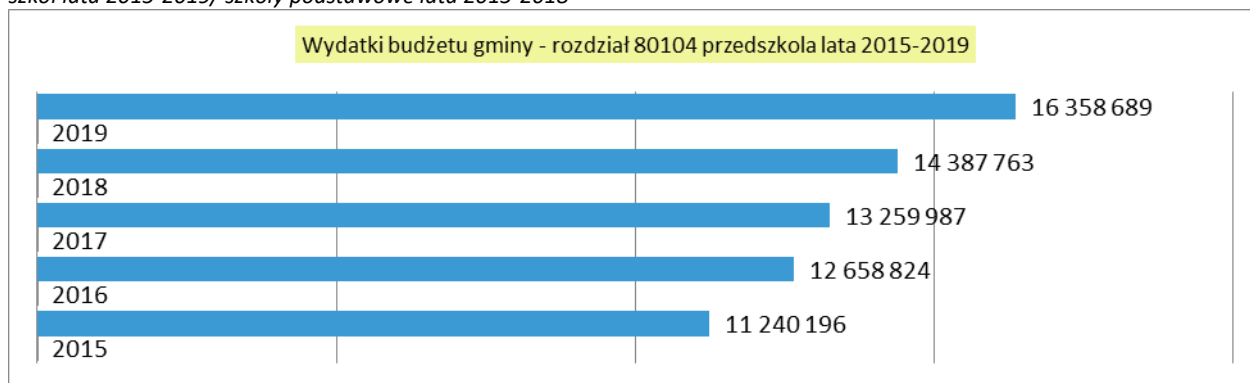
Potwierdzeniem wysokiej jakości kształcenia w Gminie Andrychów może być porównanie wyników uczniów Gminy Andrychów z egzaminu ósmoklasisty za 2020 rok ze średnią wyników w kraju. Z każdego przedmiotu średnia uczniów z Gminy Andrychów jest o kilka punktów wyższa niż średnia krajowa. W przypadku języka polskiego to 3 punkty, matematyki – 5 punktów, języka angielskiego – 4 punkty. Ponadto Gmina Andrychów w latach 2016-2019 uzyskała certyfikat „Lider Edukacji”, uczestnicząc w kilku edycjach ogólnopolskiego programu certyfikacji gmin pod względem jakości edukacji.

Wykres 16, 17 Wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Andrychów/ średnia krajowa za 2020 rok

źródło: Ministerstwo Edukacji Narodowej

Wykres 18, 19, 20 Wydatki budżetu gminy- rozdział 80104 przedszkola lata 2015-2019/ rozdział 80133 dowożenie uczniów do szkół lata 2015-2019/ szkoły podstawowe lata 2015-2018

źródło: budżet Gminy Andrychów za lata 2015-2018

Analizując wydatki budżetu Gminy Andrychów w latach 2015-2018 zauważa się znaczący wzrost wydatków na oświatę i wychowanie. Dla porównania: w roku 2015 wydano 11 240 196 zł na przedszkola, natomiast w roku 2019 było to już 16 358 689 zł (wzrost wydatków o 5 118 493 zł). Finansowanie szkół podstawowych w Gminie Andrychów w roku 2015 kształtowało się na poziomie 20 931 624 zł, natomiast w roku 2018 wynosiło już 32 773 439 zł (wzrost o 11 841 815 zł).

2.8. Kultura i sport

Centrum Kultury i Wypoczynku (CKiW) to samorządowa instytucja kultury Gminy Andrychów powołana do życia decyzją Rady Miejskiej w 1991 roku. Jego misją jest sprawienie, by kultura stała się ważną częścią życia mieszkańców Gminy Andrychów. CKiW jest realizatorem bardzo bogatej i urozmaiconej oferty

kulturalnej. W jego ramach funkcjonują: Miejski Dom Kultury w Andrychowie, Wiejskie Domy Kultury w Zagórniku, Inwałdzie, Targanicach, Sułkowicach-Łęgu, Świetlica w Sułkowicach-Bolęcinie i Świetlica w Rzykach.

Andrychów jest miejscem, w którym odbywa się wiele różnorodnych wydarzeń kulturalnych, koncertów, spektakli, wystaw, imprez plenerowych, spotkań m.in.: Bajkolandia, Dni Andrychowa, Sierpniowe Letnie Koncerty, Andrychowska Wigilia, Gala Wiedeńska, City Plaża.

Andrychów to miejsce z przestrzenią do działalności artystycznej dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Swoje talenty i zainteresowania mogą rozwijać podczas zajęć stałych organizowanych w placówkach CKiW. Funkcjonują zespoły, formacje i grupy artystyczne: Ludowy Zespół Pieśni i Tańca „Andrychów” (grupa dziecięca oraz grupa dorosłych), Chór „MISERICORDIAS DOMINI”, Miejska Orkiestra Dęta „ANDROPOL” Andrychów, Teatr Ruchu „FORMA”, Stowarzyszenie Grupa Twórców „MY”, Andrychowska Kapela Wujka Jaśka.

Centrum Kultury i Wypoczynku w Andrychowie współpracuje z wieloma instytucjami i organizacjami takimi jak m.in.:

1. Stowarzyszenie „Uniwersytet Trzeciego Wieku”,
2. Stowarzyszenie Gospodyń Wiejskich w Andrychowie.

W pomieszczeniu Punktu Informacji Turystycznej przy ul. Rynek 14 w Andrychowie działa obecnie GALERIA SZTUK”i” (przestrzeń wydzielona w Punkcie, w której prezentowane są prace artystów z różnych dziedzin sztuki).

Stałe ekspozycje związane z historią i kulturą regionu prowadzą: Izba Regionalna Ziemi Andrychowskiej, prowadzona przez Towarzystwo Miłośników Andrychowa, Muzeum Historyczno-Etnograficzne oraz Prywatne Muzeum Marii Magiery. Animacją kultury regionalnej zajmują się również: Stowarzyszenie Gospodyń Wiejskich oraz Ludowy Zespół Pieśni i Tańca „Andrychów”.

Miejska Biblioteka Publiczna (MBP) powstała w roku 1948 jako samodzielna instytucja kultury. W 1992 roku weszła w skład Centrum Kultury i Wypoczynku (CKiW) w Andrychowie. Z dniem 1 lipca 2008 roku biblioteka ponownie stała się samodzielną instytucją kultury. MBP działa na terenie Miasta i Gminy Andrychów. Swoje placówki posiada na terenie sześciu sołectw. W jej skład wchodzi: Biblioteka Główna z czytelnią, wypożyczalnią książki mówionej, wypożyczalnią dla dorosłych, oddział dla dzieci i młodzieży składający się z wypożyczalni dla młodzieży z wypożyczalnią gier planszowych i wypożyczalnią dla dzieci. MBP składa się również z Gminnego Centrum Informacji, w strukturę którego wchodzi Nowiny Andrychowskie, Radio Andrychów, portal internetowy oraz 6 filii bibliotecznych.

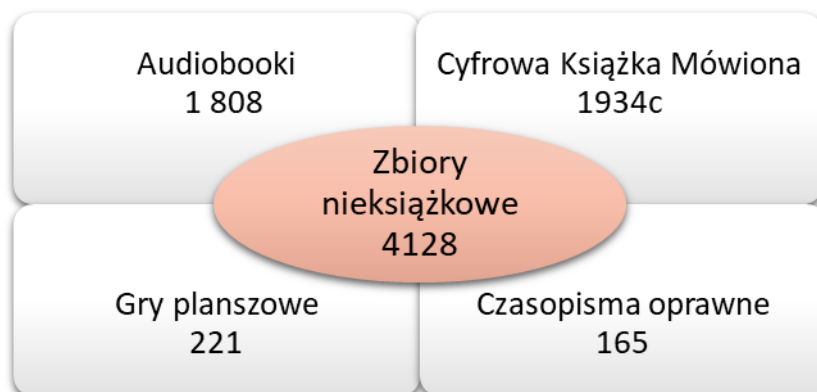
Do zadań statutowych MBP między innymi należą: gromadzenie, opracowywanie oraz udostępnianie

materiałów bibliotecznych, a także wytwarzanie i rozpowszechnianie materiałów informacyjnych, prowadzenie działalności kulturalnej i oświatowej, popularyzacja książki, informacji, wiedzy i czytelnictwa. Misją MBP w Andrychowie jest rozwijanie i zaspokajanie potrzeb czytelniczych, edukacyjnych i informacyjnych społeczeństwa oraz upowszechnianie wiedzy i rozwój kultury, poprzez zapewnienie równego i nieograniczonego dostępu do wiedzy i informacji. Ważnym elementem działalności biblioteki jest dokumentowanie i propagowanie historii oraz kultury regionu. Biblioteka dąży do tego, by być miejscem rozwoju społeczeństwa informacyjnego, centrum kultury czytelniczej, ośrodkiem wszechstronnej wiedzy o regionie oraz miejscem bliskim, przyjaznym i użytecznym dla każdego mieszkańca. Współcześnie łączy w sobie różne funkcje, przyciąga użytkowników nie tylko możliwością wypożyczenia książek. Mieszkańcy przychodzą by skorzystać z komputerów, skanera, drukarki i Internetu, uczestniczą w spotkaniach autorskich, warsztatach, klubach i kursach. Usługa druku i kopiowania jest odpłatna. Oczekują także pomocy w dotarciu do potrzebnych im informacji, zarówno w zbiorach MBP, jak i innych bibliotek oraz w Internecie. W roku 2019 czytelnicy odwiedzili bibliotekę 56 555 razy. Wypełniając swoją misję, w centrum swoich zadań biblioteka stawia użytkownika i to na jego potrzeby ukierunkowuje swoje działania. W roku 2019 MBP zarejestrowała 6 393 użytkowników, w tym 5 630 czytelników aktywnych.

W miarę pojawiania się potrzeb w środowisku, MBP zapewnia obsługę osób o specjalnych potrzebach. Do tej grupy użytkowników zaliczamy m.in. osoby z dysfunkcjami, np. wzroku, z zaburzeniami typu dysleksja, dysgrafia czy osoby chore (przewlekle). MBP uczestniczy w projekcie „Wypożyczalnia odtwarzaczy cyfrowej książki mówionej dla osób niewidomych i słabowidzących”, dofinansowanego ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, z którego pozyskała 4 urządzenia typu *Czytak*. Współpracuje ze Stowarzyszeniem LARIX, które dostarcza nieodpłatnie książki w cyfrowym zapisie. Każdy czytelnik może wypożyczyć bezpłatnie *Czytaka* na 2 miesiące. W roku 2019, w ramach dotacji na zakup nowości, biblioteka zaczęła zwiększać dział książki wydanej dużą czcionką. Działanie to będzie kontynuowane w następnych latach. MBP wzięła udział w projekcie „Likwidacja barier funkcjonalnych – wspieram - wdrażam” zorganizowanym przez Stowarzyszenie „Otwórzmy drzwi na świat”, w ramach którego 10 pracowników przeszło szkolenie „Bibliotekarzu zaprzyjaźnij się z osobą z Autyzmem”. W maju Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Dać szansę” z Choczni zwrócił się z prośbą o zorganizowanie zwiedzania biblioteki dla dzieci obciążonych tą chorobą.

Podstawą działalności biblioteki są jej zbiory. W 2019 roku MBP posiadała zbiory liczące 88 300 vol. jednostek inwentarzowych, w tym 4 128 vol. zbiorów nieksiążkowych. Strukturę zbiorów nieksiążkowych przedstawia poniższy wykres.

Wykres 21 Zbiory Miejskiej Biblioteki Publicznej w Andrychowie

źródło: dane Miejskiej Biblioteki Publicznej w Andrychowie

Mieszkańcy gminy mogą w zależności od potrzeb wypożyczyć zbiory, korzystać ze zbiorów biblioteki na miejscu w Czytelni, korzystać z e-booków. W roku 2019 biblioteka wypożyczyła i udostępniła 103 903 vol. materiałów bibliotecznych. Osoby zapisane do biblioteki mogą także korzystać z kursów językowych i specjalistycznych, realizowanych w ramach programu „Funpakiet dla bibliotek”. MBP udostępnia następujące kursy językowe i specjalistyczne:

1. Angielski 123 – rozpocznij naukę języka angielskiego,
2. Pisz 123 – kurs szybkiego, bezwzrokowego pisania na klawiaturze,
3. Pamiętaj 123 – skutecznie wspomaga procesy pamięciowe,
4. Fotografia 123 – obowiązkowy kurs dla początkującego fotografa,
5. Photoshop 123 – szkoli z zakresu obsługi najpopularniejszego programu graficznego.

W celu ułatwienia użytkownikom korzystania ze zbiorów, biblioteka zapewnia dostęp do katalogu on-line, za pomocą którego ma się dostęp do konta czytelnika oraz można zamawiać i rezerwować materiały biblioteczne. W 2019 roku odnotowano 9 596 wejść do katalogu on-line. Biblioteka w Andrychowie jest członkiem dwóch konsorcjów bibliotek małopolskich, w ramach którego prowadzi zakup e-booków. W 2019 roku były to IBUK-Libra – czytelnia internetowa zawierająca w 90% książki naukowe oraz Legimi, w ramach którego dostępne jest prawie 60 000 tytułów z beletrystyki i nie tylko.

W 2019 roku MBP zorganizowała i przeprowadziła 361 akcji i imprez czytelniczych. Wzięło w nich udział 6 836 osób. Wypracowano 563 godziny zajęć edukacyjnych. Biblioteka oferuje mieszkańcom udział w takich akcjach jak:

Wycieczki do biblioteki

Lekcje tematyczne

Lekcje biblioteczne

Zajęcia z ekologii

Edukacja dla bezpieczeństwa	Narodowe Czytanie
Zajęcia biblioterapeutyczne	Noc Bibliotek
Warsztaty z rękodzieła	Klub Gier Planszowych
Klub Seniora „Zawsze młodzi”	Dyskusyjny Klub Książki
Kluby Malucha „Tygryski”, „Pszczółki”	Dziecięcy Dyskusyjny Klub Książki
Kurs komputerowy „To takie proste”	Spotkania autorskie
Wykłady	Zajęcia w ramach Akcji Lato
Debaty społeczne	Zajęcia w ramach Akcji Ferie
Akcje Głośnego Czytania	

Z dniem 1 maja 2018 roku gminne media zostały wydzielone ze struktur Centrum Kultury i Wypoczynku i włączone w struktury Miejskiej Biblioteki Publicznej w Andrychowie. Wydzielenie objęło pracowników, składniki mienia rzeczowego i środki finansowe. Gminne media utworzyły komórkę organizacyjną - Gminne Centrum Informacji (GCI). GCI ma nie tylko tworzyć gminne media, ale też platformę dialogu z mieszkańcami oraz ośrodek kształcenia medialnego dzieci i młodzieży. W obecnym czasie trwa nabór do warsztatów dziennikarskich. Zaproszenie skierowane jest do młodzieży wyższych klas szkoły podstawowej i do szkół średnich.

Lokalną rozgłośnią radiową jest Radio Andrychów, które jest „flagowym okrętem” redakcji, mającym największą liczbę odbiorców (również poza gminą) – ok. 8 000 codziennych słuchaczy. Wobec powyższego rozbudowuje się najdynamiczniej i z nim związane są największe plany rozwojowe. Dzięki nowemu studiu oraz zwiększeniu obsady, radio od maja 2018 roku nadaje codziennie pięć godzin na żywo i trzy godziny powtórek. Dwa lata temu była to tylko godzina na żywo.

W Andrychowie wydawany jest miesięcznik „Nowiny Andrychowskie”. Samorządowy miesięcznik ma charakter lokalny i zajmuje się wydarzeniami na terenie gminy – samorządowymi, społecznymi, kulturalnymi i sportowymi. Nowiny są także głównym źródłem informacji o pracy samorządu – Burmistrza Gminy Andrychów, Urzędu Miejskiego i Rady Miejskiej. Nowiny publikują wszystkie ogłoszenia urzędowe. Część materiałów dziennikarskich opisuje działalność organizacji pozarządowych i aktywność społeczną mieszkańców, a także lokalne tradycje, historię, przyrodę i ciekawostki.

Od 2018 roku miesięcznik ukazuje się w nakładzie do 1 400 egzemplarzy, które są rozprowadzane na terenie całej Gminy Andrychów.

GCI prowadzi również portale: nowiny.andrychow.eu i radio.andrychow.eu. Portal – w dwóch odsłonach: radiowej i gazety - jest internetową mutacją Radia i Nowin Andrychowskich (dlatego

ma dwa adresy). Jest redagowany każdego dnia, na bieżąco. Stanowi elektroniczną alternatywę wydania papierowego. Dziś portal zalicza ok. 4 500 odsłon na dobę.

Obok codziennej pracy redakcja zajmuje się także działaniami promującymi radio i gazetę, a także działaniami edukacyjnymi i kulturalnymi skierowanymi do mieszkańców gminy. W roku 2019 zorganizowano 87 akcji, w których udział wzięło 4 867 osób, wypracowano 75 godzin edukacyjnych. W 2019 roku Redakcję odwiedziło 5 053 mieszkańców, na antenie gościło 989 osób.

W Gminie Andrychów funkcjonują dwa niezależne portale informacyjne mamNewsa.pl oraz od 2023 roku – wrzuc.info, które zasięgiem obejmują Małopolskę Zachodnią. W serwisach publikowane są codzienne wiadomości z zakresu lokalnej polityki, kultury, gospodarki, sportu, wydarzeń społecznych, czy interwencji służb ratunkowych. Portale funkcjonują również w mediach społecznościowych.

Gmina Andrychów ze swoją wspaniałą historią sportu i wciąż rozwijającą się infrastrukturą oraz niebagatelnymi warunkami geograficznymi jest predestynowana to tego, aby stać się regionalnym centrum wszelkich sportów, w szczególności outdoorowych oraz turystyki. Walory Andrychowszczyzny już w latach 20-tych XX wieku zostały docenione i wykorzystywane przez takie kluby jak: KS Beskid, Makabi Andrychów, czy też Polskie Towarzystwo Tatrzańskie. Dyscypliny sportu jakie do tej pory zdominowały teren Andrychowszczyzny, można zaliczyć do tradycyjnego nurtu. Są to przede wszystkim piłka nożna oraz siatkówka. Poza tą grupą sportów, bardzo ważne w kontekście położenia Andrychowa są aktywności związane z otaczającymi miasto szczytami Beskidu Małego. Szczególną rolę odgrywają tu narciarstwo, kolarstwo oraz turystyka górską.

Poza rowerami i turystyką, Beskid Mały pozwala na uprawianie kilku bardzo interesujących dyscyplin, takich jak: narciarstwo biegowe, biegi górskie, czy też wspinaczkę skałkową w oparciu o sztuczny obiekt w Andrychowie, jak i wychodnie skalne w górach.

Gmina Andrychów dysponuje następującymi obiektami sportowymi:

1. Stadion i Boiska Sportowe w Gminie Andrychów:

- KS „Beskid” w Andrychowie, adres: 34-120 Andrychów, ul. Tadeusza Kościuszki 1;
- Boiska „ORLIK 2012” w Andrychowie, adres: 34-120 Andrychów, ul. Lenartowicza 26;
- Boiska „ORLIK 2012” w Rzykach, adres: 34 – 125 Sułkowiec, Rzyki os. Szczęśniaki 1;
- LKS Gronie Zagórnik, adres do korespondencji: ul. Szkolna, 34-120 Zagórnik;
- LKS Halniak, Targanice, adres do korespondencji: ul. Floriańska 2, 34-120 Targanice;
- LKS Huragan Inwałd, adres do korespondencji: ul. Miła 9, 34-120 Inwałd;
- LKS Leskowiec Rzyki, adres do korespondencji: os. Szczęśniaki 1, 34-125 Rzyki;
- LKS Stalmark-Burza Roczyny, adres do korespondencji: ul. Sportowa 14, 34-120 Roczyny;

- LKS Znicz Sułkowice-Bolęcina, adres do korespondencji: ul. Batorego 24, 34-120 Sułkowice-Bolęcina.

2. Sale gimnastyczne:

- SP Nr 2 Andrychów, ul. Jarosława Dąbrowskiego 2;
- SP Nr 4 Andrychów, ul. Włókniarzy 10A;
- SP Nr 5 Andrychów, ul. Lenartowicza 26;
- Zespół Szkół Samorządowych w Inwałdzie, ul. Wadowicka 79, 34-120 Inwałd;
- Zespół Szkół Samorządowych w Roczynach, ul. Szkolna 10, 34-120 Roczyny;
- Zespół Szkół Samorządowych w Rzykach, os. Szczęśniaki 1, 34-125 Rzyki;
- Zespół Szkół Samorządowych w Sułkowicach Bolęcinie, ul. Raclawicka 188, 34-125 Sułkowice-Bolęcina;
- Zespół Szkół Samorządowych w Sułkowicach Łęgu, ul. Centralna 2, 34-120 Sułkowice-Łęg;
- Zespół Szkół Samorządowych w Targanicach, ul. Beskidzka 46, 34-120 Targanice;
- Zespół Szkół Samorządowych w Zagórniku, ul. Szkolna 12, 34-120 Zagórniki;
- Liceum Ogólnokształcące im. Marii Skłodowskiej-Curie, ul. F. Pachla 16, 34-120 Andrychów;
- Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Andrychowie im. T. Kotarbińskiego, ul. Starowiejska 22a.

3. Hale sportowe:

- Hala sportowa przy ul. 1 Maja, 34-120 Andrychów;
- Hala sportowa przy SP Nr 2, ul. Jarosława Dąbrowskiego 2, 34-120 Andrychów.

4. Siłownie zewnętrzne:

- Andrychów, ul. Lenartowicza (Park);
- Andrychów, ul. Grunwaldzka;
- Targanice przy ZSS, ul. Beskidzka 46;
- Zagórniki przy ZSS ul. Szkolna 12;
- Rzyki, os. Szczęśniaki Plac rekreacyjny przy OSP.

5. Skate Park:

- ul. Tadeusza Kościuszki 1, 34-120 Andrychów.

6. Baseny:

- Basen Kryty w Andrychowie, 34-120 Andrychów, ul. Włókniarzy 11;
- Basen kąpielowy w Andrychowie, 34-120 Andrychów, al. A. Wietrznego 6.

7. Kort tenisowy:

- 34-120 Andrychów, ul. Tadeusza Kościuszki 1.

Na terenie Gminy Andrychów w sferze sportu działają następujące Stowarzyszenia i Kluby Sportowe:

- KS Beskid, ul. Kościuszki 1, 34-120 Andrychów;
- Andrychowskie Towarzystwo Tenisowe, ul. Beskidzka 29, 34-120 Targanice;
- LKS Gronie, ul. Szkolna, 34-120 Zagórnik;
- LKS Halniak, ul. Floriańska 2, 34-120 Targanice;
- LKS Huragan, ul. Miła 9, 34-120 Inwałd;
- LKS Leskowiec, os. Szczęśniaki 1, 34-125 Rzyki;
- LKS Burza, ul. Sportowa 14, 34-120 Roczyny;
- LKS Znicz, ul. Rynek 27, skr.poczt.21, 34-120 Andrychów;
- Małopolski Klub Karate, ul. Starowiejska 22A, 34-120 Andrychów;
- Międzyszkolny Klub Sportowy, ul. 1 Maja 4, 34-120 Andrychów;
- Ognisko TKKF Motor, ul. Lenartowicza 7, 34-120 Andrychów;
- Rodzinne Towarzystwo Sportowe Jawornica, ul. Turystyczna 103, 34-120 Sułkowice;
- UKS Black Dragon, ul. J. Dąbrowskiego 2, 34-120 Andrychów;
- UKS Herkules Bis, ul. Dąbrowskiego 2, 34-120 Andrychów;
- UKS Roczyny, ul. Szkolna 10, 34-120 Roczyny;
- UKS Aktywni, ul. Szkolna 10, 34-120 Roczyny;
- UKS Czwórka, ul. Włókniarzy 10, 34-120 Andrychów;
- Akademia Piłkarska Progress Andrychów, ul. Metalowców 18/3, 34-120 Andrychów;
- Akademia Młodego Siatkarza, ul. Starowiejska 6/16, 34-120 Andrychów.

Andrychów jest gospodarzem wielu imprez sportowych o randze lokalnej oraz ogólnopolskiej czy międzynarodowej, między innymi:

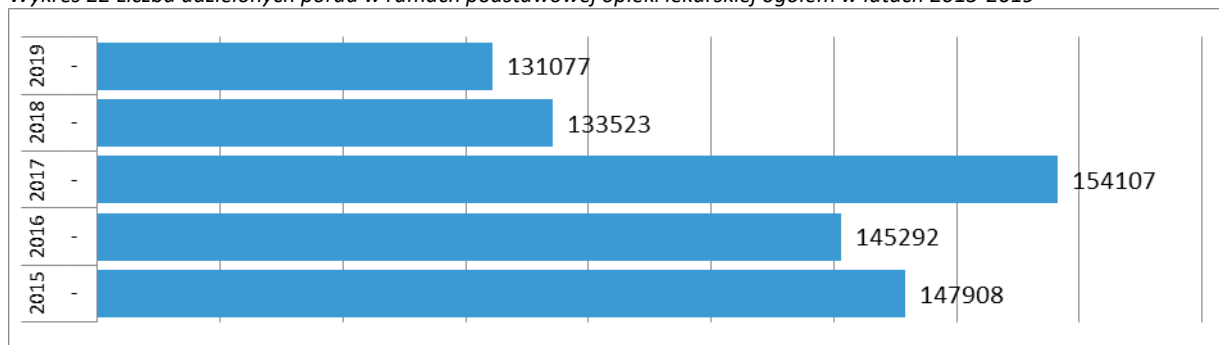
- Górski Runmageddon Kocierz gm. Andrychów;
- Tour de Pologne;
- Beskidzki Topór;
- Cyklokarpaty;
- Jesienny Bieg Potrójnej;
- II PHŁ Inwałd Półmaraton;
- Bieg po Serce Zbója spod Złotej Górki;
- Moto Show Andrychów;
- Międzynarodowe Zawody Pływackie o Puchar Burmistrza Andrychowa;
- Zimowy Piknik Rodzinny;

- Turniej o Puchar Burmistrza Andrychowa i Czarnego Gronia w Narciarstwie Alpejskim i Snowboardzie;
- Turniej siatkówki Snow Volley;
- Plaża Open;
- Grzegorz Fijałek Volley Camp;
- Glinka Academy;
- Andrychów Firefighter Combat Chalange;
- Mistrzostwa w Kolarstwie Szosowym Niepełnosprawnych EDF Tour;
- Bigger's better Box Kick boxing MMA;
- Mistrzostwa Polski w Noszeniu Żon;
- Polonijne Mistrzostwa Świata w Siatkówce;

2.9. Zdrowie

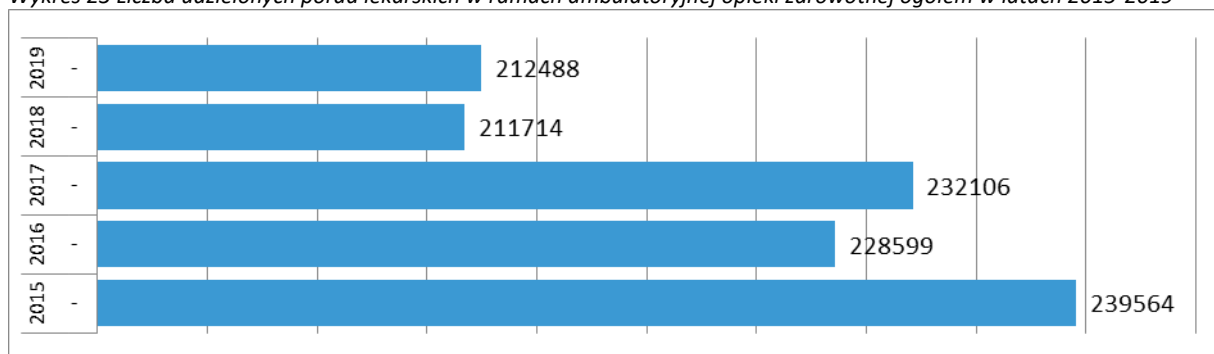
Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2015-2019 liczba porad udzielonych w gminie, w ramach podstawowej opieki lekarskiej zmniejszyła się (147 908 w 2015 roku, 145 292 w 2016 roku, 154 107 w 2017 roku, 133 523 w 2018 roku, 131 077 w 2019 roku) Liczba porad udzielonych w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej również się zmniejszyła (239 564 w 2015 roku, 228 599 w 2016 roku, 232 106 w 2017 roku, 211 714 w 2018 roku i 212 488 w 2019 roku). Obrazują to poniższe wykresy.

Wykres 22 Liczba udzielonych porad w ramach podstawowej opieki lekarskiej ogółem w latach 2015-2019

źródło: dane Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 23 Liczba udzielonych porad lekarskich w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej ogółem w latach 2015-2019

źródło: dane Głównego Urzędu Statystycznego

Na terenie gminy działa Wojewódzki Szpital Psychiatryczny, 16 podmiotów ambulatoryjnych i 14 aptek. Od dnia 01.10.2022r. Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie rozpoczął realizację programu pilotażowego w psychiatrii na terenie powiatów suskiego i wadowickiego. Celem pilotażu jest wprowadzenie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej opartego na centrach zdrowia psychicznego. Kompleksowa opieka psychiatryczna w Centrum odbywa się w warunkach:

- 1) ambulatoryjnych, realizowanych poprzez wymienione poniżej Poradnie Zdrowia Psychicznego
- 2) leczenia środowiskowego (domowego), realizowanych przez pracowników Zespołów Leczenia Środowiskowego
- 3) dziennych realizowanych poprzez Dzienny Oddział Psychiatryczny
- 4) stacjonarnych (całodobowo), realizowany poprzez Oddział Psychiatryczny Wojewódzkiego Szpitala Psychiatrycznego w Andrychowie.

Dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej na terenie gminy ocenia się jako wystarczający. W gminie brakuje natomiast lekarzy specjalistów. Specjalistyczne świadczenia zdrowotne, świadczenia zdrowotne w warunkach zamkniętych oraz nocną i świąteczną opiekę lekarską i pielęgniarzką dla mieszkańców gminy realizują placówki znajdujące się poza gminą. Na terenie Gminy Andrychów świadczone są w ramach NZOZ usługi medyczne w następujących poradniach: Poradnia Neurologiczna, Reumatologiczna, Rehabilitacyjna, Gastroenterologiczna, Leczenia Osteoporozy, Endokrynologiczna, Dermatologiczna, Chirurgii Ogólnej, Alergologiczna, Gruźlicy i Chorób Płuc, Położniczo-Ginekologiczna, Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej, Okulistyczna, Otolaryngologiczna, Stomatologiczna, Ortodontyczna, Okulistyczna, Geriatryczna. Świadczenia te prowadzone są w formie leczenia ambulatoryjnego specjalistycznego oraz rehabilitacji ambulatoryjnej. Ponadto funkcjonuje poradnia medycyny pracy świadcząca badania kierowców oraz pozostałe usługi w zakresie medycyny pracy. Pracownia RTG i USG. W Gminie stacjonuje również pogotowie ratunkowe oraz laboratoria analityczne.

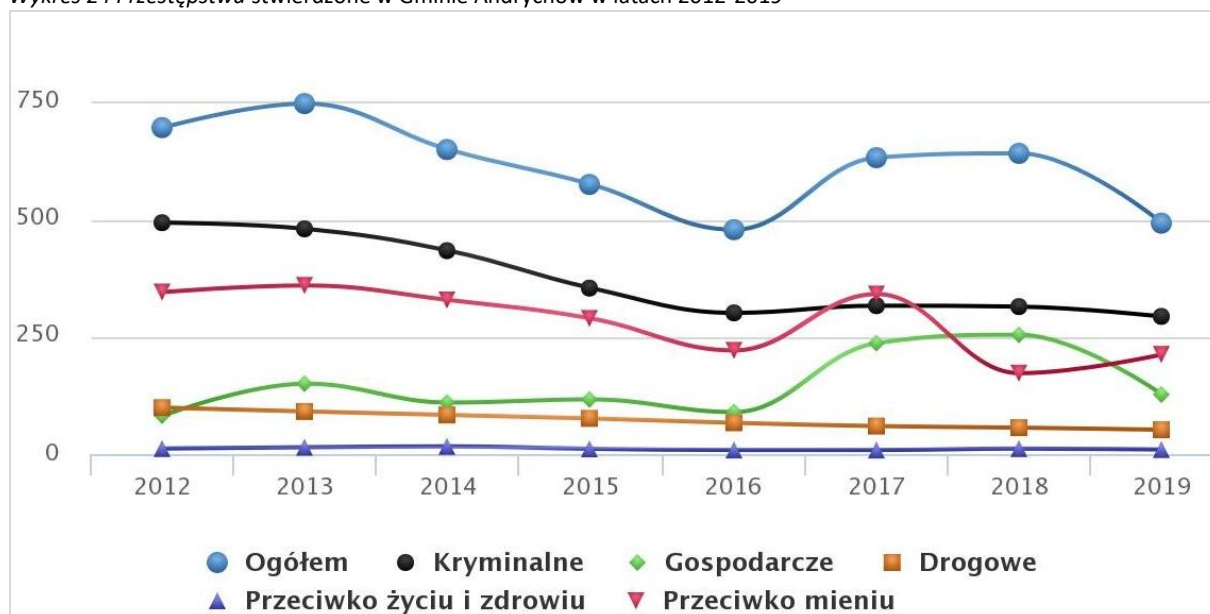
W 2018 roku 51,1% zgonów w Gminie Andrychów spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną dalszych 26,6% zgonów były nowotwory, a 4,2% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1 000 mieszkańców Gminy Andrychów przypada 10,6 zgonów. Jest to więcej od wartości średniej dla województwa małopolskiego, choć wartość ta porównywalna jest do wartości średniej dla kraju.

2.10. Przestępczość

Główny Urząd Statystyczny udostępnia statystyki przestępstw jedynie dla powiatów, dlatego prezentowane dane są wartościami szacunkowymi, bazującymi na ilości mieszkańców powiatu oraz mieszkańców Gminy Andrychów.

W 2019 roku w Gminie Andrychów stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 492 przestępstwa. Oznacza to, że na każdych 1 000 mieszkańców odnotowano 11,31 przestępstw. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa małopolskiego oraz od średniej dla całej Polski. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w Gminie Andrychów wynosi 75,50% i jest nieznacznie mniejszy od wskaźnika wykrywalności dla województwa małopolskiego oraz nieznacznie większy od wskaźnika dla całej Polski. W przeliczeniu na 1 000 mieszkańców Gminy Andrychów najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym – 6,74 (wykrywalność 73%) oraz przeciwko mieniu – 4,88 (wykrywalność 57%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa o charakterze gospodarczym – 2,92 (68%), drogowe – 1,19 (99%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu – 0,22 (89%).

Wykres 24 Przestępstwa stwierdzone w Gminie Andrychów w latach 2012-2019

źródło: Główny Urząd Statystyczny

2.11. Niepełnosprawność

Osoby niepełnosprawne to grupa wyraźnie potrzebująca skutecznego i kompleksowego wsparcia ukierunkowanego na poprawę jakości życia we wszystkich obszarach. Gmina Andrychów podejmuje szereg działań na rzecz osób niepełnosprawnych, których celem jest podniesienie jakości codziennego funkcjonowania w życiu społecznym.

W 2019 roku Ośrodek Pomocy Społecznej (OPS) w Andrychowie uruchomił świadczenia w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych, dostosowanych do szczególnych potrzeb, wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności oraz zatrudnił asystenta osoby niepełnosprawnej w ramach projektu „Rozwój pomocy społecznej”. Tą formą pomocy zostało objętych 10 rodzin, w tym 11 osób. Do zakresu podstawowych usług asystenta należy wspomaganie osoby niepełnosprawnej w nauce orientacji przestrzennej w mieście oraz w korzystaniu ze środków komunikacji miejskiej, w wyjściu, pobycie (jeżeli zachodzi taka konieczność), powrocie oraz dojazdach w wybrane przez beneficjenta miejsca (np. dom, praca, szkoła, kościół, lekarz, urzędy, sklep, znajomi, rodzina itp.), w dojazdach na rehabilitację i zajęcia terapeutyczne, kursy i szkolenia zawodowe, podczas robienia zakupów, podczas wizyty u lekarza, w korzystaniu z dóbr kultury: muzeum, teatr, kino, koncert itp.

W Gminie realizowany jest projekt pn. „Małopolski Tele-Anioł” współfinansowany przez Unię Europejską, ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Poddziałania 9.2.1 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020. Głównym celem projektu jest poprawa jakości życia niesamodzielnych Małopolan, poprzez realizację działań na rzecz rozwoju usług opiekuńczych i sąsiedzkich w miejscu zamieszkania. Realizatorem projektu jest Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie. Zadaniem Gminy jest inicjowanie i wspieranie wzajemnej współpracy w zakresie rekrutacji Uczestników do projektu „Małopolski Tele-Anioł”, w szczególności poprzez dotarcie z informacją o projekcie do osób niesamodzielnych z terenu Gminy Andrychów (starszych, chorych, niepełnosprawnych) oraz ich rodzin, które wymagają opieki lub wsparcia w związku z niemożnością samodzielnego wykonania co najmniej jednej z podstawowych czynności dnia codziennego.

W Ośrodku Pomocy Społecznej zatrudniony jest konsultant ds. osób niepełnosprawnych, który m.in. udziela porad na temat form pomocy, jakie przysługują niepełnosprawnym mieszkańcom Gminy Andrychów, dotyczy to m.in. ulg dla osób niepełnosprawnych, możliwości zdobycia prawa jazdy oraz karty parkingowej, praw wynikających z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Konsultant wydaje wnioski o ustalenie stopnia niepełnosprawności, o rentę socjalną, rentę z tytułu niezdolności do pracy, rentę rodzinną z ZUS, a także wnioski na dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego, turnusów rehabilitacyjnych

z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, a także z programów pomocowych, w tym z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych pomaga w ich wypełnieniu. Podczas konsultacji można otrzymać wsparcie w formie wykazu miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych w okolicy.

Osoby z niepełnosprawnością, które chcą drogą elektroniczną złożyć wniosek o udzielenie wsparcia finansowego ze środków PFRON, a nie posiadają odpowiedniego sprzętu, mogą zrobić to w Ośrodku Pomocy Społecznej w Andrychowie, korzystając z przygotowanych dla nich tabletek. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, chcąc zwiększyć dostępność wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami, uruchomił SOW – System Obsługi Wsparcia finansowanego ze środków PFRON, w ramach którego Ośrodek Pomocy Społecznej otrzymał tablety. System daje możliwość osobom z niepełnosprawnością, by drogą internetową uzyskać informacje, złożyć wniosek, zapoznać się ze wzorem umowy. Jednocześnie pozwala na sprawną weryfikację wniosków osób indywidualnych i instytucji. Od 1 stycznia 2020 roku za pośrednictwem systemu SOW można złożyć wniosek dotyczący dofinansowania turnusu rehabilitacyjnego, a także przedmiotów ortopedycznych ze środków PFRON.

Od 2 stycznia 2019 roku w Ośrodku Pomocy Społecznej w Andrychowie wydawane są bilety bezpłatnych przejazdów 1+1, przysługujące dzieciom i młodzieży do 16 roku życia, dotkniętym inwalidztwem lub niepełnosprawnością wraz z opiekunem. Bilet uprawnia do darmowych przejazdów środkami komunikacji miejskiej w Gminie Andrychów. Ważny jest za okazaniem legitymacji osoby niepełnosprawnej, do ukończenia przez posiadacza 16 roku życia.

Od roku 2022 w Gminie realizowany jest Program Ministerialny **Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością**. Program jest elementem polityki społecznej w zakresie:

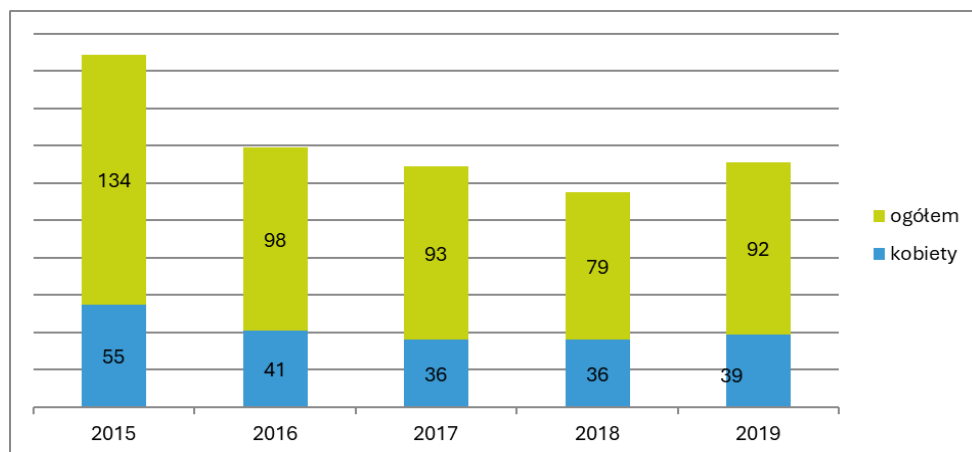
- 1) poprawy jakości życia osób z niepełnosprawnościami, w szczególności poprzez umożliwienie im jak najbardziej niezależnego życia;
- 2) wsparcia osób z niepełnosprawnościami oraz zapewnienia pomocy adekwatnej do potrzeb;
- 3) uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami w wydarzeniach społecznych, kulturalnych, rozrywkowych lub sportowych itp.;
- 4) dofinansowania jednostek samorządu terytorialnego w ramach realizowanych zadań mających na celu wsparcie społeczne osób z niepełnosprawnościami;
- 5) zwiększenia wsparcia asystenckiego dla uczniów z niepełnosprawnościami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, także w innych wymiarach życia i funkcjonowania społecznego.

Nadrzędnym celem usług asystencji osobistej jest dążenie do poprawy funkcjonowania osoby z niepełnosprawnością w jej środowisku, zwiększenia możliwości zaspokajania jej potrzeb oraz włączenia jej w życie społeczne.

Od roku 2022 również opiekunowie osób z niepełnosprawnością mogą skorzystać ze wsparcia w ramach Programu Ministerialnego **Opieka wytchnieniowa**. Program jest kierowany do członków rodzin lub opiekunów, którzy wymagają wsparcia w postaci doraźnej, czasowej przerwy w sprawowaniu bezpośredniej opieki nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności, a także nad osobami posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. Opieka wytchnieniowa ma za zadanie odciążenie członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnościami poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach przez zapewnienie czasowego zastępstwa. Dzięki temu wsparciu osoby zaangażowane na co dzień w sprawowanie opieki mogą dysponować czasem, który będą mogły przeznaczyć na odpoczynek i regenerację, jak również na załatwienie niezbędnych spraw życiowych. Usługi opieki wytchnieniowej mogą służyć również okresowemu zabezpieczeniu potrzeb osoby z niepełnosprawnością w sytuacji, gdy opiekunowie z różnych powodów nie mogą wykonywać swoich obowiązków. Świadczenie opieki wytchnieniowej realizowane jest w dwóch formach: w ramach pobytu dziennego (np. w miejscu zamieszkania osoby) oraz w ramach pobytu całodobowego (kilkudniowego) w placówce zapewniającej odpowiednią opiekę osobom z niepełnosprawnością.

Osoby niepełnosprawne znajdują się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Poniższy wykres przedstawia kształtowanie się bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych na terenie Gminy Andrychów w latach 2015-2019. W 2019 roku zarejestrowane były 92 osoby niepełnosprawne, w tym 39 kobiet (42% ogółu niepełnosprawnych). 62 osoby były powyżej 50 roku życia, natomiast 49 niepełnosprawnych było długotrwale bezrobotnych.

Wykres 25 Liczba niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP w latach 2015-2019

źródło: Powiatowy Urząd Pracy Wadowice

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wadowicach świadczy również pomoc na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców Gminy Andrychów, realizując Pilotażowy program „Aktywny samorząd”, którego celem jest pomoc w uzyskaniu wykształcenia, wsparcie w likwidacji barier architektonicznych, barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym, czy też bariery transportowej. PCPR odpowiedzialne jest również za dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych, dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego, dofinansowanie do przedmiotów ortopedycznych i likwidację barier architektonicznych.

W 2002 roku została utworzona Filia Środowiskowego Domu Samopomocy w Andrychowie przy ul. Daszyńskiego 12. Tym samym opieką zostały objęte osoby z terenu gmin: Andrychów i Wieprz. W chwili obecnej Środowiskowy Dom Samopomocy posiada w placówce macierzystej w Wadowicach oraz w Filii w Andrychowie łącznie 70 miejsc dla osób z terenu Powiatu Wadowickiego. Dom jest placówką dziennego pobytu typu A przeznaczoną dla osób z zaburzeniami psychicznymi, wspomagającą ich samodzielność i aktywność w życiu codziennym. Działa jako powiatowa jednostka organizacyjna. Z uwagi na fakt realizowania zadań z zakresu administracji rządowej finansowany jest z budżetu Wojewody Małopolskiego. Przyjęta misja Środowiskowego Domu Samopomocy realizowana jest przez szereg oddziaływań o charakterze terapeutycznym i rehabilitacyjnym. W Środowiskowym Domu Samopomocy wypracowano wiele rozwiązań, które stanowią oparcie społeczne dla osób przewlekle chorych psychicznie, wymagających pomocy i opieki niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.

2.12. Rodzina

Najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka jest rodzina. Kształtuje ona osobowość, system wartości, poglądy oraz styl życia. Rodzina to mała grupa społeczna szczególnego rodzaju,

charakteryzująca się silnymi więzami emocjonalnymi istniejącymi pomiędzy jej członkami. Rodzina jest także grupą formalną, mającą określoną prawnie strukturę, cele i normy, w ramach których funkcjonuje w społeczeństwie.

Zadania pomocy społecznej w Gminie Andrychów wykonuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Andrychowie. Jest to jednostka budżetowa, powołana do realizacji zadań własnych gminy oraz zadań zleconych. Ośrodek realizuje również zadania wynikające z innych niż ustawa o pomocy społecznej aktów prawnych. Należą do nich m.in.: ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej, ustawa o ochronie zdrowia psychicznego, ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii, ustawa o Karcie Dużej Rodziny.

Podmioty poza Ośrodkiem Pomocy Społecznej oferujące wsparcie i pomoc rodzinom z dziećmi na terenie Gminy to w szczególności:

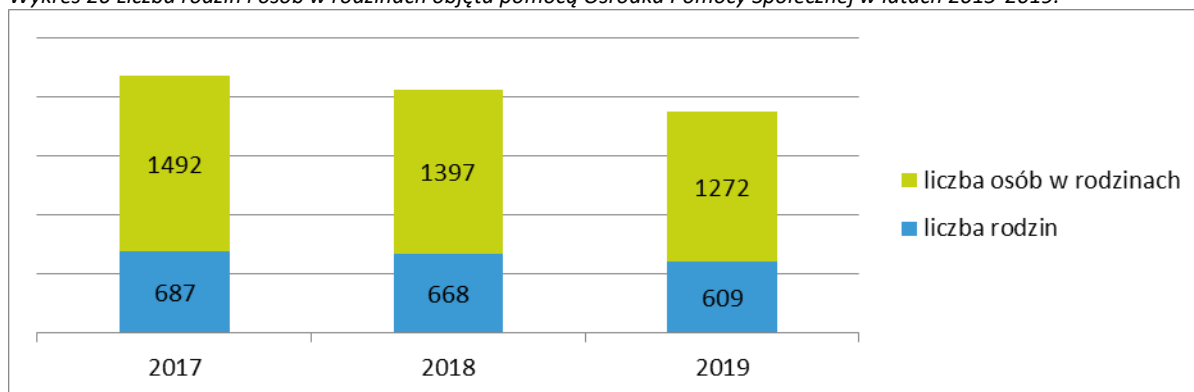
1. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,
2. przedszkola, szkoły podstawowe, średnie, zawodowe,
3. Gminny Zespół Interdyscyplinarny – Koalicja Przeciw Przemocy,
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
5. Centrum Kultury i Wypoczynku,
6. Środowiskowy Dom Samopomocy,
7. Kuchnia Św. Brata Alberta,
8. parafie,
9. organizacje pozarządowe:
 - Andrychowskie Stowarzyszenie Trzeźwości Klub Integracji Społecznej „Watra”,
 - Andrychowskie Stowarzyszenie Odnowy Psychiczej i Fizycznej Klub Integracji Społecznej „ŚWIATŁO – NADZIEJA”,
 - Stowarzyszenie Dajmy Dzieciom Radość,
 - Fundacja „Promyczek”,
 - Polski Czerwony Krzyż,
10. placówki prowadzące działalność leczniczą:
 - Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej,
 - Wojewódzki Szpital Psychiatryczny,
11. Komenda Powiatowa Policji, Komisariat Policji
12. Straż Miejska,
13. Powiatowy Urząd Pracy,

14. lokalni przedsiębiorcy, którzy przystąpili do gminnego programu Andrychowska Rodzina Na Plus oraz programu Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny.

Punktem wyjścia do określenia sytuacji rodzin w Gminie Andrychów jest analiza danych o rodzinach objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej w Andrychowie. Jak wynika z poniższych danych, liczba rodzin korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2017-2019 spada. W roku 2017 z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej skorzystało 687 rodzin (łącznie liczba osób w rodzinach 1 492 osoby), w roku 2018 pomocy udzielono 668 rodzinom (1 397 osobom w rodzinach), natomiast w 2019 roku z pomocy skorzystało 609 rodzin (1 272 osoby w rodzinach). Jest to tendencja spadkowa, na którą w dużej mierze miało wpływ świadczenie wychowawcze Rodzina 500+ oraz poprawiająca się sytuacja materialna rodzin.

Szczegółowe dane zaprezentowano na poniższym wykresie.

Wykres 26 Liczba rodzin i osób w rodzinach objęta pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2015-2019.

źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Andrychowie

Pozyskane źródła wskazują na liczbę rodzin korzystających ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej i przyczyny, dla których w/w rodziny o tę pomoc się zwracają oraz określają natężenie występowania wśród rodzin określonych zjawisk. Dominującym problemem w rodzinach korzystających ze wsparcia pomocy społecznej jest długotrwała lub ciężka choroba. W roku 2019 aż 435 rodzin (790 osób w rodzinach) z tego powodu objętych było wsparciem pomocy społecznej. W 2018 roku 443 rodziny (795 osób w rodzinach), natomiast w 2017 roku 429 rodzin (816 osób w rodzinach). Na przestrzeni ostatnich 3 lat liczba rodzin korzystających ze wsparcia z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby utrzymuje się na stałym poziomie. Kolejnym dominującym problemem w rodzinach korzystających ze wsparcia pomocy społecznej jest ubóstwo. W roku 2019, 391 rodzin objętych było wsparciem z tego powodu (772 osoby w rodzinach), w 2018 roku, 420 rodzin (836 osób w rodzinach), w 2017 roku, 495 rodzin (1 085 osób w rodzinach). Obserwuje się znaczący trend spadkowy liczby rodzin i liczby osób w rodzinach korzystających ze wsparcia pomocy społecznej na przestrzeni ostatnich 3 lat. Istotnym powodem, dla którego rodziny zgłaszają się po pomoc jest również niepełnosprawność: 301

rodzin w 2019 roku oraz bezrobocie: 243 rodziny w 2019 roku. Szczegółowy obraz powodu korzystania z pomocy społecznej w latach 2017-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5 Powody korzystania z pomocy społecznej w latach 2017-2019

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
	2017 ROK		2018 ROK		2019 ROK	
UBÓSTWO	495	1 085	420	836	391	772
SIEROCTWO	0	0	0	0	0	0
BEZDOMNOŚĆ	64	70	66	68	65	66
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	99	505	73	390	72	381
W TYM:	78	431	64	360	61	349
WIELODZIELNOŚĆ						
BEZROBOCIE	355	842	284	642	243	535
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	336	635	308	545	301	523
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	429	816	443	795	435	790
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM	101	364	103	375	122	422
W TYM:	75	253	78	265	78	263
RODZINY NIEPEŁNE						
RODZINY WIELODZIELNE	18	92	16	83	21	112
PRZEMOC W RODZINIE	27	84	21	67	14	42
POTRZEBA OCHRONY OFIAR HANDLU LUDŹMI	0	0	0	0	1	1
ALKOHOLIZM	167	246	162	241	164	267
NARKOMANIA	4	4	3	3	5	5
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	20	22	9	9	11	11
TRUDNOŚCI W INTEGRACJI OSÓB, KTÓRE OTRZYMAŁY STATUS UCHODźCY, OCHRONĘ UZUPEŁNIAJĄCĄ LUB ZEZWOLENIE NA POBYT CZASOWY	0	0	0	0	0	0
ZDARZENIE LOSOWE	3	6	3	7	7	13
SYTUACJA KRYZYSOWA	0	0	0	0	3	5
KLĘSKA ŻYWIŁOWA LUB EKOLOGICZNA	0	0	0	0	2	3

źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Andrychowie

Na podstawie danych będących w posiadaniu Ośrodka Pomocy Społecznej obserwuje się wzrost liczby rodzin ujawniających trudności opiekuńczo-wychowawcze (122 rodziny w 2019 roku). Rodziny

te mają przyznanego asystenta rodziny. W 2019 roku Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudniał 4 asystentów rodziny, którzy pracowali z 75 rodzinami, pomagając im prawidłowo wypełniać rolę opiekuńczo-wychowawczą. W opinii asystentów rodziny, najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami, takimi jak: uzależnienia, przemoc, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych. Dysfunkcje te wyrażają się głównie niedojrzałością emocjonalną, problemami we współżyciu z innymi ludźmi, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

Istotnym elementem wspierania rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej jest prowadzenie przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Andrychowie placówki wsparcia dziennego, jaką jest Świetlica Środowiskowa „Przystanek Przygoda”, która do 16 października 2020 roku funkcjonowała pod nazwą Świetlica Środowiskowo – Socjoterapeutyczna.

Celem działalności Świetlicy jest wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych oraz udzielanie pomocy dzieciom wychowującym się w warunkach niekorzystnych dla ich prawidłowego rozwoju. Do celów szczegółowych działalności Świetlicy zalicza się:

1. diagnozowanie potrzeb dzieci i rodzin oraz organizowanie adekwatnej pomocy (we współpracy z innymi instytucjami), praca w obszarze relacji w rodzinie wychowanka,
2. stwarzanie rodzicom możliwości zwiększenia swoich kompetencji wychowawczych,
3. zapewnienie pomocy rodzinie i dzieciom sprawiającym problemy wychowawcze, zagrożonym demoralizacją, przestępczością lub uzależnieniami,
4. korygowanie deficytów rozwojowych i zaburzonych, dysfunkcyjnych zachowań dzieci,
5. zapewnienie poczucia bezpieczeństwa w sytuacjach kryzysowych,
6. kształtowanie u wychowanków nawyków i zachowań prozdrowotnych,
7. przygotowanie dzieci do podejmowania ról społecznych,
8. stymulowanie wszechstronnego rozwoju wychowanka,
9. praca w obszarze relacji kulturowych oraz religijnych.

W Świetlicy wychowankowie objęci są działaniami terapeutycznymi, wychowawczymi, opiekuńczymi i edukacyjnymi. Praca z dziećmi odbywa się także podczas zajęć tematycznych, takich jak: zajęcia plastyczne, ruchowe, kulinarne, filmowe, integracyjne, czytelnicze, umysłowe, teatralno-literackie oraz poprzez organizację czasu wolnego, m.in.: organizację zimowiska czy wycieczki integracyjnej. Biorąc udział w zajęciach Świetlicy, dzieci nabywają ważne umiejętności społeczne, które pozwolą im na lepsze funkcjonowanie w społeczeństwie. Ponadto, dzięki różnorodnej ofercie programowej

zdobywają lub rozwijają swoje zainteresowania i uzdolnienia. Wszystkie formy zajęć uczą także konstruktywnego sposobu spędzania czasu wolnego. Wychowankowie mają również możliwość wyrównywania braków lub zaległości w opanowaniu programu szkolnego i odrabiania zadań domowych. Zajęcia w Świetlicy przeznaczone są dla dzieci w wieku od 7 do 16 roku życia.

W Świetlicy prowadzona jest także praca z rodzicami i opiekunami prawnymi wychowanków, zmierzająca do wzmocnienia pozytywnych więzi pomiędzy dziećmi i rodzicami. Wychowawcy, socjoterapeuta oraz psycholog prowadzą dyżury, podczas których rodzice mogą uzyskać porady w sprawach wychowawczych oraz pomoc w rozwiązywaniu kryzysowych sytuacji rodzinnych. Praca z rodzicami jest także sposobem na wymianę informacji między wychowawcami, a opiekunami dzieci. Wychowawcy angażują również rodziców w życie Świetlicy, zachęcając ich do uczestnictwa w organizowanych spotkaniach i imprezach.

W Gminie Andrychów funkcjonują dwa programy dla rodzin wielodzietnych: Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny oraz Andrychowska Rodzina na Plus. Obsługę programów prowadzi Ośrodek Pomocy Społecznej w Andrychowie. Celem obydwu programów jest wspieranie rodzin wielodzietnych, poprzez przyznanie im uprawnień do otrzymania od partnerów obydwu programów zniżek i upustów na zakupione towary i usługi.

W ramach Ogólnopolskiego Programu Karta Dużej Rodziny, rodziny mieszkające na terenie Gminy Andrychów mają prawo do korzystania ze zniżek na terenie całego kraju oraz dodatkowo ze zniżek jakie proponują lokalni przedsiębiorcy, którzy przystąpili do Gminnego Programu Andrychowska Rodzina na Plus. O przyznanie Karty Dużej Rodziny mogą ubiegać się rodziny z co najmniej trójką dzieci, mieszkające na terenie Gminy Andrychów oraz rodzice, którzy kiedykolwiek mieli na utrzymaniu co najmniej troje dzieci. Od początku trwania programu, w Gminie Andrychów przyznano 6 731 kart tradycyjnych, 1 747 kart elektronicznych, a z programu korzysta 1 518 rodzin.

Uchwałą Nr XLII-440-18 Rady Miejskiej w Andrychowie z dnia 25 stycznia 2018 roku wprowadzono Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020. Z kolei na mocy Uchwały Nr LXVII-501-23 Rady Miejskiej w Andrychowie z dnia 28 grudnia 2023 r. został przyjęty Gminny Programu Wspierania Rodziny w Gminie Andrychów na lata 2024-2026. Główna idea obydwu programów to istnienie zorganizowanego systemu wsparcia rodziny, który oparty jest na współpracy OPS-u, instytucji i organizacji działających na polu pomocy społecznej, szkół i placówek oświatowych, służby zdrowia, policji i wszystkich zainteresowanych dobrem rodzin zamieszkujących Gminę.

W Ośrodku Pomocy Społecznej prowadzone są również konsultacje w zakresie systemowej terapii rodzin, gdzie można uzyskać pomoc z zakresu porad i diagnozy problemowej, konsultacji rodzinnych,

terapii par, terapii rodzin. Rodzina przeżywająca kryzys, borykająca się z trudnościami, z którymi sama nie może sobie poradzić, może zgłosić się do Punktu Konsultacyjnego po pomoc. W punkcie oferowana jest pomoc małżeństwom, parom, osobom, które znalazły się w impasie, przeżywają kryzys w związku, trudności i konflikty, a także chcą w bezpieczny sposób wyrażać swoje uczucia i potrzeby.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Andrychowie oferuje pomoc w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych za pomocą nowatorskiej metody pracy z rodziną poprzez mediacje. Mediacje rodzinne mają na celu rozwiązywanie sporów, szczególnie wśród rodzin z małoletnimi dziećmi, osób w podeszłym wieku oraz niepełnosprawnych. Mediator nie proponuje gotowych rozwiązań konfliktów i sporów, jedynie może spowodować, że osoby usłyszają się wzajemnie. To skłóceniu uczestnicy konfliktu muszą sami znaleźć dobre dla siebie rozwiązanie. Nadrzędną cechą mediatora jest bezstronność i neutralność. Mediacja pomaga w przywróceniu ładu i równowagi, angażuje uczestników do współpracy w celu rozwiązania problemu.

Na terenie Gminy Andrychów jeszcze w 2024 funkcjonował Hostel – jako miejsce schronienia, wsparcia dla osób i rodzin znajdujących się w kryzysie. Była to placówka wchodząca w skład struktury Ośrodka Pomocy Społecznej, ukierunkowana na udzielanie specjalistycznej pomocy osobom znajdującym się w trudnych sytuacjach życiowych. Do Hostelu przyjmowane były osoby będące w ostrej i nagłej sytuacji kryzysu życiowego, ofiary nagłych wydarzeń losowych, zagrożone przemocą fizyczną i psychiczną. Każda osoba mieszkająca w Hostelu opracowuje wraz ze specjalistą plan pomocy. Mieszkańcy Hostelu korzystają z pomocy psychologicznej, pedagogicznej, prawnej i terapeutycznej. Jednakże na mocy Uchwały Nr VI-43-24 Rady Miejskiej w Andrychowie z dnia 30 października 2024 roku został utworzony ośrodek wsparcia (klub samopomocy) Andrychowski Klubu Seniora, który funkcjonuje od stycznia 2025 roku w miejsce Hostelu.

Poradnictwo psychologiczne dzieci i młodzieży to rodzaj pomocy psychologicznej skierowanej do rodziców/opiekunów dzieci, którzy mają rozmaite pytania w kwestii postępowania z dzieckiem w różnych sytuacjach: rodzinnych, szkolnych, rówieśniczych. Poradnictwo najczęściej dotyczy wspomagania dziecka w trudnościach: emocjonalnych, społecznych, komunikacyjnych, uzależnień i szkolnych. Pomoc psychologiczna skierowana jest do dzieci, które: są zbyt nieśmiałe, mają trudności szkolne (z nauką, koncentracją uwagi, pamięcią), mają problemy w relacjach z rówieśnikami, przejawiają zachowania agresywne, mają niskie poczucie własnej wartości, wykazują zaburzenia rozwoju emocjonalnego, są w trudnej sytuacji rodzinnej (rozwód rodziców, utrata bliskiej osoby).

Pomoc psychologiczna opiera się na wspieraniu dziecka w trudnej sytuacji, uczeniu rozpoznawania i rozumienia swoich emocji i uczuć, kształtowaniu sposobów radzenia sobie z trudnościami.

Na terenie Gminy organizowany jest również bezpłatny transport dla dzieci do 7 lat oraz uczniów i studentów do 26 roku życia (po okazaniu ważnej legitymacji szkolnej lub studenckiej), a także inwalidów I grupy, osób całkowicie niezdolnych do pracy, niezdolnych do samodzielnej egzystencji oraz osób zaliczanych do znacznego stopnia niepełnosprawności wraz z opiekunami tych osób.

2.13. Pomoc społeczna

W ostatnich latach wzrasta liczba zadań realizowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Andrychowie, co niewątpliwie ma wpływ na ilość pracowników w nim zatrudnionych. W celu prawidłowego wykonywania działań oraz utrzymania ciągłości pracy niezbędne jest utrzymanie względnie stałej liczby pracowników. Artykuł 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej narzuca na ośrodki pomocy społecznej obowiązek zatrudniania pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku - jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku - jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, nakłada na OPS kolejny wymóg tj. taki, że liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, z nie więcej niż z 15 rodzinami. Ośrodek Pomocy Społecznej w Andrychowie w celu możliwości realizowania bieżących działań i sięgania po środki zewnętrzne musi dbać, by liczba zatrudnionych pracowników była zgodna z przepisami.

Pomoc, jaką kieruje Ośrodek do osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym to świadczenia pieniężne, między innymi takie jak: zasiłki stałe, zasiłki okresowe, zasiłki celowe na zaspokojenie określonej potrzeby, pomoc niepieniężna, np. w formie schronienia, posiłku, usług opiekuńczych, poradnictwa specjalistycznego i pracy socjalnej.

Poniższa tabela przedstawia formy, liczbę osób, liczbę świadczeń, liczbę rodzin i osób w rodzinach korzystających ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2017-2019.

Tabela 6 Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez OPS w latach 2017-2019

FORMY POMOCY	LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRZYZNANO DECYZJĄ ŚWIADCZENIA	LICZBA ŚWIADCZEŃ	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH	LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRZYZNANO DECYZJĄ ŚWIADCZENIA	LICZBA ŚWIADCZEŃ	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH	LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRZYZNANO DECYZJĄ ŚWIADCZENIA	LICZBA ŚWIADCZEŃ	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
RAZEM	968	X	687	1 492	966	X	668	1397	862	X	609	1272
ZASIŁKI STAŁE – OGÓŁEM	241	2 323	239	350	222	2208	219	311	205	2090	200	265
ZASIŁKI OKRESOWE – OGÓŁEM	311	1 474	309	652	291	1645	287	616	229	1420	227	466
w tym przyznane z powodu:												
Bezrobocia	159	707	159	342	129	664	129	282	94	538	94	191
Długotrwałej choroby	87	290	87	143	97	395	95	177	86	441	85	157
Niepełnosprawności	67	339	66	144	57	324	57	111	32	218	32	60
SCHRONIENIE	47	8 578	47	53	57	8197	57	64	46	7641	46	48
POSIŁEK	317	52 245	153	706	313	48752	145	668	297	44043	136	614
USŁUGI OPIEKUŃCZE – OGÓŁEM	97	26 160	96	130	119	27761	116	152	104	28271	101	138
ZASIŁKI CELOWE NA POKRYCIE WYDATKÓW POWSTAŁYCH W WYNIKU ZDARZENIA LOSOWEGO	3	3	3	6	3	3	3	7	7	7	7	13
SPRAWIENIE POGRZEBU	0	0	0	0	2	2	2	2	X	5	5	5
INNE ZASIŁKI CELOWE I W NATURZE OGÓŁEM	426	X	420	869	395	X	386	824	353	X	346	681
w tym:												
Zasiłki specjalne celowe	94	239	94	168	105	129	105	304	71	106	71	120
PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE (prawne, psychologiczne, rodzinne)	X	X	111	233	X	X	115	246	X	X	127	256
INTERWENCJA KRYZYSOWA	X	X	10	19	X	X	5	6	X	X	3	3
PRACA SOCJALNA	X	X	479	1 080	X	X	563	1195	X	X	637	1362

źródło: Ośrodek Pomoc Społecznej w Andrychowie

W analizowanym okresie spada liczba udzielonych zasiłków stałych, okresowych i specjalnych celowych. Rośnie natomiast liczba osób korzystających z usług opiekuńczych, specjalistycznego poradnictwa (porady prawne, psychologiczne, rodzinne) oraz z pracy socjalnej. Coraz więcej mieszkańców Gminy potrzebuje wsparcia specjalistycznego oraz usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.

Spośród świadczeń pieniężnych najczęściej udzielaną formą pomocy w latach 2017-2019 był zasiłek celowy przyznawany na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opatu, odzieży. Najczęściej udzielaną formą pomocy niepieniężnej był posiłek. Z kolei wśród usług najistotniejszą rolę odgrywała praca socjalna świadczona w celu poprawy funkcjonowania osób i rodzin. Liczba rodzin, którym udzielono tej formy wsparcia zwiększała się z roku na rok (479 rodzin w 2017 roku, 563 w 2018 roku i 637 rodzin w 2019 roku).

Tabela 7 Kwoty świadczeń pomocy społecznej udzielonych w Gminie przez OPS w latach 2017-2019

FORMY POMOCY	2017 rok	2018 rok	2019 rok
	RAZEM	2 709 366	2 748 880
ZASIŁKI STAŁE – OGÓŁEM	1 115 756	1 100 800	1 121 075
ZASIŁKI OKRESOWE - OGÓŁEM	488 693	525 427	485 696
w tym przyznane z powodu:			
bezrobocia	298 570	273 480	215 247
długotrwałej choroby	84 570	98 834	151 389
niepełnosprawności	55 137	54 539	39 605
SCHRONIENIE	139 509	118 946	155 831
POSIŁEK	199 652	192 614	177 863
USŁUGI OPIEKUŃCZE - OGÓŁEM	518 595	585 566	582 916
ZASIŁKI CELOWE NA POKRYCIE WYDATKÓW POWSTAŁYCH W WYNIKU ZDARZENIA LOSOWEGO	9 000	15 000	37 000
SPRAWIENIE POGRZEBU	0	4 028	11 741
INNE ZASIŁKI CELOWE I W NATURZE OGÓŁEM	238 161	206 499	231 543
w tym:			
zasiłki specjalne celowe	36 281	31 360	33 538

źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Andrychowie

Powyższa tabela przedstawia kształtowanie się kwoty udzielonych świadczeń przez Ośrodek Pomocy Społecznej na poszczególne formy pomocy w latach 2017-2019. W analizowanym okresie obserwuje się nieznaczny wzrost ogólnej kwoty na wszystkie świadczenia (94 299 zł na przestrzeni 3 lat). Natomiast prawie dwukrotnie (w stosunku do roku 2017) wzrosła kwota świadczeń zasiłków okresowych z tytułu długotrwałej choroby (o 66 819 zł). Wzrosły także świadczenia na schronienie oraz usługi opiekuńcze.

Od 2019 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Andrychowie realizuje kolejną edycję Projektu „Wykorzystaj swoją szansę” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego,

w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020. Realizacja projektu obejmuje lata 2019-2021. Wartość całego projektu wynosi 1 216 630,61 zł, z czego dofinansowanie - 1 031 544,93 zł.

Głównym celem Projektu jest wzrost aktywności społeczno – zawodowej oraz szans na zatrudnienie 65 osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

Od stycznia 2019 roku do grudnia 2021 roku realizowane są cztery bloki tematyczne:

- Blok I - Aktywizacja życiowa mieszkańców mieszkania chronionego (w trakcie realizacji) – w ramach Bloku przeprowadzono m.in. treningi budżetowe, treningi prowadzenia gospodarstwa domowego, treningi kulinarne,
- Blok II - Aktywizacja społeczna osób niepełnosprawnych (realizowany od marca 2019 roku do grudnia 2019 roku) - obejmował m.in. trening szkoleniowo-integracyjny, trening umiejętności praktycznych, trening kulinarny, zespoły ćwiczeń psychoruchowych,
- Blok III - Wsparcie osób z rodzin wieloproblemowych (w trakcie realizacji) - obejmuje m.in. trening kompetencji życiowych, rodzicielskich, trening pracy, doradztwo zawodowe.
- Blok IV - Aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych, w tym niezarejestrowanych w PUP (realizacja przewidziana w 2021 roku) - w ramach Bloku przewiduje się m.in. kursy i staże zawodowe, doradcę zawodowego, trening kompetencji społecznych.

W ramach opisanego wyżej Projektu powstało mieszkanie chronione, które z uwagi na nowelizację przepisów ustawy o pomocy społecznej, na mocy Uchwały Nr LXIX-529-24 Rady Miejskiej w Andrychowie z dnia 14 marca 2024 roku zostało przekształcone na mieszkanie treningowe. Mieszkanie mieści się w Andrychowie przy ul. Batorego 24 a. Ze wsparcia w formie mieszkania treningowego może skorzystać osoba pełnoletnia, która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebuje wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, ale nie wymaga usług w zakresie świadczonym przez jednostkę całodobowej opieki, w szczególności osoba z zaburzeniami psychicznymi, osoba bezdomna, osoba opuszczająca pieczę zastępczą w rozumieniu, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, okręgowy ośrodek wychowawczy, zakład poprawczy, schronisko dla nieletnich, a także cudzoziemiec, który uzyskał w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy.

W mieszkaniu treningowym świadczy się usługi bytowe, pracę socjalną oraz naukę w obszarze rozwijania lub utrwalania niezależności, sprawności w zakresie samoobsługi, pełnienia ról społecznych w integracji ze społecznością lokalną, w celu umożliwienia prowadzenia niezależnego życia.

2.14. Uzależnienia i przemoc domowa

Uchwałą Nr XLVII-442-14 z dnia 29 maja 2014 roku Rada Miejska w Andrychowie przyjęła Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014 -2020. Z kolei Uchwałą nr LX-462-23 Rady Miejskiej w Andrychowie z dnia 29 czerwca 2023 r. w sprawie zmiany Uchwały Nr XXX-225-20 Rady Miejskiej w Andrychowie z dnia 17 grudnia 2020 roku w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Andrychów na lata 2021-2026 przyjęto Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Andrychów na lata 2021 – 2026. Następnie na podstawie Uchwały nr LX-463-23 Rady Miejskiej w Andrychowie z dnia 29 czerwca 2023 r. w sprawie trybu i sposobu powoływania oraz odwoływania członków Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego-Koalicja Przeciw Przemocy w Andrychowie Burmistrz Andrychowa Zarządzeniem Nr 444/23 z dnia 11 września 2023 roku (z późn. zm.)

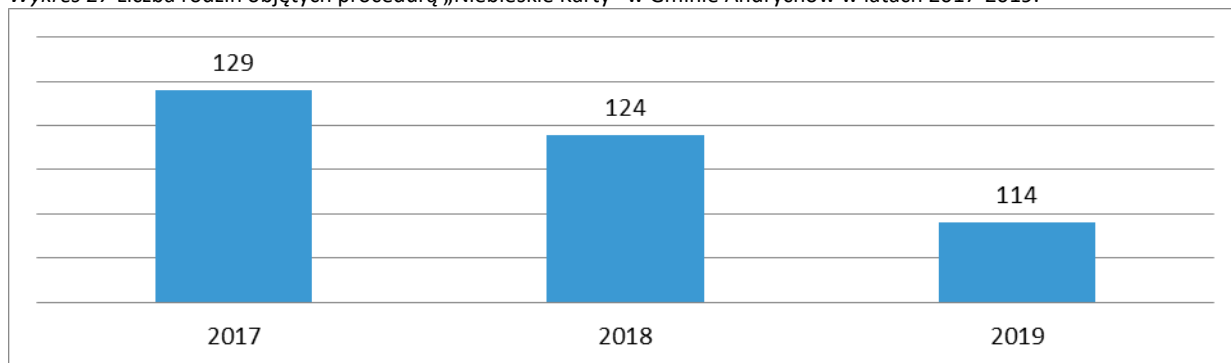
powołał członków Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego – Koalicja Przeciw Przemocy w Andrychowie. W skład Zespołu wchodzi m.in. przedstawiciele Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, komisariatu policji, sądu, służby zdrowia, Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej, organizacji pozarządowej.

Przemoc domowa jest poważnym problemem społecznym, bo niszczy od środka nie tylko rodzinę, ale przyczynia się do kryzysu społecznego, gdyż jest czynnikiem wzmacniającym występowanie patologii społecznych (uzależnień, przestępczości, wzrost liczby pacjentów służby zdrowia, spadek wydajności osób w wieku produkcyjnym itd.).

Problem przemocy domowej jest trudny do precyzyjnego określenia. Dane z sądu, prokuratury i policji pozwalają jedynie wskazać w pewnej mierze liczbę przypadków przemocy domowej, które znalazły się w kręgu zainteresowania danej instytucji. Zadaniem Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Andrychów jest diagnozowanie problemu przemocy domowej opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy domowej, monitorowanie sytuacji rodzin, w których zaistniało zjawisko przemocy oraz rodzin zagrożonych jego wystąpieniem, dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

W latach 2017-2019 na terenie Gminy Andrychów liczba rodzin objęta procedurą „Niebieskie Karty” z roku na rok malała. W roku 2017 objęto wsparciem 129 rodzin, w roku 2018 - 124 rodziny, w roku 2019 - 114 rodzin. Dane te przedstawia poniższy wykres:

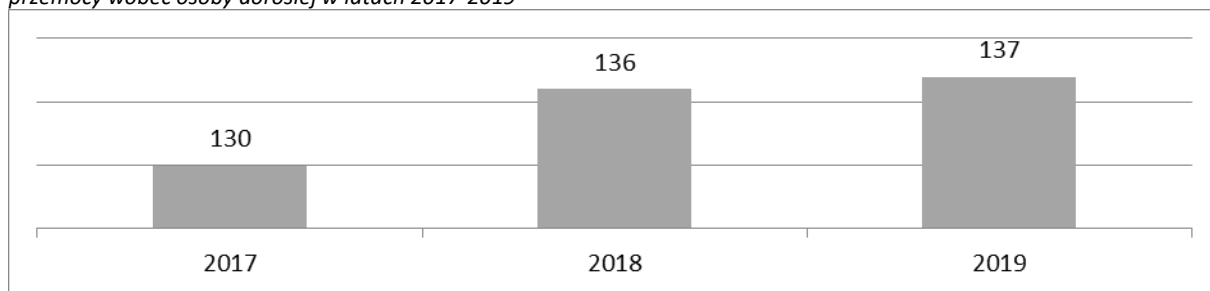
Wykres 27 Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w Gminie Andrychów w latach 2017-2019.

źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Andrychowie

Z ustaleń wywiadów środowiskowych i spostrzeżeń pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej w Andrychowie wynika, iż zjawisko przemocy jest dość częste, skierowane jest przede wszystkim do kobiet i dzieci. Przemoc często jest zatajana przez ofiary przemocy lub też bagatelizowana. Efekty pracy pracowników socjalnych są niewymierne, ponieważ często pracownicy socjalni wchodzą w środowisko, gdzie zachodzi podejrzenie przemocy, ofiara przemocy jest zastraszona, nie wierzy w poprawę swojej sytuacji, jest niechętna do współpracy. Pracownicy socjalni podejmują długofalową pracę z tą osobą motywując ją do podjęcia działań, umacniają ją i wspierają. Na terenie Gminy Andrychów liczba małoletnich wskazanych w formularzu „Niebieskie Karty” (jako osób doświadczających przemocy, bądź też jako świadków przemocy wobec osoby dorosłej) w latach 2017-2019 rośnie. W 2017 roku było to 130 małoletnich, w 2018 roku - 136, natomiast w 2019 roku 137 małoletnich. Sytuację obrazuje poniższy wykres.

Wykres 28 Liczba małoletnich wskazanych w formularzu „Niebieskie Karty” jako osoby doznającej przemocy/świadek przemocy wobec osoby dorosłej w latach 2017-2019

źródło: dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Andrychowie

Liczba posiedzeń Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego od 3 lat pozostaje na stałym poziomie. W 2017 roku było to 19 posiedzeń w 2018 i 2019 roku 20 posiedzeń. Należy nadmienić, że powyższe dane nie oddają w pełni obrazu przemocy na terenie Gminy Andrychów. Zjawisko to bowiem jest bardzo trudne do rozpoznania, gdyż osoby doznające przemocy rzadko same zgłaszają się po pomoc lub zawiadamiają policję o popełnieniu przestępstwa znęcania się nad rodziną. Większość prowadzonych procedur „Niebieskie Karty” zakładana jest podczas interwencji Policji.

Na terenie Gminy Andrychów swoje działania prowadzi również Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA) powoływana przez Burmistrza w drodze Zarządzenia wydanego na podstawie przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi. Komisja prowadzi w szczególności inicjujące działania w zakresie określonym w art. 4¹ ust. 1 tej ustawy oraz podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego. Przedmiotem działania Komisji jest prowadzenie zadań związanych z profilaktyką i problematyką uzależnień na terenie Gminy Andrychów, w oparciu o Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Do podstawowych zadań Komisji należy:

1. opiniowanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii;
2. opiniowanie projektów uchwał Rady Miejskiej dotyczących liczby punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych oraz zasad ich usytuowania na terenie gminy;
3. opiniowanie wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych w zakresie zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Miejskiej;
4. podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego:
 - motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego;
 - kierowanie osób na badanie przez biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu;
 - wnioskowanie do Sądu o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego wobec osoby kierowanej;
5. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej;
6. opracowanie dokumentacji dla potrzeb Komisji;
7. inne sprawy kierowane do Komisji przez Burmistrza, Radę Miejską lub przepisy prawa.

W skład Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Komisja pracuje w pełnym składzie lub w zespołach co najmniej trzyosobowych wyłonionych z jej składu. W ramach pracy Komisji działa Zespół Orzekający, który prowadzi działania na rzecz zwiększania dostępności pomocy terapeutycznej dla osób nadużywających lub uzależnionych od alkoholu, motywuje do podjęcia leczenia odwykowego, wnioskuje w sprawie podjęcia przymusowego leczenia odwykowego, kieruje i informuje o możliwości podjęcia dobrowolnego leczenia odwykowego.

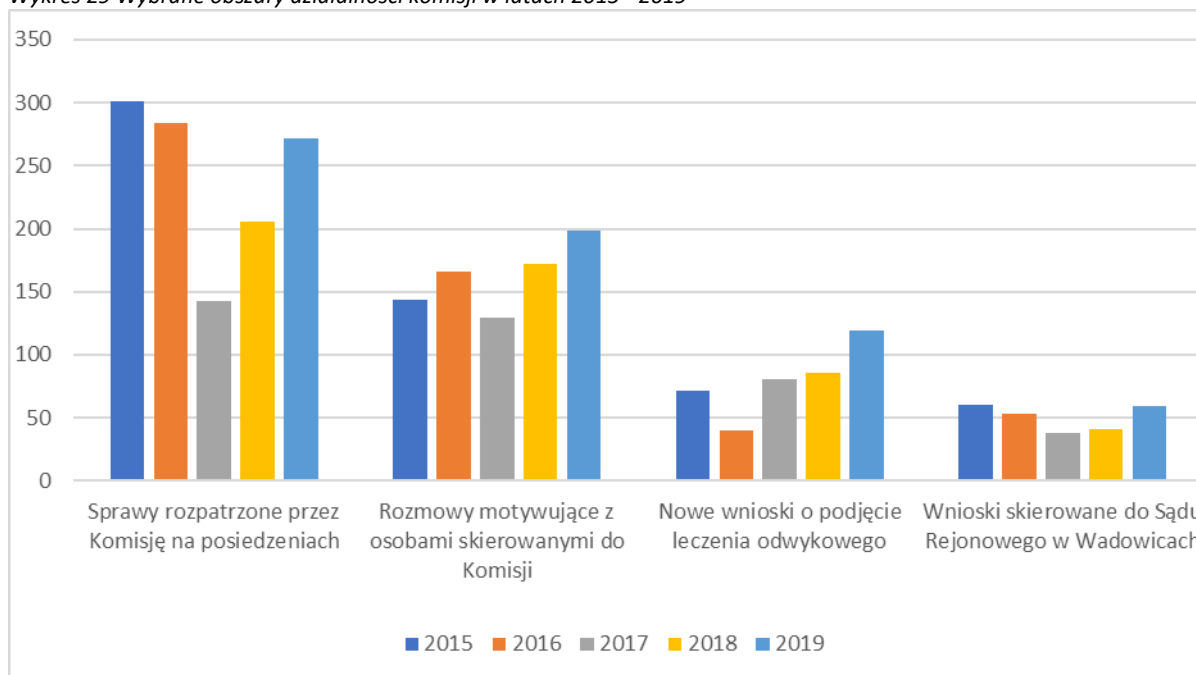
Komisja podejmuje również działania edukacyjne, skierowane do sprzedawców napojów alkoholowych, mające na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim.

Tabela 8 Wybrane obszary działalności komisji w latach 2015 - 2019

	2015	2016	2017	2018	2019
Sprawy rozpatrzone przez Komisję na posiedzeniach	301	284	143	206	272
Rozmowy motywujące z osobami skierowanymi do Komisji	144	166	129	172	198
Nowe wnioski o podjęcie leczenia odwykowego	71	40	81	86	119
Wnioski skierowane do Sądu Rejonowego w Wadowicach	60	53	38	41	59

źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Andrychowie

Wykres 29 Wybrane obszary działalności komisji w latach 2015 - 2019

źródło: Ośrodek pomocy Społecznej w Andrychowie

W roku 2020 na terenie Gminy Andrychów realizowany był Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2020, przyjęty do realizacji Uchwałą Nr XVII-125-19 Rady Miejskiej w Andrychowie z dnia 19 grudnia 2019 roku, który określał priorytetowe kierunki działań związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych w oparciu o zadania własne gminy, wynikające z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2020 – 2022, przyjęty do realizacji Uchwałą Nr XVII-126-19 Rady Miejskiej w Andrychowie z dnia 19 grudnia 2019 roku. Określał on priorytetowe kierunki działań związane z profilaktyką i przeciwdziałaniem narkomanii w oparciu o zadania własne gminy, wynikające z ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii.

Od 2022 roku na terenie Gminy Andrychów realizowany jest Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Innym Uzależnieniom na lata 2022-2025 przyjęty do realizacji Uchwałą Nr XLIII-342-22 Rady Miejskiej w Andrychowie z dnia 24 marca 2022 r, który określa priorytetowe kierunki działań związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych w oparciu o zadania własne gminy, wynikające z ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi . Określa on również priorytetowe kierunki działań związane z profilaktyką i przeciwdziałaniem narkomanii w oparciu o zadania własne gminy, wynikające z ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii.

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Andrychowie wynika, że w latach 2017-2019 alkoholizm i narkomania były powodem korzystania ze wsparcia Ośrodka w 2017 roku przez 167 rodzin w przypadku alkoholizmu i 4 rodzin w przypadku narkomanii. W roku 2018 z powodu alkoholizmu udzielono pomocy 162 rodzinom, natomiast z powodu narkomanii 3 rodzinom. W 2019 roku wśród klientów Ośrodka odnotowano 164 rodziny (liczba osób w rodzinach 267), którym udzielono pomocy z powodu alkoholizmu oraz 5 rodzin (liczba osób w rodzinach 5), którym udzielono pomocy z powodu narkomanii. W ostatnich 3 latach problem alkoholowy i narkomanii wśród mieszkańców Gminy Andrychów pozostaje na stałym poziomie. Dane te nie obejmują osób i rodzin korzystających z pomocy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Nie jest toteż pełna liczba osób i rodzin z tym problemem, bowiem wielu podopiecznych, u których pracownik socjalny zauważa lub podejrzewa problem alkoholowy, nie uświadamia sobie uzależnienia, a wielu problem ten ukrywa.

Szacunki Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA), określają skalę zjawiska odnosząc się do poszczególnych kategorii osób zagrożonych tym zjawiskiem i szacując liczebność każdej z tych kategorii osób.

Tabela 9 Populacje osób u których występują różne kategorie problemów alkoholowych (dane szacunkowe) wg PARPA

Wyszczególnienie	Skala zjawiska	W Polsce 38,6 mln	W mieście 100 tys. mieszk.	W mieście 25 tys. mieszk.	W gminie 10 tys. mieszk.
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
Osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	Razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	Około 1.330 osób: dorosłych i dzieci	Około 530 osób: dorosłych i dzieci

źródło: www.parpa.pl

W ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii Dział Profilaktyki Środowiskowej prowadzi szereg działań profilaktycznych, informacyjno-edukacyjnych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, problemów związanych z zażywaniem innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych, skierowanych w szczególności do dzieci i młodzieży, ale także dorosłych mieszkańców Gminy Andrychów i osób pracujących w obszarze pomocy społecznej, edukacji itp. W gminie realizowane są rekomendowane programy profilaktyczne (PARPA, KBPN), autorskie programy profilaktyczne, warsztaty, szkolenia, konferencje, akcje profilaktyczne w ramach kampanii profilaktyczno – edukacyjnych ukierunkowane na przeciwdziałanie uzależnieniom i problemom społecznym.

Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi konsultacje w zakresie uzależnień od narkotyków i uzależnień behawioralnych (zakupoholizm, sekskoholizm, hazard, uzależnienie od Internetu, mediów i inne).

W punkcie można uzyskać pomoc z zakresu:

1. porad, informacji, konsultacji psychologicznych odnośnie profilaktyki i uzależnienia,

2. zasad postępowania w sytuacji istnienia zagrożenia uzależnieniem,
3. diagnozy stopnia zaawansowania w uzależnieniu (i zalecenia do skorzystania z ośrodków detoksykacyjnych lub leczniczych),
4. informacji na temat testów na obecność narkotyków w moczu,
5. informacji o ośrodkach profilaktycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych zajmujących się uzależnieniami behawioralnymi oraz uzależnieniem od narkotyków.

2.15. Bezdomność

Do końca roku 2022 na terenie Gminy Andrychów funkcjonowało Schronisku dla Bezdomnych Mężczyzn (najpierw przy ul. Batorego 52 i 48 w Andrychowie, a potem tylko przy ul. Batorego 52). Była to placówka całodobowa, która zapewniała schronienie 28 mężczyznom. W 2017 roku 39 osób skorzystało z tej formy wsparcia, w 2018 roku było to 47 osób, a w 2019 roku z tej formy wsparcia skorzystało łącznie 39 osób. Do schroniska kierowane były osoby bezdomne na podstawie decyzji administracyjnej wydawanej przez Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej. Ta forma wsparcia była przeznaczona dla bezdomnych mężczyzn, którzy posiadali ostatnie miejsce zameldowania na pobyt stały na terenie Gminy Andrychów. – Od dnia 1 stycznia 2023 roku w miejsce Schroniska funkcjonuje Noclegownia dla Osób Bezdomnych, która czynna jest cały rok, przez 7 dni w tygodniu, w godzinach: od 1 października do 31 marca od 18.00 do 8.00 oraz od 1 kwietnia do 30 września od 19.00 do 7.00. Placówka zapewnia między innymi tymczasowe schronienie w postaci miejsca do spania w ogrzewanym pomieszczeniu, umożliwia spożycie posiłku i gorącego napoju oraz skorzystanie z prysznicza i wymiany odzieży.

Osobom bezdomnym oraz osobom bezdomnym wymagającym pomocy w formie usług opiekuńczych udzielane jest wsparcie w formie schronienia w placówkach znajdujących się poza Gminą Andrychów zgodnie z zawartymi porozumieniami/umowami.

Pobyt w placówce jest odpłatny zgodnie z zapisami Uchwały Nr XV-102-19 z dnia 31 października 2019 roku (z późn. zm.) w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia – w schronisku dla bezdomnych oraz w schronisku dla bezdomnych z usługami opiekuńczymi.

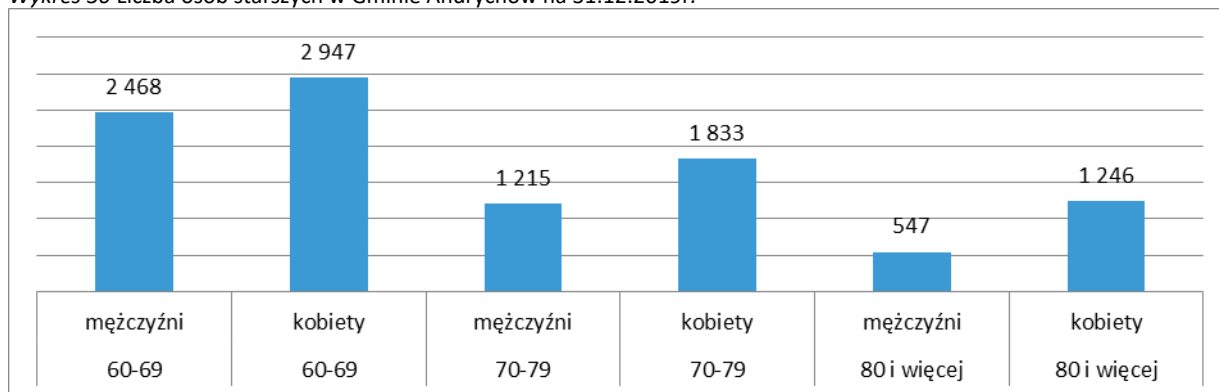
Na terenie Gminy funkcjonuje także Kuchnia Św. Brata Alberta prowadzona przez Zgromadzenie Sióstr Albertynek Posługujących Ubogim Dom Zakonny w Wadowicach. Realizuje zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym, zapewniając gorący posiłek osobom potrzebującym, w tym osobom bezdomnym, które własnym staraniem nie mogą go sobie zapewnić.

Ośrodek Pomocy Społecznej na terenie Gminy współpracował przy realizacji projektu „Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020”, który był współfinansowany ze środków Unii Europejskiej. Pomoc żywnościowa w Gminie Andrychów przekazywana jest za pośrednictwem współpracującej z Bankiem Żywności w Krakowie Organizacji Partnerskiej Lokalnej Kuchni Św. Brata Alberta w Andrychowie. Pomoc udzielana jest w formie paczek żywnościowych i posiłków. W 2019 roku Kuchnia Św. Brata Alberta objęła wsparciem 639 osób, przekazując około 31 ton żywności w formie paczek (1 452) i posiłków (32 040). W 2018 roku Kuchnia Św. Brata Alberta objęła wsparciem 705 osób, przekazując około 36 ton żywności w formie paczek (2 629) i posiłków (47 500). W 2017 roku Kuchnia objęła wsparciem 736 osób, przekazując około 44 tony żywności w formie paczek (3 461) i posiłków (55 692). Od 2021 roku Ośrodek współpracuje przy realizacji kolejnej edycji tego Programu, a mianowicie: „Programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027”.

2.16. Seniorzy

Jednym z głównych problemów z jakimi boryka się Gmina Andrychów są niewystarczające rozwiązania w zakresie sytuacji osób starszych i samotnych. Na przestrzeni ostatnich 8 lat obserwuje się rosnący udział osób starszych w populacji mieszkańców Gminy Andrychów ogółem. W 2012 roku stanowili oni 16,6% wszystkich mieszkańców, natomiast w 2019 roku było to już 20,4%. Dane demograficzne wskazują, że liczba osób starszych w społeczności lokalnej wzrasta z roku na rok. Jest to skutek wydłużania się trwania ludzkiego życia, postępu cywilizacyjnego i poprawy jakości życia. Niepokój budzi nie sam fakt wzrostu ilościowego starszej populacji, co wzrost jej udziału w strukturze ludności, powodowany spadkiem udziału najmłodszych grup wiekowych w strukturze demograficznej.

Wykres 30 Liczba osób starszych w Gminie Andrychów na 31.12.2019r.

źródło: dane Głównego Urzędu Statystycznego

Wśród seniorów większość stanowią kobiety (58,76 %). Największą liczebnie grupę stanowią seniorzy w wieku 60-69 lat. Rokrocznie znacznie wzrastają wydatki związane z kosztami utrzymania mieszkańca domu pomocy społecznej (DPS). W 2019 roku Ośrodek Pomocy Społecznej poniósł koszty utrzymania 62 mieszkańców DPS na łączną kwotę 1 751 462 zł. Dla porównania w roku 2018 wydano kwotę 1 590 157 zł, a w 2017 roku 1 435 173 zł. W Ośrodku Pomocy Społecznej świadczone są usługi opiekuńcze przez wykwalifikowany w tym kierunku personel. Usługi opiekuńcze przyznawane są osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona. Mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. Usługi obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Ośrodek Pomocy Społecznej przyznając usługi, ustala ich zakres, okres i miejsce świadczenia.

Miejska Rada Seniorów opracowała Projekt Strategii Polityki Senioralnej Gminy Andrychów na lata 2019-2024, w której zapisano cele i rekomendowane działania, wychodząc z założenia, że celem misyjnym i strategicznym jest poprawa jakości życia seniorów w Gminie. Strategia zakłada zwiększenie liczby rodzinnych opiekunów niesamodzielnymi seniorów, którzy skorzystają z różnych form wsparcia, poprawę komfortu życia osób starszych w zakresie kondycji ruchowej i psychicznej. Ważną potrzebą jest uruchomienie dziennego domu pobytu dla osób starszych oraz zwiększenie liczby seniorów umiejących pozyskać potrzebne informacje drogą cyfrową i telefoniczną. Istotne z punktu widzenia Strategii jest również zwiększenie liczby seniorów, którzy uczestniczą w wydarzeniach kulturalnych, edukacyjnych i profilaktycznych organizowanych w Gminie. Istotnym również jest zwiększenie komfortu i bezpieczeństwa przestrzeni publicznych, poprzez uwzględnienie potrzeb osób starszych. Niezwykle ważnym aspektem jest również podjęcie działań zwiększających

świadomość społeczną na temat potrzeb mało widocznych seniorów w mieście i gminie, np. poprzez wieloaspektowe badanie (wywiad) osób po 75 roku życia pod kątem ich zdrowia i samopoczucia oraz warunków życia i potrzeb.

W latach 2020-2023 realizowany był projekt socjalny „Być bliżej – wsparcie seniorów w Gminie Andrychów”. Projekt kierowany jest do osób samotnych, przewlekle chorujących lub niepełnosprawnych, które ukończyły 60 rok życia. W ramach projektu, 10 seniorom użyto zestaw teleopieki (telefon komórkowy z przyciskiem SOS wraz z bransoletką) oraz opłacono abonament za usługę teleopieki na okres 12 miesięcy. Senior wyposażony w taki telefon oraz bransoletkę po naciśnięciu przycisku SOS łączy się automatycznie z centrum monitoringu, gdzie operator może zarządzić stosowny rodzaj pomocy dla seniora. Użyczenie seniorowi zestaw teleopieki często bywa alternatywą do umieszczenia w Domu Pomocy Społecznej. Działania projektu pozwoliły również na dystrybucję „Kopert życia” oraz monitoring potrzeb seniorów. Od 2022 roku w Gminie Andrychów oferowane jest wsparcie Seniorom w ramach programu ministerialnego **Korpus Wsparcia Seniorów**. Wsparcie w ramach tego programu może obejmować zarówno uruchomienie jak i utrzymanie usług opiekuńczych świadczonych w formie usług sąsiedzkich, jak i realizację usług opiekuńczych poprzez dostęp do tzw. „opieki na odległość”. Usługi sąsiedzkie obejmują pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczno-pielęgniarską, przez którą należy rozumieć formy wsparcia niewymagające specjalistycznej wiedzy i kompetencji, oraz w miarę potrzeb i możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Pomoc świadczona w ramach usług sąsiedzkich przez osoby z najbliższego otoczenia osoby wymagającej tego wsparcia ma na celu gwarancję większej elastyczności udzielanej pomocy, która nie musi być ograniczona konkretnymi dniami i godzinami, a może być świadczona adekwatnie do zaistniałych potrzeb. Z kolei „opieka na odległość” (teleopieka) stanowi nowoczesną formę sprawowania opieki nad osobami starszymi, z niepełnosprawnościami, którzy czasowo lub na stałe wymagają wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Realizowana jest przy pomocy zapewniony tzw. opasek lub innych urządzeń bezpieczeństwa, które połączone są z usługą operatora pomocy – w przypadku trudnej sytuacji lub nagłego zagrożenia wciśnięcie guzika alarmowego, znajdującego się na urządzeniu, umożliwia połączenie się ze stale gotową do interwencji centralą. Po odebraniu zgłoszenia dyspozytor (np. ratownik medyczny, opiekun medyczny, pielęgniarka) podejmuje decyzję o sposobie udzielenia pomocy seniorowi. W zależności od sytuacji może on zapewnić wsparcie emocjonalne, poprosić o interwencję kogoś z jego najbliższego otoczenia (rodzinę, sąsiadów, opiekunów), poprosić o interwencję pracownika ośrodka pomocy społecznej/centrum usług społecznych (np. pracownika socjalnego czy opiekunkę środowiskową) lub wezwać służby ratunkowe).

Gmina Andrychów podpisała porozumienie o partnerstwie ze Stowarzyszeniem MANKO z siedzibą w Krakowie, w ramach, którego Stowarzyszenie MANKO przyznało Gminie tytuł partnera Ogólnopolskiego Magazynu Głos Seniora oraz Ogólnopolskiej Karty Seniora, a także programu Gmina Przyjazna Seniorom. W Ośrodku Pomocy Społecznej wydawane są Karty mieszkańcom Gminy Andrychów, którzy ukończyli 60 rok życia. Na podstawie Karty Seniora osoby po 65 roku życia mogą korzystać z darmowych przejazdów komunikacją gminną. Karta jest bezpłatna, uprawnia seniorów do różnorodnych ulg i wydana została już ponad 5 100 seniorom.

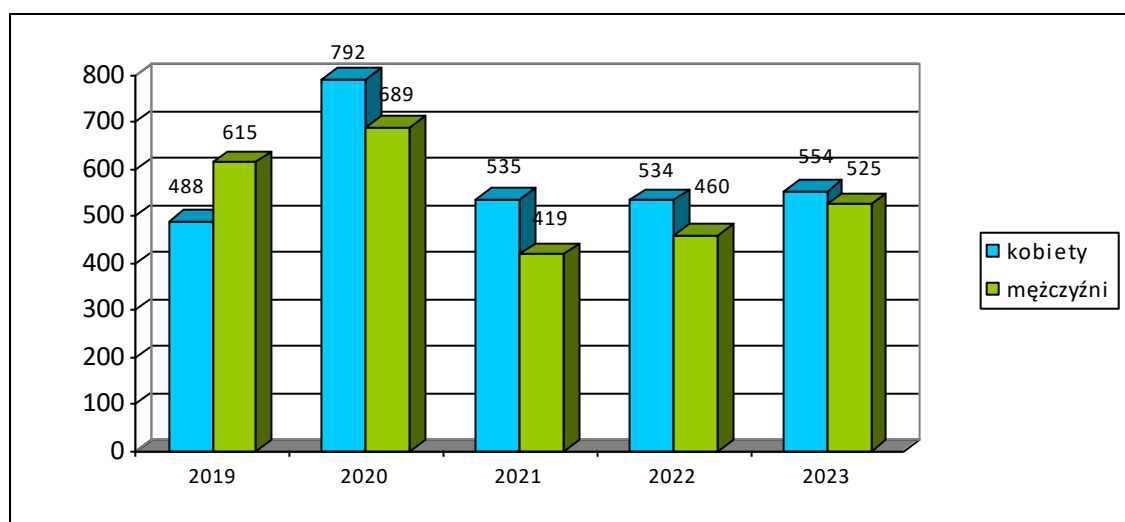
Andrychowski Klub Seniora działa w ramach struktur Ośrodka Pomocy Społecznej w Andrychowie od stycznia 2025 roku. Placówka jest ośrodkiem wsparcia działającym w formie klubu samopomocy. Klub został utworzony w ramach Modułu I programu wieloletniego „Senior+” na lata 2021-2025, współfinansowanego ze środków budżetu państwa i mieści się w budynku przy ul. Metalowców 10 w Andrychowie. Terenem działania Klubu jest Gmina Andrychów. Celem działania placówki jest aktywizacja społeczna, integracja, włączanie społeczne osób starszych do społeczności lokalnej, organizacja wspólnego spędzania czasu wolnego przez seniorów oraz rozwój międzypokoleniowych więzi. Oferta Klubu skierowana jest w szczególności do seniorów samotnych, wykluczonych społecznie, z ograniczonymi możliwościami ruchowymi oraz wymagających wsparcia fizycznego i psychicznego i obejmuje działania opiekuńcze, aktywizujące, ruchowe, edukacyjne, kulturalne, rekreacyjne oraz prozdrowotne. W zajęciach Klubu może uczestniczyć jednocześnie 15-20 osób w wieku 60 lat i więcej.

2.17 Gmina Andrychów wobec pandemii COVID-19

Pandemia COVID-19, która rozpoczęła się na początku 2020 roku, miała ogromny wpływ na życie codzienne mieszkańców Polski oraz na funkcjonowanie samorządów, w tym gmin. Wprowadzone ograniczenia sanitarne, konieczność dystansowania społecznego i obawa o zdrowie sprawiły, że życie społeczne, edukacja, opieka zdrowotna i gospodarka uległy gwałtownym zmianom. Skutki pandemii były odczuwalne w wielu obszarach – od finansów, przez edukację i pomoc społeczną, aż po organizację pracy urzędów. Konsekwencje pojawienia się wirusa SARS-CoV-2 spowodowały konieczność zredefiniowania zaplanowanych działań. Skutki ekonomiczne, gospodarcze i społeczne pandemii będą dostrzegalne w dłuższej perspektywie czasowej. Niosą ze sobą nowe wyzwania dla polityki lokalnej. Pandemia wygenerowała nowe ryzyka socjalne takie jak np. rozwarstwienie społeczne pociągające za sobą ryzyko wzrostu liczby osób wykluczonych ze społeczeństwa, zwiększenie skali ubóstwa, ujawnianie się nowych konfliktów społecznych, wzrost zachowań indywidualistycznych w miejsce zachowań wspólnotowych, wpływających negatywnie na jakość

kapitału społecznego i więzi społecznych, czy problemy związane z odosobnieniem. Pandemiczna rzeczywistość wyraźniej zarysowała samotność seniorów, przemoc w rodzinach, cyberprzemoc, uzależnienia behawioralne (głównie od Internetu), pojawiły się problemy psychiczne wynikające z izolacji. Skutki pandemii to także groźba utraty pracy, a co za tym idzie prowadzące do ubóstwa zmniejszenie lub utrata dochodów osób i rodzin, pogorszenie stanu zdrowia z uwagi na utrudnienia w dostępie do lekarzy, w tym specjalistów (zarówno rzeczywiste, jak i wynikające z lęku pacjentów). Jak przedstawia poniższy wykres w roku 2020 nastąpił wzrost liczby osób bezrobotnych w Gminie Andrychów. Sytuacja ta zaczęła się stabilizować w latach kolejnych.

Wykres. 31 Liczba osób bezrobotnych w Gminie Andrychów w latach 2019-2023

źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Wadowicach

W czasie pandemii COVID-19 w Gminie Andrychów podejmowano szereg działań mających na celu zarówno ograniczenie rozprzestrzeniania się wirusa, jak i łagodzenie jego negatywnych skutków społecznych i gospodarczych. Na pierwszym etapie walki z pandemią najważniejsze było zapewnienie bezpieczeństwa sanitarnego – organizowano dostawy maseczek, płynów dezynfekujących i środków ochrony osobistej dla mieszkańców oraz instytucji publicznych.

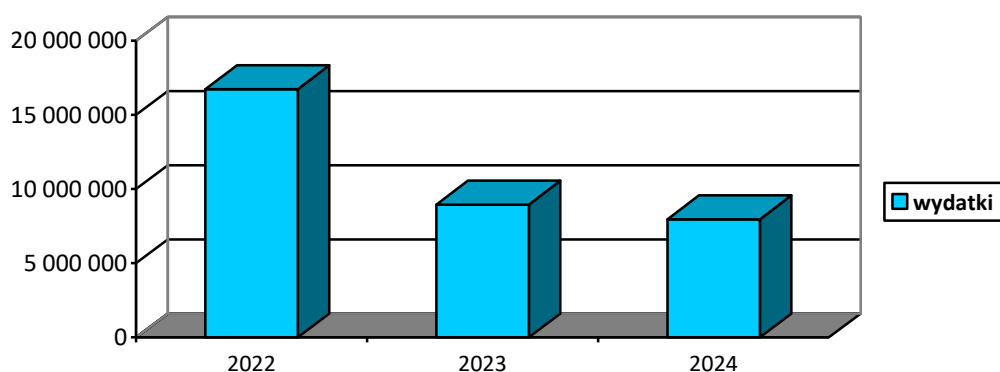
W trosce o osoby starsze i samotne, organizowano pomoc sąsiedzką, wolontariat oraz współpracę z organizacjami pozarządowymi – dostarczano zakupy, leki i ciepłe posiłki. Wspierano lokalnych przedsiębiorców, oferując ulgi w podatkach lokalnych. W sferze edukacji inwestowano w sprzęt komputerowy i dostęp do internetu, aby umożliwić zdalne nauczanie.

W miarę postępującego procesu szczepień, samorządy angażowały się w tworzenie punktów szczepień, organizację transportu dla osób, które nie mogły dotrzeć samodzielnie do punktu szczepień i promowanie akcji szczepień w lokalnych społecznościach.

Przystosowywano też usługi publiczne do nowych warunków – wiele spraw urzędowych można było załatwiać elektronicznie, a bezpośrednie wizyty w urzędach odbywały się przy zachowaniu reżimu sanitarnego.

W 2022r. Gmina otrzymała środki w ramach Funduszu przeciwdziałania Covid 19.

Wykres 32 Wydatki na realizację zadań finansowanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID

Źródło: sprawozdania z wykonania budżetu Gminy Andrychów

W związku z wprowadzeniem w kraju epidemii związanej z koronawirusem Gmina Andrychów dokonała zakupu m.in. środków do dezynfekcji rąk i powierzchni, rękawiczek ochronnych, maseczek ochronnych, przyłbic, termometrów, mat biobójczych, urządzeń do dezynfekcji rąk i pomiaru temperatury, pulsoksymetrów, metalowych słupków do wydzielenia bezpiecznych stref, ozonatorów, lamp UVC. Dokonano montażu szklanych przegród przy stanowiskach bezpośredniej obsługi klienta w Urzędzie i jednostkach, przeprowadzono odkażanie pomieszczeń w Urzędzie Miejskim oraz przystanków autobusowych na terenie Gminy Andrychów. Dodatkowo m.in:

- a) sfinansowano transport osób mających trudności w samodzielnym dotarciu do punktów szczepień przeciwko wirusowi SARS-CoV-2, w tym osób niepełnosprawnych,
 - b) zakupiono wyposażenie i sprzęt do Gminnego Punktu Szczepień Powszechnych,
 - c) sfinansowano projekt pn.: „Laboratoria przyszłości”, którego celem było wsparcie wszystkich szkół podstawowych w budowaniu wśród uczniów kompetencji kreatywnych i technicznych.
- W ramach programu szkoły otrzymały od państwa wsparcie finansowe na zakup wyposażenia technicznego niezbędnego do rozwoju umiejętności praktycznych wśród dzieci i młodzieży,

- d) sfinansowano realizację programu pn.: „Wspieraj Seniora”, który obejmował m.in. pomoc w zakupie artykułów pierwszej potrzeby oraz dostawę tych artykułów do domu,
- e) sfinansowano wypłatę dodatku węglowego oraz dodatku dla innych źródeł ciepła,
- f) przeznaczono środki na realizację Programu „Korpus Wsparcia Seniorów” tj. sfinansowano wydruk plakatów informacyjnych, zakup opasek bezpieczeństwa dla seniorów oraz usługę całodobowej opieki nad seniorami,
- g) sfinansowano wypłatę rekompensat i dodatków związanych ze wzrostem cen energii dla podmiotów wrażliwych,
- h) sfinansowano realizację projektu pn.: „Małopolska Tarcza Antykryzysowa – Pakiet Edukacyjny II” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020. Celem zadania było zniwelowanie wśród uczniów skutków pandemii COVID-19 poprzez wielowymiarowe wsparcie szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne w zakresie edukacyjnym i psychologicznym wspomagającym edukację i rozwój uczniów. Sfinansowano m.in. zakup pomocy dydaktycznych, materiałów biurowych, biletów wstępu do Parku Miniatur, organizację zajęć wyrównawczych, dodatkowych zajęć edukacyjnych, kół zainteresowań, pomoc psychologiczną oraz pedagogiczną.

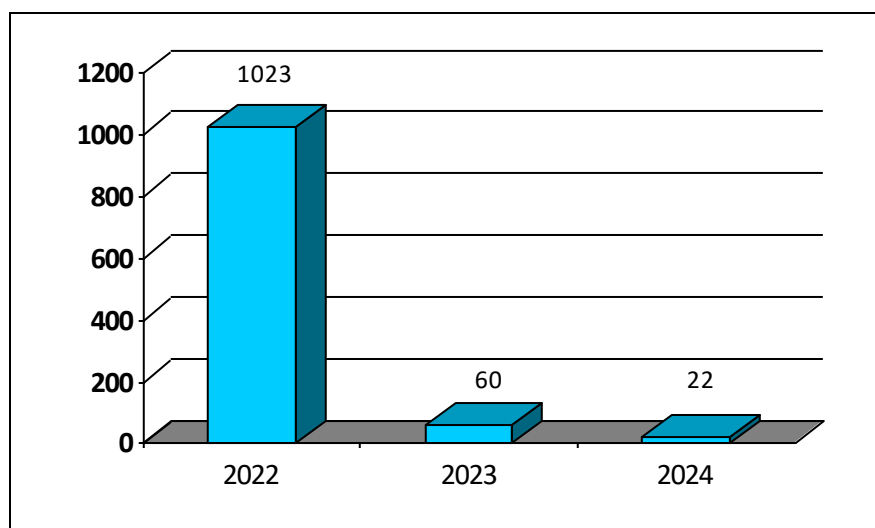
Działania podejmowane przez Gminę były często szybkie, elastyczne i dostosowane do potrzeb, co pozwoliło na skuteczniejsze ograniczanie skutków pandemii oraz budowanie solidarności i wspólnoty w trudnym czasie.

2.18 Rosyjsko-ukraiński konflikt zbrojny

Obecnie polityka socjalna naszego kraju stoi przed kolejnym wyzwaniem, jakim jest konflikt rosyjsko-ukraiński i związany z nim napływ uchodźców. Migracje wojenne mogą mieć charakter długotrwały, co będzie wpływało bezpośrednio nie tylko na migrantów, ale całe społeczeństwo polskie i wymagało korekt polityk społecznych. Kryzys wywołany przez wojnę w Ukrainie musi skłonić Polskę do modernizacji systemu usług społecznych w sposób adekwatny do nowej sytuacji. Nie wiadomo dokładnie, ile osób przebywa obecnie w Polsce w związku z kryzysem wojennym za wschodnią granicą, niemniej szacuje się, że w różnych okresach 2022 r. granicę kraju przekroczyło od 4 do 5 mln osób. Sytuacja pozostawała dynamiczna – część uchodźców podążała do innych krajów, niektórzy wracali do Ukrainy, część pozostała w Polsce. W połowie 2022 r. obywatelom Ukrainy nadano ponad 1 milion numerów PESEL. Z uwagi na niemożność określenia, jak potoczy się i rozwinie kryzys wojenny za wschodnią granicą Polski niezbędne jest tworzenie polityki migracyjnej zarówno na szczeblu krajowym, jak i lokalnym.

Liczba obywateli Ukrainy szukających schronienia przed konfliktem wojennym w Gminie Andrychów nie jest możliwa do ustalenia, bowiem nie wszyscy z nich dokonali rejestracji. Uchodźcy trafiali do prywatnych domów, znajdowali schronienie na własną rękę lub przy pomocy wolontariuszy i organizacji pozarządowych. Nikt nie meldował tych osób, ewentualnie pojedyncze przypadki. Informacją, która może być pomocna w oszacowaniu liczby uchodźców, jest liczba nadanych w gminie numerów PESEL dla obywateli Ukrainy, którzy przybyli do Polski po 24 lutym 2022 r. Zaznaczyć jednak trzeba, że nadawanie numerów PESEL nie było objęte rejonizacją, co oznacza, iż nie wszyscy, którzy złożyli wniosek o jego nadanie, zamieszkiwali na terenie Gminy Andrychów. Sytuacja była bardzo dynamiczna, część osób przebywała w miejscach zakwaterowania od marca do września, część przebywała kilka tygodni, inni przyjeżdżali na kilka dni.

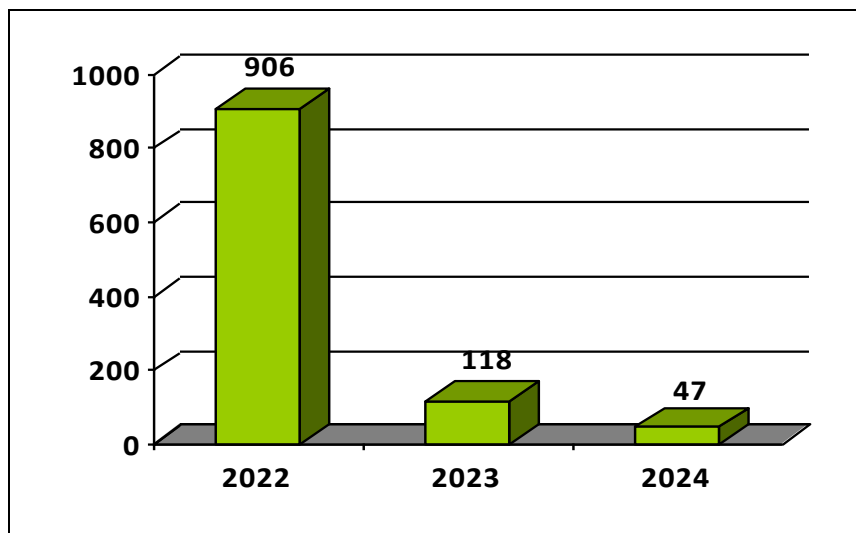
Wykres 33. Liczba nadanych numerów PESEL na podstawie przepisów ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa

Źródło: Urząd Miejski w Andrychowie

Wśród podstawowych wyzwań przed jakimi stanęły władze Gminy Andrychów było przede wszystkim zapewnienie obywatelom Ukrainy lokum, żywności i dostępu do opieki zdrowotnej, edukacji i rynku pracy. Na mocy ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa osoby, które udzielały ukraińskim uchodźcom schronienia w swoich mieszkaniach lub domach, mogły liczyć na rekompensatę pieniężną (40 zł za osobę dziennie). Świadczenie obejmowało dofinansowanie do zakwaterowania łącznie z wyżywieniem.

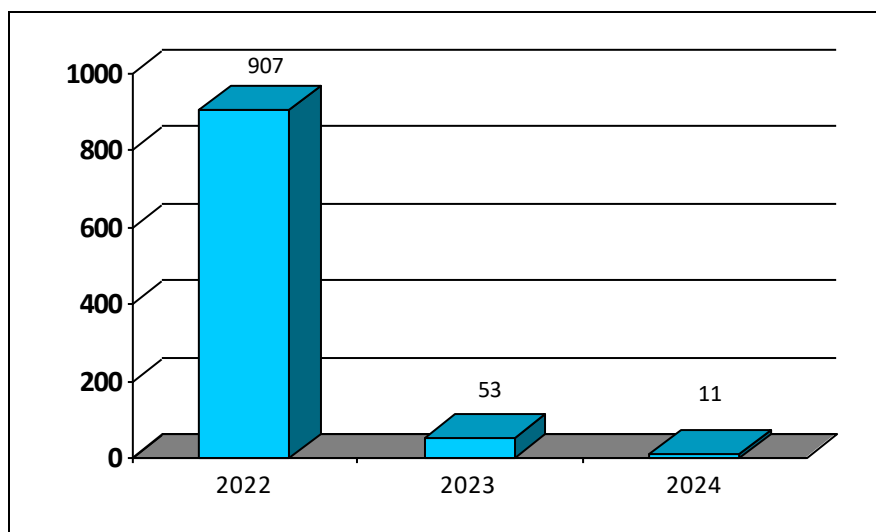
Wykres 34 Liczba osób, którym zapewniono zakwaterowanie i wyżywienie w związku z konfliktem zbrojnym w Ukrainie

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej Andrychowie.

Obywatele Ukrainy, którzy wjechali legalnie bezpośrednio z terytorium Ukrainy na terytorium Polski od dnia 24 lutego 2022 r. i zostali wpisani do rejestru PESEL mogli ubiegać się o świadczenie w wysokości 300,00 zł, przeznaczone w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe. W latach 2022- 2024 z pomocy w tej formie skorzystało 971 osób na łączną kwotę 291 300 zł.

Wykres 35 Liczba osób, która otrzymała jednorazowe świadczenie po opuszczeniu Ukrainy, w związku z konfliktem zbrojnym

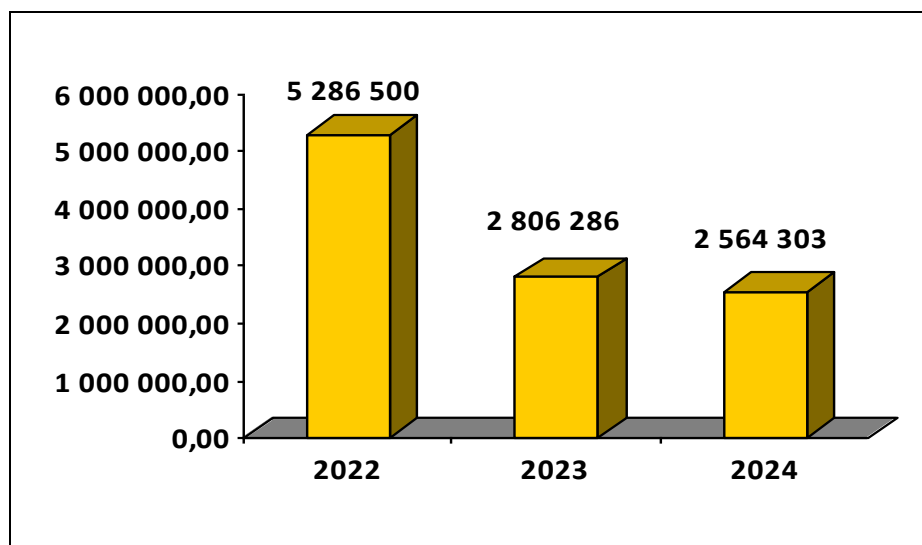

Źródło: dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Andrychowie

Z upływem czasu pojawiały się kolejne wyzwania dla Gminy, m.in. konieczność świadczenia pomocy psychologicznej osobom w traumie, pomoc finansowa, czy potrzeba integracji oraz zapobieganie konfliktom migranckim, w tym agresji na tle narodowościowym. W związku z pobytem uchodźców na terenie gminy, pojawiły się potrzeby związane z opieką psychologiczną dla ludzi, którzy przejawiali objawy zespołu stresu pourazowego, potrzebnymi byli tłumacze języka ukraińskiego i rosyjskiego. Część uchodźców wykazywała chęć podjęcia pracy oraz samodzielnego wynajęcia mieszkań, oczekując w tym zakresie pomocy logistycznej.

W Banku Gospodarstwa Krajowego utworzono Fundusz Pomocy, w celu finansowania lub dofinansowania realizacji zadań na rzecz pomocy Ukrainie, w szczególności obywatelom Ukrainy dotkniętym konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy, w tym zadań realizowanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jak i poza nią, a także realizacji zadań związanych z bezpieczeństwem żywnościowym kraju w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy.

Wykres 36 Wydatki Gminy Andrychów w ramach Funduszu Pomocy

Źródło: dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Andrychowie

W Gminie Andrychów z Funduszu Pomocy finansuje się m.in.:

- 1) nieodpłatne wykonanie fotografii do wniosku o nadanie numeru PESEL dla obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa,
- 2) koszty obsługi zadania związanego z nadawaniem numeru PESEL dla obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa,
- 3) koszty obsługi Profilu Zaufanego wydawanego obywatelom Ukrainy,

- 4) zwrot kosztów związanych z zakwaterowaniem i wyżywieniem osób przybyłych z terenu Ukrainy objętych konfliktem – środki z Powiatu Wadowickiego,
- 5) pomoc finansową dla obwodu Czerniowieckiego w Ukrainie w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa,
- 6) wydatki związane z zapewnieniem zbiorowego zakwaterowania i wyżywienia dla uchodźców z Ukrainy
- 7) zakup m.in. leków i żywności dla uchodźców z Ukrainy,
- 8) tłumaczenia dokumentów i umów związanych z przekazaniem samochodu na teren Ukrainy,
- 9) dodatkowe zadania oświatowe związane z kształceniem, wychowaniem i opieką nad dziećmi i uczniami będącymi obywatelami Ukrainy.
- 10) świadczenia rodzinne oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego,
- 11) stypendia dla dzieci z Ukrainy
- 12) wyposażenie szkół w podręczniki oraz materiały edukacyjne i ćwiczeniowe dla uczniów będących obywatelami Ukrainy,
- 13) posiłki dla dzieci i młodzieży - obywateli Ukrainy – przebywających w placówkach szkolnych i przedszkolnych oraz zasiłki celowe na zapewnienie posiłku.

Dodatkowo w Gminie Andrychów w związku z wybuchem konfliktu zbrojnego na Ukrainie:

- a) uruchomiono punkt konsultacyjny pomocy dla Ukraińców,
- b) organizowano zbiórki darów,
- c) uruchomiono Punkt przyjmowania i wydawania artykułów spożywczych i środków czystości dla potrzebujących,
- d) uruchomiono Punkt przyjmowania i wydawania odzieży, obuwia oraz innych tekstyliów dla potrzebujących,
- e) organizowano kursy języka polskiego,
- f) organizowano spotkania integracyjne

2.19 Kryzys gospodarczy

Kryzys gospodarczy, który uderzył w Polskę od 2022 roku, był wynikiem splotu wielu czynników zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych. Jednym z głównych impulsów do pogorszenia sytuacji gospodarczej była rosyjska inwazja na Ukrainę, która rozpoczęła się w lutym 2022 roku. Wojna ta zakłóciła łańcuchy dostaw, zwiększyła niepewność geopolityczną i doprowadziła do gwałtownego wzrostu cen surowców energetycznych, w tym gazu i ropy naftowej. Polska, jako kraj silnie uzależniony od importu surowców energetycznych, odczuła te skutki wyjątkowo dotkliwie.

Dodatkowo, skutki pandemii COVID-19 nadal ciążyły na gospodarce. Wysokie wydatki publiczne z lat 2020–2021, przeznaczone na ratowanie miejsc pracy i wsparcie przedsiębiorstw, przyczyniły się do wzrostu deficytu budżetowego i inflacji. Presję inflacyjną wzmagały także rosnące koszty pracy oraz wzrost cen żywności, wynikający zarówno z globalnych tendencji, jak i lokalnych problemów rolniczych.

Inflacja w Polsce w 2022 roku osiągnęła dwucyfrowe wartości – momentami przekraczała nawet 18%. Miało to bezpośredni wpływ na siłę nabywczą obywateli – realne dochody spadały, oszczędności traciły na wartości, a koszty życia rosły w szybkim tempie. Wzrosły raty kredytów, szczególnie hipotecznych, ponieważ Narodowy Bank Polski (NBP) odpowiedział na inflację serią podwyżek stóp procentowych. Z jednej strony miało to na celu ograniczenie popytu i schłodzenie gospodarki, z drugiej – uderzyło to w budżety domowe wielu rodzin zadłużonych w złotych.

Rząd, próbując łagodzić skutki kryzysu, wdrożył szereg działań mających na celu wsparcie obywateli. Jednym z kluczowych instrumentów była tzw. Tarcza Antyinflacyjna, która obejmowała m.in. czasowe obniżki stawek VAT na podstawowe produkty, takie jak paliwa, energia elektryczna, gaz i żywność. Celem było zmniejszenie bezpośrednich kosztów życia dla obywateli. Ponadto, wprowadzono dopłaty do węgla oraz dodatki osłonowe dla gospodarstw domowych o niższych dochodach, mające pomóc w pokryciu rosnących rachunków za ogrzewanie i energię.

Wsparcie mieszkańców Gminy w tym okresie obejmowało m.in.:

- 1) wypłatę **dotatku osłonowego**, który miał na celu zniwelowanie kosztów energii, gazu i żywności dla gospodarstw domowych – w 2022r. dla 7720 gospodarstw domowych na łączną kwotę: 3 220 904,42 zł, w 2024 wypłacono 1702 dodatków osłonowych na kwotę: 655 037,12 zł,
- 2) Wypłatę **dotatku węglowego**, który miał na celu zmniejszenie obciążenia finansowego, związanego z drastycznym wzrostem cen węgla wywołanym przez wojnę w Ukrainie – w 2022r. przyznano 4 566 dodatków, na łączną kwotę 13 689 000,00 zł,
- 3) Wypłatę **dotatku na inne źródła ciepła dla gospodarstw domowych**- w 2022r. przyznano dodatek dla 288 gospodarstw domowych na kwotę 473 497,66 zł,
- 4) Wypłatę **dotatku elektrycznego**, którego celem było przede wszystkim wsparcie gospodarstw domowych w sfinansowaniu kosztów związanych z zakupem energii – od dnia 1 grudnia 2022 r. do dnia 1 lutego 2023 wypłacono 37 dodatków na kwotę 44 500,00 zł.,
- 5) zakup **paliwa stałego z przeznaczeniem dla gospodarstw domowych**, znajdujących się na terenie Gminy Andrychów –W ramach zakupu preferencyjnego wydano 638 wniosków, osobom fizycznym w gospodarstwie domowym którzy otrzymali dodatek węglowy,
- 6) **refundacja podatku Vat** w związku z wejściem w życie Ustawy z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku gazu (Dz. U. poz. 2687 z późn. zm.) - w 2023r. dokonano 338 informacji przyznających Refundację podatku VAT na kwotę 48 234,41 zł, a w 2024r. 140 informacji przyznających Refundację podatku VAT na kwotę 65 008,71 zł.
- 7) Wypłatę **bonu energetycznego**, którego celem bonu było złagodzenie skutków wzrostu cen energii elektrycznej. W 2024r. wypłacono 2092 bony na kwotę: 839 495,26 zł.

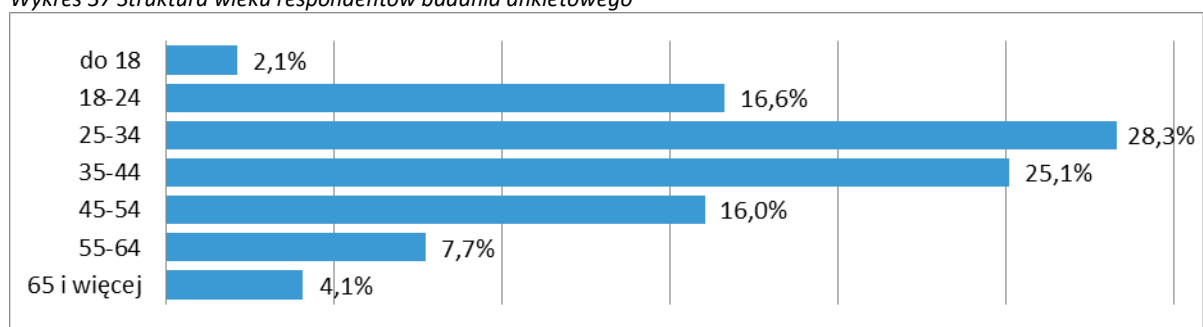
Inflacja długo utrzymywała się na wysokim poziomie, a skutki kryzysu były odczuwalne w wielu sektorach – od budownictwa po handel detaliczny.

2.20. Diagnoza problemów społecznych w ujęciu ankietowym

Wraz z rozpoczęciem prac nad aktualizacją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Andrychów przeprowadzono badanie ankietowe wśród mieszkańców gminy. Badanie służyło identyfikacji, przyczyn i skali występowania problemów społecznych, określeniu deficytów usług społecznych na terenie Gminy, a także poczucia sprawczości jej mieszkańców oraz poziomu życia jaki prowadzą rodziny zamieszkujące Gminę. W wyznaczonym terminie do Ośrodka Pomocy Społecznej wpłynęło 661 ankiet. Wśród respondentów było 337 kobiet (51%) i 324 mężczyzn (49%).

Struktura wiekowa respondentów przedstawiała się następująco:

Wykres 37 Struktura wieku respondentów badania ankietowego

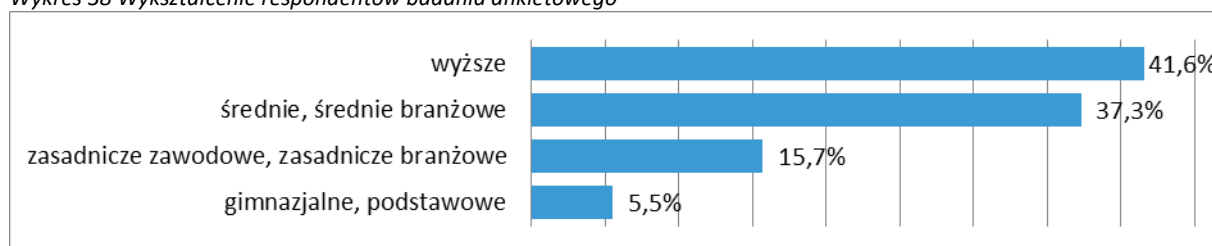

ródło: opracowanie własne

Najliczniejszą grupę ankietowanych stanowiły osoby w wieku 25-34 lata 28,3% (187 osób), najmniej liczną osoby do 18 roku życia 2,1% (14 osób).

Osoby ankietowane w większości posiadały wykształcenie wyższe 41,6% (273 osoby). Najmniej liczną grupę stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym 5,5% (36 osób). Poniższy wykres obrazuje wykształcenie respondentów badania ankietowego.

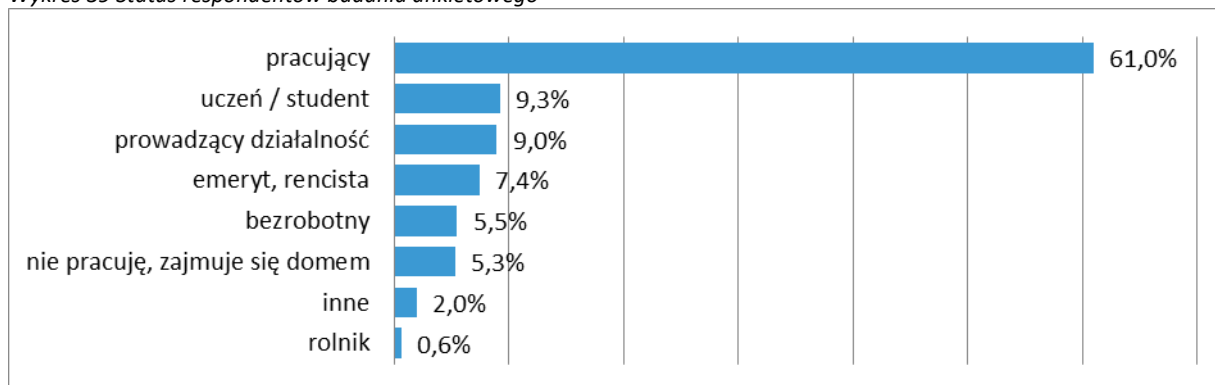
Wykres 38 Wykształcenie respondentów badania ankietowego

źródło: opracowanie własne

Najliczniejszą grupę ankietowanych stanowiły osoby pracujące 61% (402 osoby), najmniej liczną rolnicy 0,6% (4 osoby). 9,3% uczniów/studentów wzięło udział w badaniu. 9% z pośród respondentów prowadzi działalność gospodarczą, natomiast 7,4% jest emerytami/rencistami. 5,5% jest osobami bezrobotnymi, natomiast 5,3% badanych nie pracuje/zajmuje się domem. Przedstawia to poniższy wykres.

Wykres 39 Status respondentów badania ankietowego

źródło: opracowanie własne

Cztery pytania ankietowe dotyczyły oceny sytuacji społecznej w Gminie Andrychów. Poniżej szczegółowa analiza odpowiedzi respondentów.

Pytanie 1

Z poniższego katalogu problemów społecznych, proszę wskazać te, które Pani/Pana zdaniem w istotny sposób dotyczą Gminy Andrychów: (można wskazać dowolną liczbę odpowiedzi)

1. alkoholizm
2. narkomania
3. ubóstwo
4. bezdomność
5. duża liczba osób bezrobotnych
6. przemoc w rodzinie

Do problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców Gminy respondenci zaliczyli alkoholizm (54,7%), a następnie wandalizm/niszczenie mienia publicznego (53,3%) i zaśmiecanie okolicy (45,3%). Respondenci uwagę zwrócili na problem starzenia się społeczności (37,5%), dużą liczbę bezrobotnych (33,5%) oraz problem biedy (24,9%) i ubóstwa (23,3%). Badani zasygnalizowali również problem narkomanii (19%) oraz bezdomności (17,8%) i przestępczości nieletnich (16,3%). Wskazany został również problem przemocy domowej (13,4%) oraz przestępczości (11,9%).

Wykres 40 Problemy najczęściej dotykające mieszkańców Gminy

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

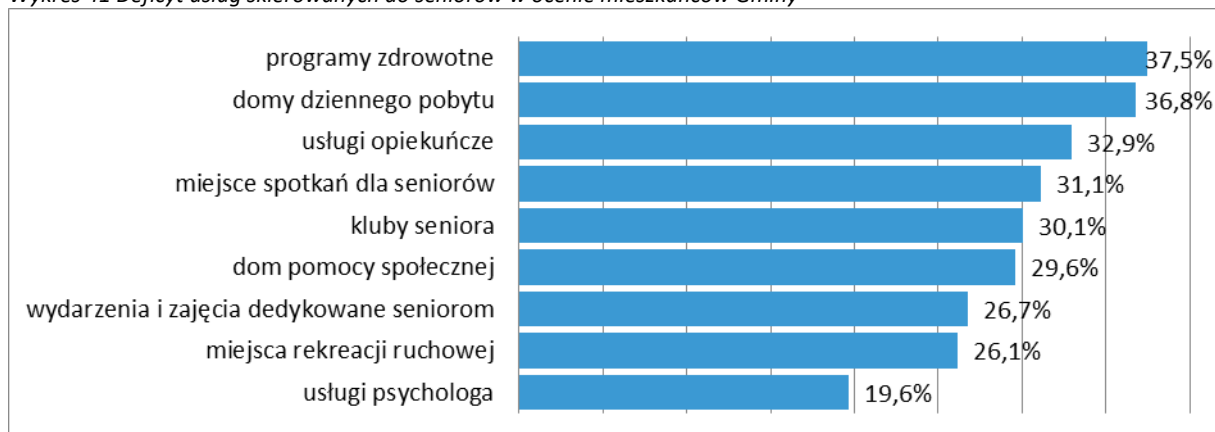
Pytanie 2

Jakich Pani/Pana zdaniem usług skierowanych do seniorów brakuje w Gminie Andrychów? (można wskazać dowolną ilość odpowiedzi)

1. usługi opiekuńcze	7. miejsca rekreacji ruchowej
2. dom pomocy społecznej	8. wydarzenia i zajęcia dedykowane seniorom
3. domy dziennego pobytu	9. miejsce spotkań seniorów
4. kluby seniora	10. inne, jakie?.....
5. programy zdrowotne	
6. usługi psychologa	

Respondenci uważają, że na terenie Gminy najbardziej brakuje programów zdrowotnych skierowanych do seniorów (37,5% badanych respondentów). 36,8% badanych uważa, że brak jest dziennego domu pobytu. 32,9% badanych twierdzi, że niezbędne są usługi opiekuńcze. 31,1% uważa, że brakuje miejsca spotkań seniorów, natomiast 30,1% badanych uważa, że należy utworzyć kluby seniora. Zdaniem 29,6% respondentów brakuje domów pomocy społecznej, natomiast 26,7% uważa, że brak na terenie Gminy zajęć dedykowanych seniorom. 26,1% sugeruje brak miejsca rekreacji ruchowej, natomiast 19,6% twierdzi, że potrzebne byłyby usługi psychologa.

Wykres 41 Deficyt usług skierowanych do seniorów w ocenie mieszkańców Gminy

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

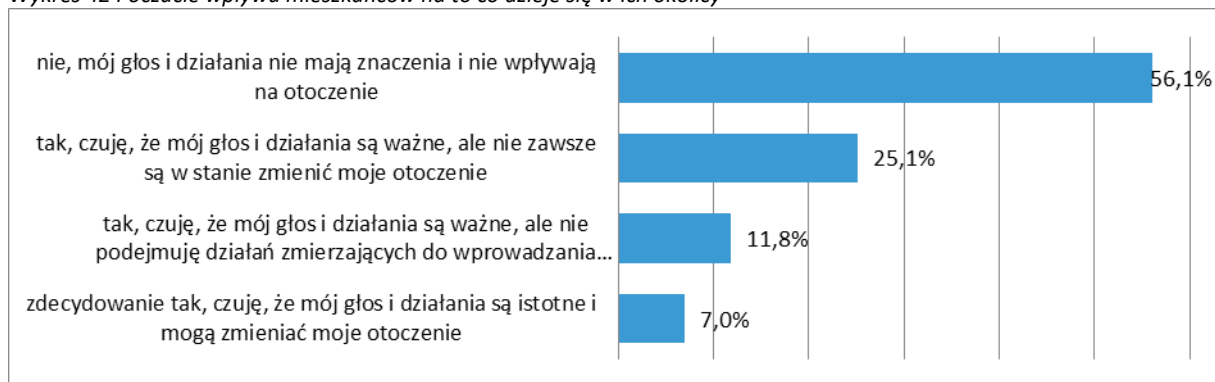
Pytanie 3

Czy uważa Pan(i), że ma Pan(i) realny wpływ na to, co dzieje się w Pani/Pana najbliższym otoczeniu (dzielnicy, miejscowości)?

1. zdecydowanie tak, czuję, że mój głos i działania są istotne i mogą zmieniać moje otoczenie
2. tak, czuję, że mój głos i działania są ważne, ale nie zawsze są w stanie zmienić moje otoczenie
3. tak, czuję, że mój głos i działania są ważne, ale nie podejmuję działań zmierzających do wprowadzania zmian w otoczeniu
4. nie, mój głos i działania nie mają znaczenia i nie wpływają na otoczenie

Na powyższe pytanie aż 56,1% respondentów odpowiedziało, że ich głos i działania nie mają znaczenia i nie wpływają na otoczenie. 21,1 % respondentów czuje, że ich głos i działania są ważne, ale nie zawsze są w stanie zmienić swoje otoczenie. 11,8% badanych czuje, że ich głos i działania są ważne, ale nie podejmują działań zmierzających do wprowadzenia zmian w otoczeniu, natomiast 7% badanych uważa, że zdecydowanie czuje, że ich głos i działania są istotne i mogą zmieniać otoczenie.

Wykres 42 Poczucie wpływu mieszkańców na to co dzieje się w ich okolicy

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Pytanie 4

Które z wymienionych określeń najlepiej charakteryzuje sposób gospodarowania pieniędzmi w Pana(i) gospodarstwie domowym?

1. żyjemy bardzo biednie – nie starcza nam (mi) nawet na podstawowe potrzeby
2. żyjemy skromnie – musimy na co dzień oszczędnie gospodarować
3. żyjemy średnio – starcza nam na co dzień, ale musimy oszczędzać na poważniejsze zakupy
4. żyjemy dobrze – starcza nam na wiele bez specjalnego oszczędzania
5. żyjemy bardzo dobrze – mogę (możemy) sobie pozwolić na pewien luksus

Mieszkańcy Gminy określają w większości swój poziom życia „żyjemy średnio- starcza nam na co dzień, ale musimy oszczędzać na poważniejsze zakupy” (52,7%). 21,5% mieszkańców twierdzi, że „żyje im się dobrze- starcza nam na wiele bez specjalnego oszczędzania”. 18,5% respondentów scharakteryzowało swój sposób gospodarowania pieniędzmi, jako „żyjemy skromnie- musimy na co dzień oszczędnie gospodarować”. 3,9 % badanych określiło, że „żyje im się bardzo dobrze- możemy sobie pozwolić na pewien luksus”, natomiast 3,3% respondentów określa swój sposób gospodarowania pieniędzmi jako „żyjemy bardzo biednie -nie starcza nam nawet na podstawowe potrzeby”.

Wykres 43 Określenie sposobu gospodarowania pieniędzmi mieszkańców Gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

2.21. Analiza SWOT

W ramach diagnozy dokonanej na potrzeby niniejszego dokumentu przeprowadzono również analizę SWOT. Umożliwiła ona identyfikację mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją, pomagając jednocześnie usystematyzować zgromadzoną dotychczas wiedzę.

Uzyskane wyniki diagnozy problemów społecznych, posłużyły do opracowania, aktualizacji założeń polityki społecznej Gminy Andrychów na najbliższe lata. Zostały one przedstawione w Strategii i zawierają działania, które powinny przyczynić się do zminimalizowania problemów społecznych występujących w Gminie. Działania te są wyznaczone w następujących obszarach:

OBSZAR PRIORYTETOWY I	WSPARCIE OSÓB STARSZYCH, NIESAMODZIELNYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH
OBSZAR PRIORYTETOWY II	PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU I WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU
OBSZAR PRIORYTETOWY III	PODNIESIENIE POZIOMU BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO W GMINIE

Analiza SWOT, jako narzędzie pomocnicze pozwoli na pogłębioną ocenę otoczenia planowanych w przedmiotowej strategii kierunków działań. Z oczywistych względów posłuży uporządkowaniu informacji mających kluczowe znaczenie dla polityki społecznej Gminy Andrychów.

Zastosowana technika analityczna SWOT oparta została na czynnikach mających wpływ na rozwój sfery społecznej pogrupowanych w cztery kategorie czynników strategicznych:

S (<i>Strengths</i>)	mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obszaru,
W (<i>Weaknesses</i>)	słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego obszaru,
O (<i>Opportunities</i>)	szanse: wszystko to co stwarza dla analizowanego obszaru szansę korzystnej zmiany,
T (<i>Threats</i>)	zagrożenia: wszystko to co stwarza dla analizowanego obszaru niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Przedstawiona poniżej analiza obejmuje wytypowane 3 obszary priorytetowe.

OBSZAR PRIORYTETOWY I WSPIERANIE OSÓB STARSZYCH, NIESAMODZIELNYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Specjalistyczna kadra Ośrodka Pomocy Społecznej w Andrychowie. • Upowszechnianie informacji wśród osób starszych, niesamodzielnych i niepełnosprawnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy. • Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym usług sąsiedzkich i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób starszych, niesamodzielnych i niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi. • Funkcjonowanie Filii Środowiskowego Domu Samopomocy w Andrychowie. • Praca asystenta osoby niepełnosprawnej na terenie Gminy Andrychów. • Działania inicjujące wolontariat na rzecz i wśród osób starszych i niepełnosprawnych. • Istnienie w gminie grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych. • Bezpłatna komunikacja gminna dla mieszkańców po 65 roku życia posiadających Kartę Seniora. • Działanie edukacyjne i aktywizujące Uniwersytetu Trzeciego Wieku. • Działania inicjujące Miejskiej Rady Seniorów. • Różnorodne działania innych organizacji pozarządowych i klubów również na rzecz seniorów. • Funkcjonowanie Koła Gospodyń Wiejskich. • Zwiększanie dostępu osób niepełnosprawnych do usługi teleopieki. • Realizacja działań prozdrowotnych na rzecz osób starszych • Funkcjonowanie Andrychowskiego Klubu Seniora 	<ul style="list-style-type: none"> • Rosnąca liczba osób w wieku poprodukcyjnym w strukturze mieszkańców Gminy • Brak programów zdrowotnych dla seniorów. • Pogłębiający się kryzys rodziny, narastający problem braku opieki nad osobami starszymi ze strony rodziny. • Niska samodzielność i inicjatywność części seniorów. • Brak Dziennego Domu Pobytu dla seniora na terenie Gminy. • Ograniczone możliwości działań w zakresie zapobiegania problemowi ubóstwa osób starszych, niesamodzielnych i niepełnosprawnych. • Starzenie się społeczeństwa. • Nie wystarczający system wsparcia dla osób starszych, niesamodzielnych i niepełnosprawnych. • Brak wystarczającej oferty zajęć skierowanej do osób niepełnosprawnych. • Niskie poczucie sprawczości wśród seniorów i osób niepełnosprawnych. • Trudności w dotarciu z ofertą do osób starszych. • Niechęć osób starszych do wychodzenia z domu i zaangażowania się w działania adresowane do nich • Brak świadomości społecznej o potrzebach osób starszych.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Dostępność dodatkowych środków, w tym współfinansowanych z EFS skierowanych do osób starszych, niesamodzielnych i niepełnosprawnych. • Możliwość uzyskania przez osoby starsze i niepełnosprawne pomocy ze strony rodziny. • Rosnąca społeczna akceptacja osób niepełnosprawnych. • Istnienie w regionie organizacji pozarządowych działających na rzecz seniorów. • Poszerzanie działań podnoszących aktywne formy spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i osoby niepełnosprawne. • Zwiększanie wachlarza form wsparcia osób niepełnosprawnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Niskie świadczenia emerytalno-rentowe. • Zanikanie modelu rodzin wielopokoleniowych. • Niski udział osób starszych w działaniach prozdrowotnych. • Nieodpowiadająca potrzebom osób starszych infrastruktura techniczna. • Zmiany demograficzne, skutkujące wcześniejszym korzystaniem z systemu instytucjonalnego wsparcia. • Słabo rozwinięty w regionie sektor pozarządowy działający na rzecz osób starszych. • Zwiększająca się potrzeba usług opiekuńczych dla osób starszych, osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi. • Zwiększająca się liczba osób starszych wymagających całodobowej opieki. • Pogłębiające się zjawiska marginalizacji problemów i potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych.

OBSZAR PRIORYTETOWY II
PRZECIWDZIAŁANIU UBÓSTWU, BEZROBOCIU I WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Współpraca międzyinstytucjonalna na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. • Funkcjonowanie na terenie Gminy Klubu Integracji Społecznej. • Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. • Funkcjonowanie mieszkania chronionego na terenie Gminy. • Specjalistyczna kadra doświadczona w pracy z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym. • Dobra współpraca z PUP Wadowice. • Podejmowanie, przy współpracy z PUP, skutecznych działań na rzecz ograniczenia bezrobocia w gminie, m.in. organizowanie kursów i stażu umożliwiających nabycie doświadczenia zawodowego i przekwalifikowanie. • Upowszechnianie ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy. • Usługi poradnictwa zawodowego i szkoleń. • Funkcjonowanie Noclegowni dla osób bezdomnych na terenie Gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dziedziczenie marginalizacji i wykluczenia społecznego. • Ograniczona i zbyt mała liczba powstających nowych miejsc pracy. • Niewystarczająca umiejętność efektywnego zarządzania gospodarstwem domowym. • Niska współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych i bezdomnych.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Profesjonalnie przygotowana i kompetentna kadra gotowa do świadczenia usług na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem. • Dostępność dodatkowych środków, w tym współfinansowanych z EFS. • Podejmowanie działań mających na celu efektywną aktywizację społeczno-zawodową osób niepracujących wcześniej i poszukujących pracy, mających problem z samodzielnym poszukiwaniem, utrzymaniem pracy. • Aktywne poszukiwanie pracy przez bezrobotnych. • Możliwość podejmowania pracy sezonowej. • Położenie gminy sprzyjające rozwojowi sektora turystycznego; powstawanie hoteli dających miejsca pracy . • Wzmocnienie potencjału instytucji publicznych oraz rozwój aktywności i współpracy instytucji publicznych z sektorem niepublicznym w obszarze pomocy społecznej i integracji, w tym współpraca ośrodka pomocy społecznej z instytucjami rynku pracy. • Utrzymanie wsparcia materialnego dla rodzin. • Propagowanie idei wolontariatu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pogłębianie się różnic w poziomie życia ludności. • Nasilanie się negatywnych społecznych skutków wobec osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym pozostających bez pracy. • Dziedziczenie bezrobocia, ubóstwa i wykluczenia społecznego. • Odptyw ludzi w wieku produkcyjnym, w tym wysoko wykwalifikowanych. • Niekorzystne tendencje demograficzne (migracje zarobkowe, niż demograficzny). • Ograniczony potencjał inwestorów w regionie. • Brak podmiotów ekonomii społecznej w gminie. • Ograniczone możliwości znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież.

OBSZAR PRIORYTETOWY III
PODNIESIENIE POZIOMU BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO W GMINIE

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Współpraca ośrodka pomocy społecznej m.in. z placówkami oświatowymi, instytucjami kultury, organizacjami pozarządowymi w zakresie wspólnych działań na rzecz mieszkańców Gminy. • Prowadzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych. • Zapewnienie pomocy rodzinom w formie asystenta rodziny. • Prowadzenie działań aktywizujących społeczność lokalną. • Prowadzenie szerokiej i bogatej oferty edukacyjnej przez Centrum Kultury i Wypoczynku w Andrychowie. • Rozwijanie i poszerzanie dla dzieci i młodzieży oferty spędzania czasu wolnego. • Efektywna praca socjalna pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej. • Rozwój pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieci i młodzieży. • Rozwijanie opieki przedszkolnej, szkolnictwa podstawowego i ponadpodstawowego. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dysfunkcje w rodzinach wynikające w szczególności z problemów opiekuńczo-wychowawczych. • Problemy finansowe i ubóstwo części rodzin. • Występujący problem sięgania po alkohol, papierosy, narkotyki, inne używki wśród dzieci i młodzieży. • Zbyt małe zaangażowanie we współpracę służb medycznych.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększająca się świadomość rodziców, nauczycieli i sprzedawców co do zagrożeń związanych z uzależnieniami. • Pomoc w konstruktywnym rozwiązywaniu konfliktów i kryzysów w rodzinie. • Profilaktyka dzieci i młodzieży w temacie uzależnień i używek. • Prowadzenie dodatkowych zadań wspierających integrację rodziny z jej otoczeniem. • Dostępność dodatkowych środków, w tym współfinansowanych z EFS na rzecz dzieci i rodzin. • Rosnąca liczba wolontariuszy wśród dzieci i młodzieży. • Poszerzanie działań pomocowych dla rodzin, dzieci i młodzieży. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kryzys rodziny i jej roli w życiu społecznym. • Zaburzona komunikacja w relacjach w rodzinie. • Zjawisko „eurosieroctwa” . • Demoralizacja dzieci i młodzieży. • Brak jednoznacznej negacji dla zjawiska przemocy domowej • Przyzwolenie społeczne na alkohol. • Pogłębiający się kryzys rodziny, przejmowanie funkcji rodziny przez instytucje • Konflikt zbrojny w Ukrainie

2.22. Wnioski z diagnozy

Gmina Andrychów, podobnie jak inne samorządy w Polsce, stanie wkrótce przed koniecznością zmierzenia się z nowymi problemami wynikającymi z uwarunkowań lokalnych, jak i wpływu zewnętrznej sytuacji społeczno- polityczno- gospodarczej. Czynnikiem zewnętrznym mającym istotny wpływ na sytuację społeczną w Gminie jest przede wszystkim starzenie się społeczeństwa Gminy, migracje – zwłaszcza ludzi młodych, niekorzystne zmiany w obszarze podstawowych wartości skutkujących rozpadem rodzin. Mając na względzie oddziaływanie i problemy globalne, lokalna polityka społeczna w Gminie musi uwzględniać narastający problem starzenia się społeczeństwa, zmiany systemu wartości, uzależnienia, zmiany w strukturze rodziny.

Uwzględniając przeprowadzoną diagnozę sytuacji społecznej w Gminie oraz skalę i znaczenie społeczne ujawniających się problemów, uwzględniając zagrożenia, ale przede wszystkim biorąc pod uwagę uwarunkowania lokalne prognozuje się:

1. występowanie izolacji i wykluczenia z życia społecznego osób starszych,
2. wzrastające potrzeby w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych w stosunku do osób starszych,
3. niewystarczająca jakość życia osób z niepełnosprawnością, występowanie sytuacji niepełnego uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym,
4. potrzebę niesienia pomocy osobom długotrwale pozostającym bez pracy,
5. utrzymywanie się niewystarczającego poziomu profilaktyki w zakresie rozwiązywania problemów przemocy oraz przeciwdziałania uzależnieniom,
6. utrzymywanie się potrzeb w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych świadczonych przez instytucje pomocy społecznej oraz organizacje pozarządowe dla rodzin,
7. występowanie zjawiska niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego, w wychowaniu dzieci,
8. występowanie osób bezrobotnych, dla których niepełnosprawność jest dodatkowym ograniczeniem w dostępie do zatrudnienia,
9. utrzymywanie się potrzeb w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych w stosunku do osób z niepełnosprawnością i ich rodzin,
10. utrzymywanie się zapotrzebowania na nowe lub unowocześnione usługi świadczone przez przygotowane do tego podmioty sektora pozarządowego osobom oraz rodzinom,
11. występowanie potrzeb wymagających rozwiązań innowacyjnych dla obszaru polityki społecznej,
12. wzrost aktywności społecznej mieszkańców.

Przedstawione powyżej prognozy pozwalają zdefiniować strategię, która powinna być zrealizowana, aby ograniczyć skutki różnorodnych zagrożeń mieszkańców Gminy.

Proponowana strategia będzie obejmować osiągnięcie celów nastawionych na eliminację zagrożeń oraz poprawę sytuacji, która w czasie opracowywania Strategii została zidentyfikowana jako niekorzystna. Wprowadzanie zmian społecznych na terenie Gminy, poprzez realizację celów i zadań strategicznych, zaowocuje ograniczeniem skutków rozpoznanych problemów społecznych oraz poprawą jakości życia mieszkańców. Prognozuje się, że realizowane działania zaktywizują i zachęcą mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu problemów dotyczących społeczność lokalną. Wdrożenie strategii spowoduje między innymi:

1. poprawę jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych,
2. poprawę bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców Gminy oraz poprawę warunków ich życia,
3. zmniejszenie zjawiska przemocy domowej,
4. zmniejszenie rozmiaru problemu uzależnień w Gminie,
5. stworzenie dogodnych warunków rozwoju dzieci i młodzieży.

Osiągnięcie prognozowanych zmian będzie możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie Gminy, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej.

III. REALIZACJA STRATEGII

3.1. Misja i wizja Strategii

Podsumowując przeprowadzoną diagnozę problemów społecznych Gminy Andrychów oraz biorąc pod uwagę analizę sytuacji społecznej, identyfikację obszarów problemowych, wnioski i prognozy dotyczące problemów społecznych zdefiniowano koncepcję strategiczną ukierunkowaną na rozwiązywanie problemów społecznych zidentyfikowanych na obszarze Gminy Andrychów. Na tej podstawie zdefiniowano MISJĘ Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych:

MISJA Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych:

„Gmina Andrychów jako miejsce przyjazne, podnoszące poziom i jakość życia mieszkańców, sprzyjające integracji społecznej, rozwojowi i aktywności społeczno- zawodowej i edukacyjnej mieszkańców”

Powyższa misja ma urzeczywistniać zaproponowane rozwiązania, które będą wdrażane przy współpracy z lokalnymi partnerami, jak również będzie służyć eliminacji negatywnych zjawisk społecznych.

Komplementarna względem misji jest WIZJA społecznej sfery rozwoju Gminy w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, która formułowana jest następująco:

WIZJA Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych:

„Gmina Andrychów oferująca wysoką jakość usług społecznych, przeciwdziałająca wykluczeniu społecznemu i zaspokajająca potrzeby mieszkańców”

Tak sformułowana wizja za największe wyzwanie uznaje wspomaganie potrzebujących i zagrożonych wykluczeniem społecznym, zakłada stworzenie wielopłaszczyznowego i zintegrowanego systemu wsparcia, który zachęca do wprowadzania nowych rozwiązań wspomagających rozwój polityki społecznej Gminy.

Przepisy ustawy o pomocy społecznej nakreślają działania instytucji społecznych w wymiarze ogólnym. Koncentrując się na uwarunkowaniach i możliwościach lokalnych Gminy Andrychów można nakreślić cele trafiając w bezpośrednie potrzeby mieszkańców Gminy. Przede wszystkim, należy się

skupić na konieczności zaspokojenia niezbędnych potrzeb osób i rodzin oraz umożliwić im bytowanie w warunkach odpowiadających godności człowieka doprowadzając do możliwie pełnego usamodzielnienia oraz ich integracji ze środowiskiem lokalnym. Kolejnym czynnikiem jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzania trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia oraz zapobieganie powstawania takim sytuacjom.

Wypełnienie powyżej sformułowanej misji i wizji wymaga wdrożenia wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań. Zostały one przedstawione poniżej.

3.2. Cele strategiczne, operacyjne, kierunki działań

Dla każdego z obszarów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Andrychów na lata 2021-2027 określony został cel strategiczny, przypisane mu cele operacyjne oraz zespół kierunków działań. Wszystkie cele wynikają bezpośrednio z diagnozy sytuacji społecznej i przeprowadzonej analizy SWOT.

OBSZAR PRIORYTETOWY I

WSPARCIE OSÓB STARSZYCH, NIESAMODZIELNYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Starzenie się społeczeństwa staje się problemem powszechnym we współczesnym świecie. Rola i pozycja człowieka starego w nowoczesnym, zmodernizowanym społeczeństwie bardzo się zmieniła. Trzeba pamiętać, że starzenie się jest procesem, dlatego nie powinien to być okres nagłego wycofania się z życia społecznego, kulturalnego i towarzyskiego, ponieważ może to spowodować osamotnienie i izolację. Niepełnosprawność jest zjawiskiem wielopłaszczyznowym należy jednak uwzględnić w nim kontekst psychologiczny i społeczny. Stworzenie spójnego programu pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym poprawi ich sytuację. W związku z tym, należy skoncentrować szczególną uwagę na przeciwdziałaniu izolacji, osamotnieniu osób starszych i osób niepełnosprawnych.

Miejska Rada Seniorów została powołana w 2015 roku w celu zapewnienia seniorom wpływu na sprawy dotyczące społeczności lokalnej, jej zadaniem jest reprezentowanie interesów seniorów wobec samorządu Gminy Andrychów. Rada ma charakter inicjatywny, doradczy i konsultacyjny, współpracuje z organami Gminy, instytucjami, organizacjami pozarządowymi we wszystkich obszarach dotyczących osób starszych. Członkowie Rady pełnią swoją funkcję społecznie.

CEL STRATEGICZNY I

ZINTEGROWANY SYSTEM POMOCY OSOBOM STARSZYM, NIESAMODZIELNYM I NIEPEŁNOSPRAWNYM

CEL OPERACYJNY I.1

STWORZENIE SPRAWNEGO SYSTEMU WSPARCIA DLA OSÓB STARSZYCH, NIESAMODZIELNYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

KIERUNKI DZIAŁAŃ		REALIZATORZY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU	ŹRÓDŁA DANYCH
1.	Rozwijanie usług z zakresu profilaktyki i ochrony zdrowia oraz świadczeń socjalnych dla osób starszych, niesamodzielnych i niepełnosprawnych	OPS, NZOZ-y, samorząd gminny, NGO	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba udzielonych świadczeń – Liczba wprowadzonych usług – Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi 	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
2.	Organizowanie wsparcia psychologicznego, terapeutycznego, środowiskowego dla osób starszych, niesamodzielnych i niepełnosprawnych	OPS, samorząd gminny, WSP Andrychów, NGO	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba uczestników konsultacji i porad psychologiczno-terapeutycznych – Liczba udzielonych porad 	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
3.	Rozwój i promocja idei wolontariatu i włączenie wolontariuszy do pomocy na rzecz osób starszych, niesamodzielnych i niepełnosprawnych	OPS, Centrum Kultury i Wypoczynku, placówki oświatowe, samorząd gminny, NGO	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba wolontariuszy – Liczba osób objętych pomocą wolontariuszy 	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
4.	Stworzenie warunków dla osób starszych, niesamodzielnych i niepełnosprawnych umożliwiających im pełne uczestnictwo w życiu społecznym gminy	OPS, Centrum Kultury i Wypoczynku, placówki oświatowe, samorząd gminny, NGO	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba przeprowadzonych kampanii – Liczba materiałów promocyjnych – Liczba akcji promujących zdrowy styl życia 	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
5.	Rozwój form wsparcia mających na celu umożliwienie samodzielnego funkcjonowania osób starszych, niesamodzielnych i niepełnosprawnością w środowisku lokalnym	OPS, samorząd gminny, NGO, MRS	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba wprowadzonych usług – Liczba utworzonych podmiotów działających na rzecz osób starszych, niesamodzielnych, niepełnosprawnych – Liczba osób objętych wsparciem 	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
6.	Diagnoza i monitoring sytuacji osób starszych oraz niepełnosprawnych i ich rodzin.	MRS	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba rodzin zdiagnozowanych do wsparcia – Liczba rodzin objętych wsparciem 	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie

CEL STRATEGICZNY I

ZINTEGROWANY SYSTEM POMOCY OSOBOM STARSZYM, NIESAMODZIELNYM I NIEPEŁNOSPRAWNYM

CEL OPERACYJNY I.2

PODNOSZENIE ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZEŃSTWA O POTRZEBACH I PROBLEMACH LUDZI STARSZYCH, NIESAMODZIELNYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

KIERUNKI DZIAŁAŃ		REALIZATORZY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU	ŹRÓDŁA DANYCH
1.	Inicjowanie kampanii na rzecz podnoszenia poziomu wiedzy i społecznej akceptacji osób starszych, niesamodzielnych i niepełnosprawnych.	OPS, Centrum Kultury i Wypoczynku, NZOZ-y, samorząd gminny, NGO	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba spotkań – Liczba osób –uczestników – Liczba materiałów promocyjnych – Liczba kampanii 	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
2.	Wspieranie akcji promujących zdrowy styl życia oraz realizacja kampanii na rzecz tworzenia warunków do rozwijania aktywności fizycznej i umysłowej seniorów	OPS, Centrum Kultury i Wypoczynku, NZOZ-y, samorząd gminny, NGO	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba kampanii – Liczba zorganizowanych spotkań – Liczba osób –uczestników 	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie

CEL OPERACYJNY I.3

STWORZENIE OSOBOM STARSZYM, NIESAMODZIELNYM I NIEPEŁNOSPRAWNYM WARUNKÓW DO AKTYWNEGO UCZESTNICTWA W ŻYCIU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

KIERUNKI DZIAŁAŃ		REALIZATORZY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU	ŹRÓDŁA DANYCH
1.	Rozwijanie i promowanie oferty kulturalnej i rozrywkowej dla osób starszych, niesamodzielnych i niepełnosprawnych	OPS, Centrum Kultury i Wypoczynku, NZOZ-y, placówki oświatowe, samorząd gminny, NGO	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba rodzaju zajęć – Liczba osób w wieku podeszłym korzystających z zajęć 	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
2.	Integracja ze społeczeństwem oraz aktywne uczestnictwo w realizacji programów mających bezpośredni wpływ na warunki życia seniorów, osób niesamodzielnych i niepełnosprawnych	OPS, Centrum Kultury i Wypoczynku, NZOZ-y, placówki oświatowe, samorząd gminny, NGO	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób starszych, niesamodzielnych, niepełnosprawnych biorąca udział w aktywnej integracji 	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie

GRUPY DOCELOWE:	Seniorzy, Osoby niesamodzielne, Osoby niepełnosprawne, Rodziny osób starszych, niesamodzielnych i niepełnosprawnych, Otoczenie osób starszych, niesamodzielnych i niepełnosprawnych
TERMIN REALIZACJI:	2021 rok – 2027 rok

CEL STRATEGICZNY I**ZINTEGROWANY SYSTEM POMOCY OSOBOM STARSZYM, NIESAMODZIELNYM I NIEPEŁNOSPRAWNYM**

EFEKTY I KORZYŚCI Z REALIZACJI CELU:	<p>lepsza jakość funkcjonowania osób starszych, niesamodzielnych i niepełnosprawnych w środowisku lokalnym</p> <p>efektywniejszy udział osób starszych, niesamodzielnych i niepełnosprawnych w życiu społecznym wyższy standard świadczonych usług</p> <p>rozszerzenie współpracy instytucji i organizacji działających w zakresie pomocy osobom starszym, niesamodzielnym i niepełnosprawnym</p> <p>ograniczenie skutków starości i niepełnosprawności poprzez promocję działań profilaktycznych i podnoszenia poziomu wiedzy w społeczności lokalnej</p>
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:	<p>Budżet gminy, samorządowy, centralny</p> <p>Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych</p> <p>Fundusz Pracy</p> <p>Fundusze zewnętrzne: m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy</p> <p>organizacje pozarządowe</p> <p>sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni)</p>

OBSZAR PRIORYTETOWY II

**PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU I
WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU**

Konsekwencjami w funkcjonowaniu osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich rodzin są przede wszystkim obniżenie własnej wartości, poczucie bezsilności i beznadziejności oraz niepewności statusu społecznego, pogorszenie standardu życia, ubóstwo, izolacja społeczna, ograniczenie lub zaniechanie uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym, problem z zagospodarowaniem czasu wolnego.

Wzrost kosztów utrzymania i spadku siły nabywczej pieniądza powoduje, że osoby nie tylko bezrobotne, ale również aktywne zawodowo, w szczególności mające na utrzymaniu osoby zależne, zmuszone są do korzystania z pomocy społecznej. W szczególnie trudnej sytuacji znajdują się osoby bezrobotne, uzależnione, bezdomne, opuszczające zakład karny, mające problemy ze zdrowiem psychicznym.

Konsekwencją społeczną jest między innymi ponoszenie przez społeczeństwo kosztów świadczeń na rzecz osób bezrobotnych. W ramach rozwiązań przyczyniających się do ograniczania obszarów wykluczenia społecznego wskazane jest podejmowanie działań aktywizujących i integrujących społecznie i zawodowo wskazane grupy społeczne.

CEL STRATEGICZNY II

PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU I WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU

CEL OPERACYJNY II.1

TWORZENIE WARUNKÓW DO ROZWOJU ZAWODOWEGO ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE MARGINALIZACJI I WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU

KIERUNKI DZIAŁAŃ		REALIZATORZY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU	ŹRÓDŁA DANYCH
1.	Podjęmowanie działań zabezpieczająco-pomocowych na rzecz osób w trudnej sytuacji materialno-życiowej i ich rodzin	OPS, samorząd gminny, NGO	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba udzielonych świadczeń – Liczba udzielonych porad – Liczba osób objętych pracą socjalną 	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
2.	Wzmocnienie partnerstwa instytucji rynku pracy oraz instytucji pomocy społecznej	OPS, samorząd gminny, NGO, firmy lokalne	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba udzielonych świadczeń – Liczba wprowadzonych usług 	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
3.	Wspieranie działań i programów aktywizacji społecznej i zawodowej w pokonywaniu bezradności klientów pomocy społecznej	OPS, PUP, placówki oświatowe, samorząd gminny	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba zrealizowanych lub wspartych w realizacji programów – Liczba zorganizowanych działań promocyjnych – Liczba osób, które skorzystały z doradztwa zawodowego 	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
4.	Wspieranie działań w zakresie pomocy prawnej lub psychologicznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	OPS, PUP, NGO, samorząd gminny	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób korzystających – Liczba odbytych konsultacji 	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie

CEL OPERACYJNY II.2

WYKORZYSTANIE INSTRUMENTÓW EKONOMII SPOŁECZNEJ W PROCESIE WŁĄCZANIA OSÓB WYKLUCZONYCH NA RYNEK PRACY

KIERUNKI DZIAŁAŃ		REALIZATORZY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU	ŹRÓDŁA DANYCH
1.	Wsparcie inicjatyw partnerskich na rzecz podmiotów ekonomii społecznej	UM, OPS, PUP, NGO, samorząd gminny	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba przeprowadzonych kampanii – Liczba materiałów promocyjnych 	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
2.	Wspieranie rozwoju lokalnie funkcjonujących podmiotów ekonomii społecznej	UM, OPS, PUP, NGO, samorząd gminny	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba zorganizowanych spotkań – Liczba uczestników 	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie

CEL STRATEGICZNY II

PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU I WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU

CEL OPERACYJNY II.3

ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA SOCJALNEGO ORAZ STWARZANIE MIESZKAŃCOM GMINY WARUNKÓW DO ROZWOJU

KIERUNKI DZIAŁAŃ		REALIZATORZY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU	ŹRÓDŁA DANYCH
1.	Wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej i wymagających aktywizacji, w tym pozostających bez pracy.	OPS, PUP, NGO, samorząd gminny	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba rodzaju zajęć – Liczba osób w wieku podeszłym korzystających z zajęć 	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
2.	Podjmowanie wśród osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej działań edukacyjnych służących poprawie ich położenia oraz zapobieganiu zjawisku dziedziczenia bezrobocia i biedy	OPS, PUP, placówki oświatowe, samorząd gminny, NGO	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób objętych pracą socjalną – Liczba osób korzystających ze wsparcia specjalistów 	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
3.	Udzielanie pomocy dzieciom pochodzącym z rodzin ubogich, m.in. poprzez prowadzenie dożywiania w szkołach, pomoc stypendialną	OPS, placówki oświatowe, samorząd gminny, NGO	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba dzieci korzystających ze wsparcia – Liczba udzielonych stypendiów 	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
GRUPY DOCELOWE:		Osoby bezrobotne, Rodziny osób bezrobotnych, Środowisko osób bezrobotnych		
TERMIN REALIZACJI:		2021 rok – 2027 rok		
EFEKTY I KORZYŚCI Z REALIZACJI CELU:		Zmniejszeniem skali wykluczenia społecznego Podjęcie współpracy międzyinstytucjonalnej oraz współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie walki z bezrobociem Przeciwdziałanie powielaniu przez młodzież niepożądanych postaw społecznych Zwiększenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych		
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:		Budżet gminy, samorządowy, centralny Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Fundusz Pracy Fundusze zewnętrzne: m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy organizacje pozarządowe sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni)		

OBSZAR PRIORYTETOWY III

PODNIESIENIE POZIOMU BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO W GMINIE

Bezpieczeństwo publiczne to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie i mienie obywateli przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym zadaniem własnym gminy jest zaspakajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, w tym również zadania z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli.

CEL STRATEGICZNY III			
PODNIESIENIE POZIOMU BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO W GMINIE			
CEL OPERACYJNY III.1			
ZINTEGROWANE DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE I EDUKACYJNO- WYCHOWAWCZE			
KIERUNKI DZIAŁAŃ	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU	ŹRÓDŁA DANYCH
1. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich	Policja, straż miejska, samorząd gminny, NGO	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba prelekcji, pogadań – Liczba udzielonych porad – Liczba osób objętych wsparciem 	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
2. Podejmowanie przedsięwzięć profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych poświęconych przestępczości	Policja, straż miejska, samorząd gminny, NGO	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba prelekcji, pogadań – Liczba działań informacyjnych 	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
3. Zapewnienie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego	OPS, placówki oświatowe, samorząd gminny, Centrum Kultury i Wypoczynku	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba zrealizowanych działań – Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach 	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
4. Realizacja profilaktyki alkoholowej na terenie Gminy	OPS, NGO, samorząd gminny, placówki oświatowe	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób korzystających – Liczba odbytych konsultacji 	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
5. Przeciwdziałanie przemocy domowej	OPS, NGO, samorząd gminny, placówki oświatowe	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba działań profilaktycznych – Liczba procedur „Niebieskie Karty” 	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
GRUPY DOCELOWE:	Dzieci i młodzież, Osoby uzależnione od alkoholu i używek, Osoby mające problemy z prawem, Rodziny		
TERMIN REALIZACJI:	2021 rok – 2027 rok		
EFEKTY I KORZYŚCI Z REALIZACJI CELU:	Ograniczenie przestępczości wśród młodocianych Wzrost zasobu wiedzy mieszkańców na temat przestępczości i jej skutków Wzrost profilaktyki zapobiegania uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży		
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:	Budżet gminy, samorządowy, centralny Środki pochodzące z Funduszu Alkoholowego Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Fundusz Pracy		

	Fundusze zewnętrzne: m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy organizacje pozarządowe sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni)
--	--

3.3. Harmonogram, monitoring i ewaluacja Strategii

Harmonogram wdrażania Strategii

Zaktualizowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Andrychów na lata 2021-2027 obejmuje zasięgiem czasowym okres sześciu najbliższych lat i zakłada ciągłość w realizacji wytyczonych kierunków działań z zachowaniem wymogu wprowadzania niezbędnych zmian dostosowawczych, wynikających z aktualnej sytuacji ekonomicznej i społecznej w kolejnych latach.

Cele strategiczne wyznaczone w niniejszym opracowaniu dotyczą najistotniejszych problemów występujących w Gminie. Rozwijanie i utrzymywanie systemu pomocy wymaga zintegrowanych działań wszelkich instytucji oraz organizacji pozarządowych, wolontariuszy, jak i samych zainteresowanych.

Harmonogram wdrażania niniejszej Strategii obejmuje:

ETAP	Działanie	Termin
ETAP I	Podjęcie uchwały przez Radę Gminy Andrychów o przyjęciu do realizacji zaktualizowanej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Andrychów na lata 2021-2027	IV kwartał 2020 r.
ETAP II	Koordinacja realizacji działań objętych Strategią	2021 r. –2027 r.
ETAP III	Uzupełnianie Strategii o nowe zadania i programy	sukcesywnie wedle potrzeb w okresie wdrażania Strategii 2021 r.- 2027 r.
ETAP IV	Monitoring Strategii	na koniec I kwartału 2022 r. (za 2021 r.), 2023 r. (za 2022 r.), 2024 r. (za 2023 r.), 2025 r. (za 2024 r.), 2026 r. (za 2025 r.), 2027 r. (za 2026 r.), 2028 r. (za 2027 r.)
ETAP V	Końcowa ewaluacja Strategii	I kwartał 2028 r.

Monitoring Strategii

Realizacja zapisów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych podlega systematycznej ocenie i modyfikacji kierunków działań w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych. Corocznej

oceny stopnia zrealizowania Strategii dokonuje powołany przez Burmistrza Andrychowa zespół oceniający

Za monitoring odpowiedzialne będą podmioty wskazane jako realizatorzy poszczególnych działań w obszarach priorytetowych, natomiast podmiotem koordynującym działania i w rezultacie przedstawiającym informację o stanie realizacji Strategii będzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Andrychowie.

Co rok będzie opracowywane sprawozdanie za rok poprzedni z realizacji działań odzwierciedlające kumulatywne osiągnięcie wskaźników rozpoczynając od 2022 roku.

Końcowa ewaluacja Strategii

Raport z ewaluacji końcowej posłuży samorządowi Gminy Andrychów do oceny poziomu skuteczności rozwiązywania problemów społecznych oraz będzie pomocnym narzędziem pomagającym w podejmowaniu właściwych decyzji dotyczących kształtu polityki społecznej w Gminie w kolejnych latach.

Raport będzie opierać się o mierzalne i obserwowalne – przede wszystkim ilościowe zmienne, które zostały wykorzystane przy formułowaniu celów strategicznych. Ewaluacja końcowa umożliwi ocenę, w jakim stopniu założone cele strategiczne i działania były dobrze zaplanowane i na ile efektywnie były realizowane.

Końcowa ewaluacja Strategii pozwoli ocenić w jakim stopniu założone wartości będą zrealizowane oraz ukáže realne nakłady finansowe, co w efekcie końcowym pozwoli odpowiedzieć na pytanie - czy założone kierunki działań były odpowiednio zaplanowane.

Odgórnie kształtowana polityka w zakresie pomocy społecznej określa kierunki działania, przygotowuje koncepcje, opracowuje mechanizmy, wskazuje narzędzia, kolejno monitoruje ich wdrażanie. Jednak charakterystyka problemów społecznych jest różna jak i samo podejście do ich rozwiązywania. Każda gmina, miasto ma swoje specyficzne uwarunkowania.

Koniecznością jest ciągle przystosowywanie się do zmieniającego się otoczenia, przepisów prawnych, jak i do ciągle rosnących potrzeb i oczekiwań ze strony potencjalnych odbiorców wsparcia.

Zmiany w Strategii

Wobec potencjalnych zmian zarówno w wymiarze ogólnokrajowym, regionalnym i lokalnym, spowodowanych czynnikami zewnętrznymi i wewnętrznymi, niniejsza Strategia może ulec pewnym zmianom bądź uzupełnieniom w drodze stosownej Uchwały Rady Gminy w Andrychowie. W szczególności Strategia może zostać zmieniona czy uzupełniona na wniosek Burmistrza

lub Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Andrychowie. Przesłankami do wprowadzenia zmian mogą być wnioski lub sugestie funkcjonujących w Gminie organizacji społecznych, podmiotów gospodarczych, lub poszczególnym mieszkańców, a także podmiotów wskazanych jako realizatorzy poszczególnych działań w obszarach priorytetowych.

3.4. Ramy finansowe

Określone niniejszą Strategią cele i działania w zakresie rozwiązywania problemów społecznych wymagają określonych źródeł finansowania. Analizując obecną sytuację finansów publicznych w związku z trwającym stanem zagrożenia epidemiologicznego COVID-19 trudno jest określać konkretne założenia budżetowe na najbliższe lata realizacji Strategii tj. 2021-2027. Skuteczność działań zależy, zarówno od posiadanych środków finansowych jak i efektywności w ich dalszym pozyskiwaniu. Strategia jest podstawą skutecznego pozyskiwania środków finansowych z budżetu państwa i funduszy Unii Europejskiej na realizację projektów ze sfery społecznej, dla których stanowi potencjalne uzasadnienie.

Ramy finansowe pokazują skalę pożądanego zaangażowania finansowego w realizację przedsięwzięć w poszczególnych obszarach rozwoju społeczno-gospodarczego oraz planowane kwoty środków finansowych przeznaczanych na zadania wynikające z niniejszej Strategii w najbliższych siedmiu latach. Poniżej znajduje się szacunkowe określenie wysokości środków zaplanowanych na poszczególne cele oraz określenie tempa wzrostu wysokości środków wydawanych przez cały okres realizacji Strategii. W dłuższej perspektywie czasowej dokładne określenie kwot przeznaczanych na konkretne działania jest trudne. Dokonując szacunku ram finansowych niniejszej Strategii oparto się na danych źródłowych Gminy Andrychów za lata 2018-2019. Z uwagi na otwarte księgi rachunkowe roku bieżącego (2020) nie brano danych finansowych z tego roku do podstaw opracowania ram finansowych. Ramy finansowe sporządzono z podziałem na działy i rozdziały finansowe uwzględniając wydatki budżetu Gminy Andrychów na działania rozwiązujące problemy społeczne wynikające z realizacji niniejszej Strategii. W obliczeniach szacunku dla lat 2022-2027 wzięto pod uwagę proporcję wzrostu budżetu na poziomie 3% (tempo wzrostu inflacji i budżetu realizacji założeń niniejszej Strategii). Dla roku 2021 założono wydatki wynikające z projektu budżetu Gminy Andrychów na 2021 rok. Ponadto w ramach finansowych zabezpieczono środki na realizację dodatkowych zadań wynikających z niniejszej Strategii.

Tabela 10: Ramy finansowe dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Andrychów na lata 2021-2027 w podziale na klasyfikację budżetową

Klasyfikacja budżetowa Dział-Rozdział-Nazwa rozdziału	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	plan 2025	plan 2026	plan 2027
700-70001 - gospodarowanie mieszkaniowym zasobem gminy	0	0	0	0	3 601 579	4 305 854	4 585 494	3 576 000	5 500 000	5 600 000
700-70005 - gospodarka gruntami i nieruchomościami	405 902	2 137 633	77 373	1 250 328	2 423 845	718 668	1 698 620	1 205 100	1 500 000	1 600 000
Razem Dział 710 - gospodarka mieszkaniowa	405 902	2 137 633	77 373	1 250 328	6 025 424	5 024 522	6 284 114	4 781 100	6 000 000	7 000 000
754-75416 - straż gminna (miejska)	878 549	982 107	967 126	1 048 701	1 151 425	1 513 269	1 605 682	2 207 797	2 300 000	2 500 000
754-75421 - zarządzanie kryzysowe	178 052	19 153	236 846	28 316	886 007	12 034	9 295	13 000	15 000	17 000
Razem Dział 754 - bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1 056 601	1 001 260	1 203 972	1 077 017	2 037 432	1 525 303	1 614 977	2 220 797	2 315 000	2 517 000
Razem Dział 801 - oświata i wychowanie	65 126 592	67 937 756	69 623 186	75 230 765	83 798 312	94 642 442	120 073 879	125 393 922	130 000 000	135 000 000
851-85153 - zwalczanie narkomanii	84 579	91 737	88 134	88 002	115 964	142 166	160 012	179 694	190 000	200 000
851-85154 - przeciwdziałanie alkoholizmowi	1 025 513	1 078 671	816 368	849 262	1 584 882	1 525 694	1 566 218	1 420 333	2 000 000	2 100 000
851-85158 - izby wytrzeźwień	41 491	37 425	44 279	51 690	53 236	69 717	64 168	59 973	70 000	80 000
851-85195 - pozostała działalność	6 166	5 415	6 121	10 864	8 131	5 552	7 450	8 000	8 000	80 000
Razem Dział 851 - ochrona zdrowia	1 157 749	1 213 248	954 902	999 818	1 762 213	1 743 129	1 797 848	1 668 000	2 268 000	2 460 000
852-85202 - domy pomocy społecznej	1 590 157	1 751 462	1 635 075	2 117 189	2 490 926	3 140 640	3 771 625	3 900 000	3 900 000	4 000 000
852-85203 - ośrodki wsparcia	352 367	453 718	452 027	519 455	576 920	594 822	740 573	213 260	250 000	300 000
852-85205 - zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	24 673	26 009	22 188	25 268	34 616	21 968	29 970	38 445	40 000	50 000
852-85213 - składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej	135 038	88 537	86 737	83 022	86 565	88 778	119 188	140 737	150 000	160 000
852-85214 - zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe	672 671	674 450	745 503	696 152	628 144	617 124	571 848	974 027	980 000	1 000 000
852-85215 - dodatki mieszkaniowe	731 183	659 389	727 433	804 588	1 151 321	1 720 036	2 625 126	2 157 291	2 650 000	2 650 000
852-85216 - zasiłki stałe	1 089 819	1 117 724	1 081 823	1 039 251	1 094 497	1 126 719	1 489 946	1 834 239	1 900 000	1 900 000
852-85219 - ośrodki pomocy społecznej	2 518 872	2 928 061	3 075 617	3 456 962	4 188 296	4 846 247	6 109 735	5 863 440	7 100 000	7 100 000
852-85220 - jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronionej ośrodki interwencji kryzysowej	0	0	0	6 811	81 481	96 810	114 693	154 180	160 000	170 000
852-85228 - usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	887 707	996 621	133 099	1 504 965	1 718 375	2 013 627	2 478 028	2 914 227	3 000 000	3 000 000
852-85230 - pomoc w zakresie dożywiania	249 925	245 177	296 012	327 669	356 715	350 817	341 331	261 795	270 000	270 000
852-85278 - usuwanie skutków klęsk żywiołowych	0	56 251	0	0	0	0	0	0	0	0
852-85295 - pozostała działalność	303 705	479 765	801 258	663 215	3 477 107	483 743	1 694 141	1 527 860	1 600 000	1 650 000
Razem Dział 852 - pomoc społeczna	8 556 117	9 477 164	9 056 772	11 244 547	15 884 963	15 101 331	20 086 204	19 979 501	22 000 000	22 250 000
853-85395 - pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	28 548	0	39 734	63 882	18 785 261	9 669 070	2 193 231	540 000	600 000	700 000
Razem Dział 853 - pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	28 548	0	39 734	63 882	18 785 261	9 669 070	2 193 231	540 000	600 000	700 000
854-85401 - świetlice szkolne	1 575 807	1 640 651	1 762 672	1 660 815	0	0	0	0	0	0
854-85404 - wczesne wspomaganie rozwoju dziecka	196 674	249 756	253 483	299 424	357 171	429 228	552 208	620 400	700 000	800 000
854-85407 - placówki wychowania pozaszkolnego	258 721	278 416	305 913	322 214	531 376	448 982	604 579	631 317	700 000	800 000

854-85412 - kolonie i obozy oraz inne formy wypoczynku dzieci i młodzieży szkolnej, także szkolenia młodzieży	15 710	12 540	0	0	0	14 630	29 500	40 000	40 000	40 000
854-85415 - pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym	143 425	116 282	75 546	108 125	40 576	32 202	26 820	35 000	40 000	50 000
854-85446 - dokszałcanie i doskonalenie nauczycieli	7 901	7 259	8 476	8 510	2 550	3 717	4 049	5 229	6 000	7 000
854-85495 - pozostała działalność	68 096	68 688	72 110	76 534	82 148	951 100	119 926	141 264	150 000	160 000
Razem Dział 854 - edukacyjna opieka wychowawcza	2 266 334	2 373 592	2 478 200	2 475 622	1 013 821	1 879 859	1 337 082	1 473 210	1 636 000	1 857 000
855-85501 - świadczenia wychowawcze	30 071 721	39 035 078	49 674 043	49 277 108	20 431 592	15 449	31 040	3 720	40 000	50 000
855-85502 - świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	15 006 199	15 082 944	14 389 208	14 877 791	15 490 863	16 064 090	19 049 952	15 924 175	20 000 000	21 000 000
855-85503 - Karta Dużej Rodziny	1 630	4 846	1 881	2 770	15 311	12 292	3 355	4 000	4 000	4 000
855-85504 - wspieranie rodziny	1 905 565	1 956 205	1 909 379	266 678	318 755	372 704	510 897	1 143 345	1 400 000	1 500 000
855-85506 - tworzenie i funkcjonowanie klubów dziecięcych	58 800	154 800	240 900	0	0	0	0	0	0	0
855-85508 - rodziny zastępcze	315 152	337 544	348 096	338 642	349 890	439 181	555 920	600 000	630 000	640 000
855-85510 - działalność placówek opiekuńczo wychowawczych	43 372	47 393	66 607	109 978	131 315	186 927	237 114	270 000	260 000	270 000
855-85513 - składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne, zgodnie z przepisami ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz osoby pobierające zasiłki dla opiekunów	0	66 605	74 629	94 888	133 736	163 963	210 341	175 238	200 000	210 000
855-85516-system opieki nad dziećmi w wieku do lat 3	0	0	0	267 900	282 300	364 800	919 578	2 097 000	2 100 000	2 200 000
Razem Dział 855 - rodzina	47 402 439	56 685 415	66 704 743	65 235 755	37 153 762	17 619 406	21 518 197	20 217 478	24 634 000	25 874 000
921-92109 - domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby	3 267 238	2 543 552	2 857 750	3 145 694	3 378 775	4 172 280	4 845 470	5 260 000	5 500 000	5 600 000
921-92116- biblioteki	1 060 000	1 150 000	1 200 000	1 300 000	1 470 000	1 700 000	1 900 000	2 100 000	2 300 000	2 500 000
Razem Dział 921 - kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	4 327 238	3 693 552	4 057 750	4 445 694	4 848 775	5 872 280	6 745 470	7 360 000	7 800 000	8 100 000
926-92601 - obiekty sportowe	10 940 919	19 921 313	3 958 485	5 858 480	5 470 559	10 088 612	6 685 586	17 798 258	18 000	18 000
926-92605 - zadania w zakresie kultury fizycznej	933 416	1 183 870	1 043 273	953 239	1 039 975	1 657 707	2 089 437	1 562 620	1 600 000	1 700 000
926-92695 - pozostała działalność	1 297 375	50 423	627 870	5 691 960	2 833 695	19 827 569	213 892	4 886 073	4 900 000	5 000 000
Razem Dział 926 - Kultura fizyczna	13 171 710	21 155 606	5 629 628	12 503 679	9 344 229	31 573 888	8 988 915	24 246 951	6 518 000	6 718 000
Razem BUDŻET związany z rozwiązywaniem problemów społecznych Gminy Andrychów	143 499 230	165 675 226	159 826 260	174 527 107	180 654 192	184 651 230	190 639 917	207 880 959	203 771 000	212 476 000

Wykonywanie zadań publicznych nie może wynikać z rocznych czy kadencyjnych planów działania, lecz ze spójnych i kompleksowych ustaleń długookresowych. Każda decyzja podejmowana w gminie w ramach zarządzania strategicznego czy operacyjnego, wiąże się z koniecznością poniesienia określonych nakładów finansowych. Programy i projekty powinny cechować efektywność, skuteczność i celowość. Mogą być one przyjmowane stosownymi uchwałami przez Radę Gminy i w zależności od charakteru, realizowane w okresach rocznych, krótszych bądź wpisane w wieloletnią prognozę finansową.

Ramy finansowe oraz cały dokument niniejszej Strategii winien być aktualizowany i dostosowywany do zmieniających się potrzeb. Zważywszy na 7-letni okres trwania Strategii nie wszystko można przewidzieć. Zachodzące gwałtowne zmiany społeczne i gospodarcze związane z trwającym zagrożeniem epidemiologicznym COVID-19 są tego najlepszym przykładem. Na każdym etapie realizacji niniejszej Strategii możliwa jest jej modyfikacja, aktualizacja oraz dostosowanie do potrzeb.

Na źródła finansowania, z których będą mogły być przeznaczone środki finansowe na realizację niniejszej Strategii składają się między innymi:

1. budżet Gminy Andrychów,
2. budżet Powiatu Wadowickiego,
3. budżet Samorządu Województwa,
4. środki Funduszu Pracy,
5. środki z budżetu Państwa,
6. środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
7. Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich,
8. Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej,
9. Program Osłony „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy Domowej”,
10. „Resortowy Program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej – asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”,
11. Fundusze Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Programu Ograniczania Przemocności i Aspołecznych Zachowań „Razem Bezpieczniej”,
12. Środki Unii Europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
13. środki w ramach innych zagranicznych instrumentów finansowych,
14. projekty systemowe i konkursowe w ramach środków z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej,

15. środki finansowe pozyskiwane przez organizacje pozarządowe, które niejednokrotnie mają szersze możliwości ubiegania się o zewnętrzne środki finansowe.

Możliwości zewnętrznego wsparcia finansowego rozwoju Gminy zależą od: wielkości środków przeznaczonych przez Unię Europejską na wsparcie rozwoju społecznego w Polsce, potencjału absorpcyjnego poszczególnych organizacji społecznych i instytucji, zdolności przygotowania i realizacji konkretnych projektów dla Gminy Andrychów w sferze społecznej.

Pomimo mnogości potencjalnych źródeł finansowania działań przewidzianych w niniejszej Strategii, należy przypuszczać, iż większość projektów społecznych będzie realizowana ze środków własnych Gminy Andrychów. W związku z powyższym budżet Gminy stanowi główne i podstawowe źródło finansowania niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Spis tabel, wykresów i rysunków

Tabela 1 Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Andrychów w roku 2019.....	20
Tabela 2 Piramida wieku mieszkańców Gminy Andrychów w 2019 roku	20
Tabela 3 Wykaz podmiotów ekonomii społecznej działającej na terenie Gminy Andrychów w 2019 roku	29
Tabela 4 Zestawienie szkół i placówek oświatowych działających na terenie Gminy Andrychów	33
Tabela 5 Powody korzystania z pomocy społecznej w latach 2017-2019.....	53
Tabela 6 Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez OPS w latach 2017-2019	58
Tabela 7 Kwoty świadczeń pomocy społecznej udzielonych w Gminie przez OPS w latach 2017-2019.....	59
Tabela 8 Wybrane obszary działalności komisji w latach 2015 - 2019.....	64
Tabela 9 Populacje osób u których występują różne kategorie problemów alkoholowych (dane szacunkowe) wg PARPA	66
Tabela 10 Ramy finansowe dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Andrychów na lata 2021-2027 w podziale na klasyfikację budżetową	104
Wykres 1 Liczba ludności Gminy Andrychów w latach 2012-2019	19
Wykres 2 Ludność Gminy Andrychów w podziale na płeć w roku 2019.....	19
Wykres 3 Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ogólnej liczby ludności gminy w latach 2012-2019.....	21
Wykres 4 Przyrost naturalny na 1000 ludności w latach 2012-2019.....	21
Wykres 5 Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 000 ludności w latach 2015-2019.....	22
Wykres 6 Liczba podmiotów wykreślonych z rejestru REGON na 10 000 ludności w latach 2015-2019.....	22
Wykres 7 Podmioty gospodarcze działające w Gminie Andrychów w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2019 roku	23
Wykres 8 Liczba osób pracujących w Gminie Andrychów w latach 2015-2019	25
Wykres 9 10, 11, 12 Bezrobotni w Gminie Andrychów na koniec 2019 roku według czasu pozostawania bez pracy, wieku, poziomu wykształcenia i stażu pracy.....	25
Wykres 13 Liczba i kategorie bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy (stan na 31.12.2019 r.).....	27
Wykres 14 Ilość budynków mieszkalnych w Gminie Andrychów w latach 2015-2019.....	31
Wykres 15 Liczba i kwota udzielonych dodatków mieszkaniowych w latach 2015-2019	32
Wykres 16, 17 Wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Andrychów/ średnia krajowa za 2020 rok.....	35
Wykres 18, 19, 20 Wydatki budżetu gminy- rozdział 80104 przedszkola lata 2015-2019/ rozdział 80133 dowożenie uczniów do szkół lata 2015-2019/ szkoły podstawowe lata 2015-2018.....	36
Wykres 21 Zbiory Miejskiej Biblioteki Publicznej w Andrychowcie.....	39
Wykres 22 Liczba udzielonych porad w ramach podstawowej opieki lekarskiej ogółem w latach 2015-2019.....	44
Wykres 23 Liczba udzielonych porad lekarskich w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej ogółem w latach 2015-2019 ..	44
Wykres 24 Przestępstwa stwierdzone w Gminie Andrychów w latach 2012-2019.....	46
Wykres 25 Liczba niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP w latach 2015-2019	50
Wykres 26 Liczba rodzin i osób w rodzinach objęta pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2015-2019.....	52
Wykres 27 Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w Gminie Andrychów w latach 2017-2019	52
Wykres 28 Liczba małoletnich wskazanych w formularzu „Niebieskie Karty” jako osoby doznającej przemocy/świadek przemocy wobec osoby dorosłej w latach 2017-2019	62
Wykres 29 Wybrane obszary działalności komisji w latach 2015 - 2019.....	64
Wykres 30 Liczba osób starszych w Gminie Andrychów na 31.12.2019r.....	69
Wykres 31 Liczba osób bezrobotnych w Gminie Andrychów w latach 2019-2023	72
Wykres 32 Wydatki na realizację zadań finansowanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID.....	73
Wykres 33 Liczba nadanych numerów PESEL na podstawie przepisów ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa	75
Wykres 34 Liczba osób, którym zapewniono zakwaterowanie i wyżywienie w związku z konfliktem zbrojnym w Ukrainie ...	76
Wykres 35 Liczba osób, która otrzymała jednorazowe świadczenie po opuszczeniu Ukrainy w zw. z konfliktem zbrojnym ...	76
Wykres 36 Wydatki Gminy Andrychów w ramach Funduszu Pomocy	77
Wykres 37 Struktura wieku respondentów badania ankietowego	81
Wykres 38 Wykształcenie respondentów badania ankietowego.....	81
Wykres 39 Status respondentów badania ankietowego	82
Wykres 40 Problemy najczęściej dotyczące mieszkańców Gminy	83
Wykres 41 Deficyt usług skierowanych do seniorów w ocenie mieszkańców Gminy.....	84
Wykres 42 Poczucie wpływu mieszkańców na to co dzieje się w ich okolicy	84
Wykres 43 Określenie sposobu gospodarowania pieniędzmi mieszkańców Gminy.....	85
Rysunek 1 Mapa Gminy Andrychów i okolicznych miejscowości	18

